ION ARAMĂ

furtuna albă

roman

ION ARAMĂ

FURTUNA ALBĂ

roman

Editura Militară, 1972

Versiunea digitală 1.0 - decembrie 2021

„Într-adevăr, puţin înainte ca mânia reînnoită a furtunii să se dezlănţuie asupra vasului său, căpitanul Macwhirr mărturisi iritat:

— Mi-ar părea rău să-l pierd”.

Joseph Conrad: TAIFUN

I

Furtuna alba scormoneşte marea. Eu am botezat-o aşa, *furtuna albă*; e prima mea furtună, tu n-ai să ştii, Cora, n-ai să ştii niciodată cu adevărat ce-i aceea o furtună şi nici nu trebuie să ştii. Furtuna-i pentru noi, cei de aici, iar vouă vă rămân gândurile şi veghea şi aşteptarea dintre două întoarceri, întoarceri grăbite, voioase, fierbinţi, totdeauna prea scurte, supuse destinului nostru fără pereche şi semnului nostru, ancora aceea mică, argintie – una geamănă ţi-am dăruit-o ţie, i-ai pus un lănţişor şi o porţi mereu şi nu mă laşi s-o văd. Argint pe argint, argintul cald şi neted pe care l-aş înfiora cu sărutări dac-aş fi mai îndrăzneţ, dar poate-i mai bine aşa, lasă-mi făgăduiala unui mâine, dă-mi bucuria unei victorii dificile, ceartă-mă, amână-mă, respinge-mă cu un surâs, porunceşte-mi să plec când aş vrea să rămân...

Furtuna albă scormoneşte marea; şi nava mea se luptă s-o învingă, îi simt în tălpi vibraţia prelungă, în palmele sudate pe timonă, timona mică, parcă-i jucărie, în ea ne e acum toată speranţa, ar fi destul o singură greşeală, dar tocmai fiindcă-i ştiu prea bine preţul, îţi jur că n-o să fac nici o greşeală!

Un val se iveşte din spuma ce freamătă-n cale; cu forme incerte, un monstru foşnind se înalţă, treptat prinde viaţă şi oamenii mei se apleacă, găsind ocrotire sub scutul înalt al comenzii; eu nu fac ca dânşii; mi-e rostul să stau tot cu faţa; dând piept cu stihia, să mânui cu grijă timona, ca vasul meu harnic să spintece dealul în clocot. Aplec numai fruntea, pândesc prăbuşirea fluidă; talazul umbreşte întâi curios prova joasă, apoi năvăleşte-nciudat fără veste-nainte; vrăjmaş invadează în goană metalul pustiu; izbeşte cu muget în scutul vibrând de-ncordare; explozie rece, ţâşneşte plesnind către ceruri; recade apoi dureros pe obraz şi pe umeri, povară ca plumbul ţesută din zeci de şuvoaie, zorite să scapete iarăşi în

marea matrice. Trecut, domolit, fierbe tâmp, fără vlagă, în urmă; o pace vicleană domneşte în juru-mi o vreme; iar pacea aceasta – se spune-ntre oamenii mării – sfârşită-i când vine din larguri al nouălea val...

Povestea cu al nouălea val o ştie, fireşte, şi Geo, omul din stânga mea. Îl văd cum se deşiră din ascunzătoare, ruşinat parcă de zgribulirea laşă de adineauri, dar ar fi un eroism fără sens dac-ar sta solidar cu mine-n faţa valului, fiindcă *timona o ţin eu* şi nava de mine are nevoie acum, în toiul furtunii albe. M-a rugat în câteva rânduri „mai daţi-mi voie şi mie, tovarăşe locotenent", vrea să mă ajute, e dreptul şi datoria lui ca şef de echipaj şi, după lege, ajutorul meu; între noi sunt nişte relaţii complicate, deşi ne facem şi unul şi altul că nu observăm; eu, comandantul, am venit de două luni aici, el de trei ani; ar putea să facă apel la experienţa lui, n-a mormăit decât „mai daţi-mi voie şi mie", dar cum aş fi putut? Asta-i furtuna mea, întâia furtună adevărată de când comand vedeta, şi de furtuna asta, Cora, atârnă toate furtunile mele viitoare!

— Acuma eram în port, tovarăşe locotenent, spune el uitându-se la ceas.

— Termină cu asta!

Îl urmăresc cu coada ochiului. Sunt surprins eu însumi... Tonul a fost mai aspru decât aş fi vrut. Nu s-o fi supărat? Foarte rar mă răstesc la cineva; de obicei sunt calm şi încerc să mă impun prin logică mai degrabă decât prin forţă. Dar acum n-am chef de raţionamente; îmi şterg faţa cu mâneca şi nu-mi mai simt obrazul stâng; ba îl simt, dar nu ca de obicei, ci altfel, cum îl simţeam în copilărie după o palmă zdravănă: stacojiu, moale şi greu ca un corp străin, ochii împăienjeniţi de ciudă şi durere... Acum nu doare, dar mă furnică, obrazul stâng; n-am ce să fac, din stânga bate vântul, acolo m-a izbit şuvoiul ăla de adineauri, o să deger dacă...

— Sunt vreo cinci grade, îi spun.

— Adineauri erau minus opt, precizează Geo triumfător.

Se bucură că ne chinuim, ce-o fi zi când, „aşa-ţi trebuie, ai vrut s-o faci pe eroul, te-ai vârât singur într-o treabă care nu te privea, acuma rabdă...". Rabd, fireşte. Rabdă şi el alături de mine. Rabdă şi Costea, servantul torpilor, un băiat zdravăn, parcă anume făcut ca să placă femeilor. Mă uit la el, de sub

căciula de piele i se văd obrajii bronzaţi şi mustaţa şi mai ales ochii în care străluceşte bucuria drăcească a luptei.

— Ai îngheţat, Costea?

— Puţin, tova' lent. (Prescurtează gradele, ca şi ceilalţi de pe navă. Am încercat să-i dezvăţ. Imposibil. M-am lăsat păgubaş). Da iarna trecută a fost şi mai şi. Tot aşa, prin februarie, pe lapoviţă...

Până şi un soldat ţine să-mi repete că e mai vechi aici. Nu ca mine: două luni, nicio furtună la activ; un novice, comandantul, dar nu uitaţi, băieţi, că sunt la fel de apt ca şi voi să lupt cu furtuna, chiar dacă sunt mai nou, chiar dacă nu-s deprins. Rabd alături de voi şi nu mă dau bătut.

— Păzea! le strig.

Cei doi se adăpostesc iarăşi, parcă îndeplinind un ritual straniu. Vedeta se apleacă mult spre dreapta, plonjează oblic, tot mai jos, acum vine valul buf-verde-durum-uaaş-în ochi-pe piept-gloanţe moi-durum-dururrum, înghit apă sărată în loc de aer, pentru o clipă n-am ştiut ce-i cu mine, dar n-am lăsat timona, îmi ţiuie urechile, acuma iar motoarele în plin, ne năpustim spre următorul val, spre altul, mereu altul, niciodată ultimul...

Geo a apărut iarăşi alături. E mai înalt decât mine, de mic era aşa, cei mai înalt din clasă, toţi îi spuneau Păsărilă—Păsărilă, prinde-mi şi mie o vrabie, cu tine nu jucăm handbal, lungule, tu stai în poartă, Păsărilă, că n-ai nevoie să mai sari la minge, dă-mi şapca, Păsărilă, Pă!-Să!-Ri!-Lă! dar Geo ajungea rareori la răfuială cu cel care-ndrăznea să-i strige din urmă supranumele hilar şi potrivit, cu atât mai dureros cu cât era adevărat, deşi un adevăr crud, spus fie şi în glumă, răneşte mai tare decât cea mai feroce calomnie. Suporta în tăcere gluma ofensatoare; uneori puţin umilit chiar; poate că vedea o vină ciudată în ceea ce părea atunci un defect fizic. Şi aici, pe navă, ne depăşeşte pe toţi în înălţime; e chipeş ca un soldat din gardă; uniforma îi subliniază de minune armonia, fiindcă Geo nu pare, ca majoritatea oamenilor înalţi, un slăbănog, dimpotrivă, are faţa osoasă, energică, mâini mari şi pline de putere — este ceea ce numim un om bine legat. Cum stă alături de mine, pe comandă, şi bărbia îi ajunge în dreptul urechilor mele, îl invidiez pentru statura aceasta, cu toate că eu însumi nu sunt un prichindel;

vede lucrurile de la înălţime, cu siguranţa pe care ţi-o dă o poziţie dominatoare, chiar dacă în imensitatea mării n-are niciun preţ faptul că te afli cu câţiva centimetri mai sus.

— Se vede ceva, Geo?

— Nimic, tovarăşe locotenent. Eu zic să ne lăsăm păgubaşi. De mila lor o s-o păţim şi noi.

— Nu te ştiam laş.

— Nici nu sunt. Dar mă pricep niţel la treaba asta cu marea. Mai bine decât alţii, în orice caz.

Costea sare din ascunzătoarea lui, contrariat:

— Tova' maistru! Cum vorbiţi cu...

— Lasă, Costea, nu te amesteca, îi spun.

Costea nu ştie că eu şi cu maistrul ne cunoaştem de copii. Eu n-aş fi ascuns asta, dar Geo a păstrat-o ca pe un secret incomod, sau ca pe-un argument de preţ, nu ştiu şi poate n-o să ştiu niciodată, există atâtea lucruri pe care nu le-nţelegem la oamenii din preajma noastră. Se poartă cu mine atent, după toate regulile, doar uneori îi surprind privirea aceea care mă nelinişteşte, privirea omului cu experienţă care-l vede pe altul şovăind în faţa unui lucru nou. Când ne-am regăsit pe vedetă, nu m-am gândit la toate complicaţiile astea; pur şi simplu m-am bucurat că voi fi împreună cu un vechi prieten, şi m-a surprins grozav auzindu-l că-mi vorbeşte strict regulamentar, ca unui necunoscut.

— Ei, o faci pe oficialul? i-am spus acolo, pe puntea vedetei. După ce nu ne-am văzut atâta timp...

— Trei ani, tovarăşe locotenent!

De atunci o ţine într-una, încăpăţânat şi nepăsător, evitând orice explicaţie: „tovarăşe locotenent", o poziţie rigidă, de subaltern impecabil; ce să-i obiectez, pe ce temei să-l iau la rost? Respectă regulile, bravo lui, ar spune oricine; foarte frumos că nu abuzează de o veche prietenie; serviciul e serviciu, aici nu-ncap sentimentalisme şi mofturi; îşi vede lungul nasului băiatul, asta-i tot!

Şi deodată, o manifestare făţişă a ceva ce se ascunde dincolo de respectul acesta, dincolo de purtarea cu totul demnă de laudă a unui subaltern care-şi stimează comandantul... Adevăratul sentiment, părerea păstrată cu grijă în sine, ascunsă de urechi străine până la primul prilej de înfruntare directă: „Mă

pricep la treaba asta cu marea. Mai bine decât alţii, în orice caz”. Surprinzător nu e faptul în sine; ştiu precis că are dreptate, asta-i realitatea, are trei ani de practică pe vedetă iar eu sunt ambarcat doar de două luni; ce mă miră este trecerea bruscă de la respectul rigid la aluzia pătimaşă, îndârjită; cum i-a venit lui Geo aşa deodată să proclame în gura mare un adevăr pe care până acum ne-am prefăcut şi unul şi altul că-l ignorăm?

E drept, îmi e superior în ştiinţa atât de complexă pe care o numim practica marinărească. Fiecare profesie are anumite subtilităţi care nu se pot căpăta o dată cu diploma de calificare. Mici secrete pe care numai experienţa ţi le dezvăluie, văzând şi făcând. Iar experienţa mea, pe vedetă... Chiar dacă nu mi-a spus-o niciodată făţiş, i-o citesc în ochi. Nu mi-a spus-o, fiindcă nu i-am dat prilejul. Când e vorba de treburile navei, am totdeauna grijă să evit conflictele, niciodată nu iniţiez o acţiune de unul singur, fără să-i cer, mai ascuns sau mai făţiş, părerea. Până acum două ore...

Acum două ore s-a petrecut faptul acela deosebit: am luat eu însumi o hotărâre, nu m-am mai consultat cu el, nu m-am oprit, înainte de a decide, la gândul „ce va spune Geo?”. În clipa aceea nu mi-am dat seama; abia după ce am rostit cuvintele hotărâtoare am realizat proporţiile faptului. Cu satisfacţie şi, drept să-ţi spun, cu nelinişte: mă desprindeam de sub tutela lui, sau încercam să fac asta, principalul e că avusesem îndrăzneala, uimitoare la un ins ca mine. Mai ales că nu era o idee strălucită. Nici măcar înţeleaptă. Mai degrabă o imprudenţă. Dar sunt clipe în care gândeşti mai limpede cu inima decât cu capul, o intuiţie secretă te zoreşte şi nu-ţi mai lasă vreme să faci calcule cuminţi. Cuminţi şi, într-un fel, egoiste. Adeseori prudenţa poartă în sine un germene al egoismului.

Două ore! Nu-mi vine-a crede, Cora, că a trecut numai atât. În viaţă sunt perioade lungi lipsite de evenimente, cu zile gemene, săptămâni monotone, schimbări de anotimp pe care abia le bagi de seamă. Şi deodată lucrurile se agită brusc, intră într-o fierbere ciudată, pe care n-o poţi stăpâni, în câteva ceasuri te trezeşti că ai trecut prin frământări cât în ani întregi. Atunci, după cele câteva ceasuri, te simţi mai bătrân, mai înţelept...

Acum două ore, vocea *operativului* de la bază zumzăia în

căşti:

— *Rocada* se suspendă, executaţi *pajura!*

— Am înţeles, execut *pajura!*

Pajura, semnalul aşteptat totdeauna cu plăcere, trei silabe care-nseamnă drumul spre casă, foşnetul valurilor despicate mai iute, liniştea şi netezimea bruscă a apelor la adăpostul digului, rochiile multicolore zărite pe faleză, acostarea şi senzaţia de beţie uşoară cu care calci din nou pe pământ solid...

Dar *pajura* de acum două ore îmi reteza un vis. Priveam cu amărăciune largul liniştit, cu rare creste albe străfulgerând albastrul. Era senin şi ger, pe o asemenea vreme ţinta s-ar fi văzut ca-n palmă, fac prinsoare că torpila ar fi nimerit-o drept în mijloc. Şi aşteptam lansarea de două luni, o anticipasem în faţa hărţii, o repetasem, până la un punct, în ieşirile scurte şi rapide, asemănătoare cu nişte raiduri de piraţi, poate ai să râzi de mine că-s romantic, dar aşa mi se pare totdeauna când plecăm în goană pe urmele unui convoi, la căderea serii sau în revărsat de zori: ne desfăşurăm mai întâi în evantai, trei sau patru sau şase vedete, apoi ne apropiem deodată, din toate părţile, având cu toţii drept ţintă o siluetă masivă, care abia se clinteşte pe marea fără capăt. Venim fără veste, cu navele mici şi rapide, surprindem „Duşmanul" gustând voluptatea vitezei; manevra în forţă, volute de păsări pe apă, apoi proiectorul clipind furios către ţintă, în semn că-i lovită, — lovită şi scoasă din rânduri...

Aşteptam cu înfrigurare lansarea propriu-zisă, îmi imaginam torpila ţâşnind vie şi clocotitoare în locul luminii tăcute, îi urmăream cu gândul calea dreaptă, impetuoasă, de nestăvilit, prin valuri, prevedeam impactul acela îngrozitor între proiectilul nostru şi construcţia de oţel şi pânză, un vas-fantomă sortit dinainte pieirii de către înşişi făuritorii lui. Aveam nevoie de succesul acesta, mă simţeam total pregătit pentru el, îl doream ca pe o întărire a investiturii mele în rangul de comandant...

Dar câte lucruri îndelung dorite, anticipate de zece ori în gând, gustate imaginar, câte lucruri dragi nu se pierd înainte de a se petrece cu adevărat, datorită unei întâmplări banale, neprevăzute în niciun calcul prealabil! Ca şi cum orice proiect, realist şi bine chibzuit, trebuie să admită şi un procent de fatalitate care l-ar putea zădărnici. *„Rocada* se suspendă...!" De ce tocmai azi? De ce dintre toate lansările programate într-un an

de zile să se suspende tocmai aceasta, prima mea lansare, cu care aveam de gând să dovedesc oamenilor mei, să-mi dovedesc mie în primul rând, că am aptitudini de comandant? Totuşi n-am mai cerut explicaţii. Cei care cifrează mesajele noastre dispun de o fantezie ciudată, leagă între ele noţiuni fără nicio legătură; *rocada-pajura* — cine-ar ghici despre ce e vorba în realitate? Tot felul de fraze, de ordine, de întrebări şi de răspunsuri şi-au găsit un nume în cifru, dar fantezia cifratorilor a lăsat afară din coduri o întrebare scurtă şi clară: „De ce?" Asta, pentru că legea de totdeauna a ostaşului porunceşte să nu întrebi niciodată *de ce.*

Pe urmă, iarăşi glasul *operativului:*

— Se apropie un ciclon. Am pierdut legătura cu *zeghea.* Unul dintre voi s-o caute...

Zeghea, adică şalupa-remorcher, care duce ţinta către larg.

M-am hotărât într-o clipă, ca niciodată. Un gând scurt ca un fulger şi intens ca un fulger: *mă duc eu!* Voiam neapărat să fac ceva, dacă lansarea fusese anulată; ciclonul ăsta venea ca o jignire personală: îmi interzicea duelul, deci accesul la glorie. Întărâtat de perspectiva unei compensaţii oarecare, am strigat în microfon:

— Mă duc eu, *catargul doi,* sunt mai aproape!

— Bine, a spus operativul. Succes!

Un glas monoton, fără inflexiuni, fără căldură, cu ritm statornic şi nepăsător; un glas neutru, pe care nu-l cred în stare să exprime vreo stare sufletească. Aşa trebuia să-mi explic că *nu-l entuziasma* gestul meu, generozitatea mea pe care-aş fi vrut-o oarecum eroică.

— Succes, mi-a urat şi *catargul trei,* vechiul meu prieten Marius, şi am desluşit un zâmbet în glasul acela deformat de aparate, sau mi s-a părut numai...

Dar zâmbetul lui Geo, de aici, din stânga mea, era o certitudine. Geo ştia, ca şi mine, că e o minciună, nu eram noi mai aproape de ţintă, ci *catargul trei,* vedeta lui Marius, care urma să atace dinspre sud. Probabil o ştia şi operativul de la bază, dar nimeni n-a zis nimic. Nici Geo. S-a uitat doar la mine, cu zâmbetul acela abia ghicit, în care nu puteam desluşi nici ironie, nici aprobare. Şeful meu de echipaj n-avea de unde să ştie ce ordin primisem; pur şi simplu îl amuza graba cu care eu,

cel mai tânăr comandant de vedetă, mă ofeream pentru o treabă înaintea altuia. I-am explicat:

— Nu mai lansăm azi.

— Cu atât mai bine. Avem timp să ne mai antrenăm. Poate acuma am fi dat greş...

— N-am fi dat greş, i-am spus printre dinţi.

Vorbise la plural, dar trebuie să-ţi explic că la vedetă, lansarea torpilei depinde de comandant, de felul cum îndreaptă el nava spre ţintă. Aici nu-i ca la o tragere oarecare cu tunul; nava întreagă slujeşte drept armă. Şi drumul torpilei îl hotărăşte însuşi comandantul, după cum manevrează. „Am fi dat greş” — e un plural amabil, de fapt eşecul mi-ar fi aparţinut în exclusivitate, deci îndoiala lui Geo mă viza pe mine singur. Ceea ce m-a cam supărat. Geo zâmbea mereu, incert. Ţineam neapărat să-l contrariez cu ceva; pornirea asta apare uneori şi la fiinţele cele mai blânde şi inofensive, vine un moment de răzvrătire sau de desprindere sau pur şi simplu o încăpăţânare care nu mai ţine seama de nimic. I-am spus încercând să fiu categoric:

— Ascultă Geo! Nu mai lansăm, în schimb am primit o misiune: să căutăm *zeghea.* Vine un ciclon, şi şalupa trebuie să se întoarcă în port. Au pierdut legătura radio cu baza...

— Dacă-i ordin... a răspuns el ridicând din umeri, dar zâmbetul lui mă neliniştea.

Şi-acum rătăcim pe mare căutând, căutând...

Mă gândesc la şalupă. Am zărit-o de dimineaţă, abia venisem la bord. Traversa portul încet, cu vasta construcţie înşelătoare plutind maiestuos în urmă; câte-un curent de aer se rezema în joacă pe suprafaţa enormă şi atunci ţinta, ca o corabie cu pânzele în vânt, se întorcea de-a curmezişul parcă ascultând de o voinţă proprie, întindea cablul împodobit cu bile mari de plută, şi naiba ştie cum izbutea caporalul de pe şalupă s-o domolească iarăşi.

Pe caporal l-am cunoscut mai bine ieri. Deşi face parte din altă unitate, destinul lui se leagă de al nostru într-un fel ciudat. El duce ţintele destinate loviturilor noastre, misiunea lui este, apoi, să repare ceea ce noi distrugem cu bună ştiinţă. Simţeam pentru el o prietenie puţin vinovată, de aceea ieri, după ce

terminasem pregătirile pentru plecare, mi-a venit ideea să-l caut şi să-i vorbesc. Să-l consolez, într-un fel, pentru ce avea să se întâmple astăzi cu ţinta.

— Geo, ai grijă pe aici. Mă duc să-mi văd „inamicul”. Să ştiu şi eu pe cine facem ţăndări mâine.

— Vă duceţi la...?

— Da. Să mă uit la ţintă mai de aproape.

— Nu-i cine ştie ce, a spus Geo. Totuşi, dacă n-aţi mai văzut-o până acuma... merită osteneala.

Staţia ţinte e departe, tocmai spre fundul portului, ascunsă între malurile înalte. Nu mai fusesem pe acolo şi drumul mi s-a părut excesiv de lung prin vântul subţire, îngheţat. Mă întrebam, absurd, dacă n-am luat-o greşit, deşi şoseaua avea tot timpul în stânga luciul cenuşiu-albastru al apei. În sfârşit, după un cot, am avut deodată în faţă toată gospodăria aceea pitorească: lângă un debarcader nearătos, din lemn greu de stejar, se aliniau vreo zece vase de toate categoriile — şalupe mai mari şi mai mici, o ambarcaţiune de scafandri, un bac pentru combustibil şi o vedetă asemănătoare cu a noastră, căreia i s-a scos armamentul şi i s-au montat instalaţii pentru recuperarea torpilelor de exerciţiu. Mai erau acolo câteva ţinte de diferite mărimi, ba chiar şi o şalupă transformată în balenă, cu care Neptun deschide serbările de la Ziua Marinei. Am trecut pe lângă ele, cu gândul la munca oamenilor de aici — nişte anonimi pe care noi, cei de pe navele de luptă, nu-i prea băgăm în seamă — cu gândul la nedreptatea care li se face. Soarta lor se aseamănă cu a maşiniştilor de la teatru: invizibili; aplauzele le culeg alţii...

Între puzderia de ambarcaţii îngrămădite lângă debarcaderul acela de lemn, ţinta principală pentru artilerie şi torpile trona ca o biserică printre căsuţele unui sat. Un schelet de oţel, înalt cât o casă cu etaj, acoperit cu tendă cenuşie, peticită în multe locuri, se sprijinea pe două flotoare lungi, cu muchii nefinisate, ca nişte tălpici de sanie năzdrăvană, cu suduri robuste la încheieturile barelor de metal.

Caporalul era în capătul unuia dintre flotoare, chiar lângă debarcader. M-am oprit lângă el şi m-am uitat cum lucrează. Stătea pe vine şi trăgea cu amândouă mâinile de o cheie mare. Lângă bocancul lui pătat cu vopsea se afla o spărtură perfect

rotundă, pe care-o astupase cu un cep retezat la nivelul metalului. Urmă de glonţ de la tragerea trecută. Simţindu-se privit, caporalul a ridicat puţin ochii, m-a văzut sus, pe cheu, s-a ridicat mutându-şi cheia dintr-o mână-n alta:

— Trăiţi, tova' lent. Dumneavoastră lansaţi mâine?

— Da. Eu şi vedeta trei.

— Va să zică, o luăm de la cap.

Era un oltean iute şi cu faţa ascuţită, cu nasul lung şi mărul lui Adam proeminent. Vorbea repezit, cu cuvintele parcă îndesate unele într-altele. A aruncat o privire de gospodar către pânza groasă, bine întinsă, care vibra mărunt în vântul acela rece.

— Păca' de *ţintă,* ne canonirăm cu ea trei săptămâni. Păcat. O făcură harcea-parcea fraţii de la dragoare. Aud că le dete şi permisie la f'o doi tunari de-ai lor. Trei săptămâni, tova' lent. Da am dres-o. Şi-acum iar...

Se uita în jos, parcă dorind să se încredinţeze că pata aceea de pe bocanc mai e la locul ei, dar la ultimele cuvinte a ridicat privirea şi mi s-a părut că văd în ea o umbră de reproş. Aş fi vrut să mă dezvinovăţesc, să-i spun pe ocolite că nu se poate altfel.

— Ce să-i faci, caporale, asta-i soarta ţintelor. După lansarea de mâine, o să fie şi mai greu s-o dregi. O torpilă nu-i o lovitură de tun.

— Ştiu, tova' lent. Da p-o parte mi-ar părea bine s-o nimeriţi.

— Mulţumesc, caporale...

În zori, când trecea pe lângă noi, m-a văzut. Şi a sunat cu sirena, în chip de salut. Un sunet scurt. Avea de mers o jumătate de zi, cu viteza lui de melc, până la raionul de lansare. Mi-am amintit cum spusese: „Mi-ar părea bine s-o nimeriţi". I-am făcut semn cu mâna...

Mi-l închipui acum în şalupa tăvălită de valuri, strunită din urmă de cablul care-o ţine prizonieră; ţinta o târăşte undeva, la întâmplare, fiindcă n-am izbutit să-i dau de veste până să-nceapă furtuna albă...

— Trebuie să-i găsim, Geo. Cum să laşi oamenii în voia sorţii, pe urgia asta?

— Vântul creşte, tovarăşe locotenent.

— Las' să crească. Nu mi-e teamă.

— Nici mie. Dar mă gândesc că nu mai putem intra în port.

Strâng din dinţi ca să nu înjur. Are dreptate, dar nu vreau să

recunosc. Sau măcar să nu par prea impresionat. Furtuna asta e a mea, prin alte părţi oamenii botează taifunul cu nume de femeie, există un strop de dragoste şi-n ura cea mai adâncă, ne naştem cu teama de forţele oarbe, ne gândim la ele cu nelinişte, dar ne place să le-ntâlnim, ne aţâţă şi ne îndârjesc, ne măsurăm cu ele şi ne străduim să le aflăm tainele...

— Ce dacă nu intrăm? îi spun maistrului. O să stăm la ancoră. Apă avem?

— Avem, recunoaşte el. Dar cu păpica stăm prost. Salam, ciocolată şi pâine. Raţia pe o zi, ca de obicei. Plus rezerva intangibilă. Pesmeţi.

— E romantic să stai la ancoră şi să ronţăi pesmeţi. Principalul e să găsim şalupa. Cred că de-acum a intrat în bătaia radiolocaţiei. Ce zici, să pornim staţia?

Încuviinţează fără pic de înfumurare. Totdeauna i se pare firesc să-i cer sfatul, chiar dacă-i sunt comandant; pe mare ierarhia are dichisurile ei, şi vai de amiralul care-şi închipuie că poate manevra o navă mai bine decât cel care-o comandă de ani de zile!

Vedeta face un salt, se înclină ca o maşină care dă în şanţ. Răsucesc din răsputeri timona spre stânga. Vine valul. Geo s-a ghemuit, râzând, lângă şoldul meu. Râd şi eu. După ce trece duşul ăsta absurd, scuip şi râd. Saramură. Îmi potrivesc microfonul:

— Matei, porneşte staţia. Cercetare la distanţă maximă!

Nu ţi-am vorbit niciodată atât de mult. Nici ţie, nici altcuiva. Dac-ai fi aici, lângă mine, aş fi mai tăcut, mai reţinut poate. Dar ştiindu-te departe mi-e mai uşor să te închipui: interlocutor liniştit şi atent, receptiv până la nuanţă, la vorba nerostită. Îţi vorbesc în gând, te simt mai aproape, şi evocându-te pe tine mi-e mai uşor aici, în realitatea asta dură, în furtuna care mă izbeşte fără încetare şi căreia trebuie să-i ţin piept, alături de oamenii mei — şi ei în clipa asta cu gândurile lor. Aşa-i pe mare, ai timp să gândeşti, să întorci lucrurile pe toate feţele. Mai ales când te adresezi, fie şi imaginar, cuiva dotat cu calitatea de a te înţelege. Ţii minte că am vorbit odată despre asta.

— Tu ai o mare calitate, Cora. Mă înţelegi.

— Oamenii trebuie să se înţeleagă unul pe altul, mi-ai

răspuns. Sau măcar să încerce s-o facă. Aşa, se simt mai puţin singuri.

— Oamenii! Aici e vorba de tine în mod deosebit. N-am întâlnit încă pe cineva care să mă înţeleagă cu adevărat.

Ai râs atunci:

— Asta seamănă cu o declaraţie.

— Ia-o cum vrei. Esenţialul e că o fac cu toată sinceritatea. Faţă de tine nici n-aş putea să nu fiu sincer. Ştii, simt uneori nevoia să-mi spun cuiva frământările. Cuiva apt să mă-nţeleagă. Ţie, deci.

— Şi... ce te frământă acum, de pildă?

Mergeam pe bulevard, era o seară după ploaie, asfaltul strălucea oglindind constelaţiile firmelor. Venisem în Constanţa pentru două zile, privisem vapoarele de sus, de pe faleză, şi mă gândeam că a doua zi urma să mă-ntorc în locul acela pustiu şi fără evenimente, unde şi apariţia unei bărci de pescar constituie un fapt remarcabil.

— Condiţia mea, asta mă frământă, ţi-am spus. Ai pomenit aşa ceva? Visez călătorii, isprăvi, uragane, şi mă repartizează la ţărm, să văd vapoarele prin binoclu. Asta s-a ales din tot ce...

— Răbdare, mi-ai spus. Fiecare visează, croieşte planuri... La prima întâlnire cu viaţa, se crede nedreptăţit. Ar vrea totul deodată. Dar există şi o etapă intermediară, un fel de ucenicie.

— Tu vorbeşti aşa? Îţi convine, după ce ai ajuns unde ai vrut.

— De unde ştii ce visam de fapt?

— Eşti medic. Nu era asta vocaţia ta? Nu asta visai?

— Visam... Visam un laborator mare, plin de aparate, visam frământări în faţa microscopului şi-n faţa unor experienţe reuşite numai pe jumătate... Visam clipa unică a izbânzii care urmează zecilor de nopţi nedormite... Şi ce fac de fapt? Dau certificate de analiză pentru tinerii însurăţei şi pentru cei care-şi iau carnet de şofer. Muncă de rutină. De aceea te înţeleg.

— Contează foarte mult să te-nţeleagă cineva. Să ai un prieten adevărat, care să-ţi fie aproape sufleteşte...

Am tăcut, intimidat. Mi se părea că merg prea departe, că-ţi cer prea mult. Aveai şi aşa problemele tale; de ce să te împovărez în plus? Dar am rămas cu părerea aceasta, care se transformă tot mai mult în certitudine: eşti singurul om în faţa căruia mă pot destăinui fără reţineri! Dacă n-o fac totdeauna,

este pentru că am un defect anume, ceva ce mă opreşte la jumătatea elanului, o inhibiţie ciudată care mă împiedică să duc lucrurile până la capăt. Sunt un timid şi un nehotărât când mă gândesc la viitor, văd lucrurile până departe, cu toate implicaţiile lor; când trec la realizare, totul se năruie şi mă opresc şi asta mă revoltă, o revoltă zadarnică, revolta neputinţei.

Aşa că acum, în gând, îţi pot vorbi deschis, de-a dreptul, fără reţineri, mă pot înfăţişa integral, pot fi necruţător cu mine însumi. Mai ales acum simt nevoia acută a unei confesiuni. E prima mea furtună, Cora, am aşteptat-o cu nerăbdare şi cu teamă, aşa precum aştepţi prima iubire. Aş vrea să fiu lucid clipă de clipă, să-mi încrustez în suflet ce se-ntâmplă, şi vorbele şi gândurile toate, să pot păstra cu mine ziua asta, cu împliniri şi spaime şi nădejdi.

Stau la timonă în faţa valului vuitor, primesc în obraz grindina sticloasă ce se cerne de sus. Şi lunecă pe lângă noi, printre noi, în trâmbe orizontale, net profilate pe orizontul vânăt. Auzisem că uneori, pe mare, ninge orizontal, crezusem că-i o metaforă sau o nerozie sau o glumă, dar e purul adevăr: pudra aceasta de gheaţă nu are răgazul să cadă, goneşte mereu înainte, purtată de vântul sălbatic, ţâşneşte în roiuri zorite, prelung săgetează obrajii, albeşte în cutele hainei, se-adună în colţuri ascunse, o pulbere albă şi albă, purtată mereu de furtună...

Stau la timonă, e prima mea furtună, importantă şi definitivă ca prima dragoste; dacă ai fi aici nu ţi-aş vorbi de prima dragoste, mă tulbură de câte ori mi-o amintesc, o tulburare care ţi-ar fi străină şi m-ar stingheri indiferenţa ta sau poate acea vagă aversiune pe care-o încearcă omul când e vorba de evenimente petrecute dincolo de sine.

Prima mea dragoste, începută simplu, într-o sâmbătă seara, în sala aceea vastă şi plină de lumină, cu ornamente baroce în colţurile tavanului, cu orchestra strălucind-fulgerând-biciuind auzul...

Venisem cu Marius, era prima oară când puneam piciorul în sala de dans. Marius mă îndemnase, după prânz:

— Fă-ţi pantofii, tăticu, şi scoate ţolul festiv de la naftalină.

— Pentru ce?

A închis cursul de rezistenţa materialelor şi l-a pocnit cu

palma, pecetluindu-l parcă. Stătea lângă geam, iar eu alături de el, amândoi în prima bancă. Mi-a arătat cu capul spre fereastră:

— E sâmbătă, nu vezi? Până şi cerul arată altfel. Mergem să dansăm.

— Bine, dar...

— Am aranjat eu, tăticu. Două invitaţii la Casa de cultură şi învoire până la ora două’ş’patru.

— Nu te cred.

A scos cu un gest de scamator biletele din buzunar:

— Eşti un birocrat înrăit. Uite, dacă ai mai multă încredere în hârtii decât în cuvântul unui bătrân *gentleman.*

— Şi cu colocviul la rezistenţă cum rămâne?

— De trei săptămâni rod la el. S-au subţiat filele. Ajunge pentru azi. Pauză, pân-la ora două’ş’patru!

Am închis şi eu cursul, străduindu-mă să-l imit întocmai. Ideea mă tulbura. Era prima oară când aveam să merg la dans ca elev de marină; eram în anul întâi, la jumătatea anului întâi, puteam număra pe degete ieşirile în oraş de până atunci; cât despre cunoştinţa cu vreo fată – o perspectivă la care nici nu îndrăzneam să mă gândesc. Aveam nouăsprezece ani dar, mărturisesc acum, eram doar un adolescent întârziat. Până la admitere trăisem acasă, la Bucureşti, între liceu şi biblioteca rămasă de la bunicu şi îmbogăţită de tata. O familie de maniaci ai cărţilor; tata citea şi la masă; mama, după ce termina spre miezul nopţii treburile la bucătărie, se strecura în dormitor cu un roman sub braţ. Eu dormeam în sufragerie, pe canapea, şi la picioarele mele se înălţa domeniul misterios şi plin de făgăduieli al gândurilor tipărite; aşa le-am socotit totdeauna, nişte gânduri smulse din lăcaşul lor şi conservate pentru vecie între copertele cărţilor... De acolo, le puteam stârni oricând doream, şi o făceam destul de des. Mă adânceam în realitatea cealaltă, plăsmuită, dar care pentru mine existase cândva; nu acceptam pe atunci ideea că lumea ce mişuna în cărţi existase doar în mintea scriitorului; acordam un credit nelimitat romanelor care începeau cu formula „Într-o seară de august a anului...” sau mă bucuram în secret când citeam nota editorului: „Acest manuscris neterminat are o poveste ciudată. Mi l-a încredinţat, cu zece am în urmă, un prieten...”. Credeam cu îndârjire în adevărul cărţilor. Şi uneori, mărturisesc, îl preferam celuilalt

adevăr din jurul meu – deloc spectaculos, constituit din mişcări stereotipe, lipsit de acel ceva pasionant pe care-l visăm cu toţii înainte de douăzeci de ani...

E uşor de înţeles că avându-i la-ndemână pe căpitanul Nemo, pe Winnetou, pe Amundsen sau pe D'Artagnan, iar mai apoi pe nefericitul Julien Sorel sau pe bătrânul Santiago în luptă cu marea şi cu destinul, mă smulgeam cu greu din tovărăşia lor şi schimbam prea rar o carte bună pe un meci de fotbal sau o plimbare la pădure cu colegii. Încă şi mai rar mă duceam la acele „ceaiuri" prilejuite de vreo aniversare; dacă mă duceam, eram sperios şi neîncrezător în mine; mi se părea o cutezanţă absurdă să ridic vreodată privirea spre una dintre fetele acelea frumoase, adevărate domnişoare când părăseau uniforma austeră a liceului...

Când într-un rând am reuşit să leg cunoştinţă cu o fată care-mi plăcea, am amuţit în faţa ei. Eram într-un apartament mic şi drăguţ, cu masa dată la perete ca să fie loc de dans, cu divanul-studio ridicat voiniceşte şi transferat pe hol, cu covorul făcut sul şi expediat pe urmele studioului — parchetul păstra în centru un pătrat mai deschis la culoare pe care nu-l luam în seamă — eram mulţi şi cam înghesuiţi şi asta ne făcea mai intimi, favoriza apropierile; fata era frumoasă, candidase la „Steaua fără nume", avea sprâncenele îmbinate şi o umbră deasupra buzei de sus, aducea a spaniolă sau în orice caz meridională şi când nu se uita la mine îi contemplam pe furiş decolteul plin de mistere şi promisiuni. I-am fost sclav o jumătate de noapte: îi ofeream chibritul aprins când o vedeam gesticulând cu o ţigara *superlong size;* împingeam mereu spre ea o farfurie cu fursecuri, îi turnam sifon şi-i aprobam fără rezerve părerile. Într-un târziu am izbutit să leg o conversaţie cât de cât logică, decis s-o cuceresc, dar alesesem cea mai nefericită dintre metode: m-am apucat să filosofez pe marginea unui roman citit de curând, încurajat de interesul ei politicos, şi am rămas foarte uimit când fata s-a depărtat de mine folosind un pretext extrem de şubred. Avea şaisprezece ani şi dorea să danseze, nu să asculte prelegeri. N-am înţeles asta şi insuccesul m-a descurajat. Pe de altă parte se apropia bacalaureatul, obligaţiile şcolare creşteau nemăsurat, trecusem la „real" cu gând să intru în şcoala de marină, mâncam matematici cu lingura, nici colegilor mei nu le

mai ardea de „ceaiuri”, făceam cursuri de pregătire şi cercuri ştiinţifice şi meditaţii şi...

Vacanţa, scursă între examenul de admitere şi pregătirile înfrigurate de plecare, apoi câteva luni de şcoală militară, cu ieşirile în oraş numărate pe degete, cu atmosfera de exactitate şi monotonie laborioasă — apoi deodată „fă-ţi pantofii, tăticu, că mergem să dansăm...”.

Învoirile atunci, în primul an, erau un fel de premii; dacă într-o dimineaţă aveai hainele în neregulă, şeful clasei îţi dădea *un consemn,* pedeapsă măruntă dar usturătoare: petreceai o duminică de plictiseală şi singurătate în şcoala aproape pustie, în clasele tăcute, în curtea unde câţiva răzleţi băteau fără chef o minge de volei, sau în dormitor cu o carte care-ţi părea insipidă.

Şi aveam nouăsprezece ani şi mă uitam lung după fete; moda acelui an ajunsese la o îndrăzneală vecină cu obrăznicia, rochiile se scurtau parcă cu fiecare săptămână, şi fetele zâmbeau victorioase, înfruntând cu seninătate privirile mele uimite...

— Hai, tăticu, îndrăzneşte, sau vrei să intru eu primul?

— Nu, e rândul meu.

Pe drept cuvânt, era rândul meu. Marius se ostenise destul. El agonisise biletele şi tot el stăruise la căpitan ca să depăşim termenul obişnuit al învoirilor. Mi se părea nedemn să las tot timpul iniţiativa fie şi celui mai bun prieten; am plătit deci osteneala lui suportând, cu uniforma mea proaspăt călcată, emoţia primului pas — şi m-am oprit în uşă, orbit de privelişte. O încăpere vastă, cu parchetul lustruit în care se oglindeau zecile de becuri ale policandrului din centru; pe lângă pereţii depărtaţi, scaune de pluş roşu, cu aspect aristocratic, ocupate de fete, unele cu doi-trei inşi pe lângă ele, altele singure, iar altele, veritabile frumuseţi, înconjurate de o droaie de prietene invidioase ce nutreau speranţa secretă să împrumute ceva din strălucirea lor...

În prima clipă n-am izbutit să-mi opresc privirea asupra nici unui chip. Deprins cu figurile familiare ale colegilor în uniformă, mă ameţea mulţimea aceasta multicoloră. Aveam câteva fete şi la şcoală — bibliotecare, laborante, funcţionare — dar inaccesibile fiindcă în ochii lor constituiam cu toţii o masă anonimă, nediferenţiată, şi în afară de asta, ne suspectam cu cruzime între noi la cel mai mic semn că unul ar zăbovi în

preajma lor mai mult decât era absolut necesar. Pe când aici, atâta frumuseţe adunată la un loc... Rămăsesem în uşă, prostit, şi rătăceam cu privirea de la un capăt la altul al sălii.

— Ce zici, tăticu? mi-a şoptit Marius victorios. Vezi unde te-am adus?

— Te recunosc de şef, i-am spus încercând să-mi ascund emoţia. Ai avut o idee colosală.

Vorbeam aşa, într-o doară, pe jumătate absent, ştiind că vorbele, oricum, nu puteau să exprime nici pe departe ceea ce simţeam cu adevărat. Vedeam genunchii aceia albi şi rotunzi, izbucnind victorios de sub tivul rochiilor prea scurte; vedeam feţe încadrate de coafuri savante, cocuri înalte, plete în dezordine voită, stranii bucle bătând în violet; vedeam pleoape cu umbră albastră care dădea privirilor o undă de mister, ochi prelungiţi oblic cu creionul spre tâmple, mari şi tulburători; vedeam braţe goale cu pielea netedă ca marmura, cărora micul accident al vaccinului nu făcea decât să le sublinieze perfecţiunea – şi mă deznădăjduia atâta frumuseţe risipită la-ntâmplare, destinată nimănui şi tuturor, un spectacol gratuit şi inutil, din care mă alegeam cu regretul că nu pot reţine nimic pentru mine anume.

— Adevărat balul primăverii, spunea Marius.

— E de groază, am murmurat. Parcă visez. Nici n-aş îndrăzni să...

— Nu fi prost. Dacă pleci cu ideea asta de la început...

— Nu-s prost. Cel mult, realist.

— Curaj, tăticu, şi lasă mofturile. În ce mă priveşte, jur să nu pierd niciun dans.

Şi s-a ţinut de cuvânt. Mă îndemna frăţeşte, mă scotea din şovăială, mă silea să pornesc o dată cu primele acorduri ale orchestrei, pentru că din toate colţurile sălii porneau în aceeaşi clipă alţi băieţi spre fetele care stăteau ţepene pe scaune, spionându-se reciproc. Marius avea ochi format şi ştia să se orienteze într-o clipă:

— Hai, tăticu, că le iau alţii. Blondele din colţ. Tu pe cea în roşu, eu pe albastra.

Îmi repartiza, cu mărinimie, pe cea mai frumoasă din două; eram mai înalt ca el şi ţinea totdeauna seama de asta; în pauze se uita în dreapta şi-n stânga, iar la primul semnal al orchestrei,

iarăşi...

— Îţi vând un pont, tăticu, uite-o pe bruneta în mov de lângă uşă, dansează parcă are aripi, era lângă mine şi m-am uitat numai la ea.

— Ei, stai, să mai...

— Nu te gândi mult, tăticu, dacă pierzi ocazia s-a zis. Aici e concurenţă mare pe dansatoarele bune.

— Până s-ajung eu la ea...

Mă codeam, sugrumat de o emoţie fără nume. O văzusem şi eu pe fata în mov, mai mult o simţisem, undeva, pe alături, o unduire continuă, fluturarea voioasă a părului lung, silueta suplă şi sportivă...

— Să ne apropiem de pe acum, a decis Marius, eu mă sacrific de data asta, o iau pe bondoaca de lângă ea...

Generos şi dezinteresat, singura lui mulţumire era să mă vadă pe mine mulţumit. Am pornit împreună, evitând să ne uităm spre ţinta care ne atrăgea de fapt; îi spuneam ceva lui Marius, ceva fără noimă, doar ca să mă aflu-n treabă. Dar nu m-am putut reţine să n-o privesc în ochi, prin surprindere, şi am văzut că se uita la mine şi a plecat privirea şi a zâmbit şi asta mi-a dat curaj o clipă. Orchestra tocmai îşi luase locul; deodată jazbandistul a dezlănţuit o canonadă asurzitoare, căreia i-a pus capăt un solo de trompetă; biciuit de acest semnal feroce, m-am apropiat de fată, ea se uita în jos şi parcă n-aş fi vrut s-o tulbur, mi-au fulgerat prin minte câteva argumente stupide: poate e obosită, poate aşteaptă pe altcineva, poate nu vrea să danseze... Căutam motive să mă retrag dar era prea târziu, paşii mă duceau spre ea, s-a uitat la mine zâmbind, s-a ridicat înainte ca eu s-o invit şi, fără să se mai ostenească până-n mijlocul sălii, a început dansul acela pe care n-o să-l uit niciodată...

— Tovarăşe locotenent, ţintă în drum o sută optzeci.

— Bine. Urmăreşte-o!

De-ar şti Geo din ce paradis mă aduce iarăşi aici, pe crâmpeiul ăsta de lume legănătoare, în mijlocul furtunii albe care-mi arde obrajii înfioraţi de amintiri!

De-ar şti el cât de departe eram! Departe de vântul tăios ca o lamă, ce-mi frige obrajii; departe de gerul ce-mi fulgeră pleoapele-n flăcări; departe de urletul straniu al mării, de

clocotul aspru al valului gata să cadă; nu-i loc de visare aici, când însăşi furtuna şi goana aceasta te-absoarbe cu totul; un val, iute cârma! la loc, vine altul! şi marea mereu mânioasă, păzeşte! plec fruntea în piept şi iar o înalţ, îndărătnic; deodată mă simt ridicat fără veste, picioarele parcă-s desprinse de punte, zburăm, am zburat; înc-o clipă şi iar prăbuşirea în plin, pe talazuri, un bufnet, un plesnet de bici, o vibraţie gravă a navei, şi spuma ţâşnită în jur, gonim mai departe...

Geo stă cu faţa lipită de garnitura ecranului. Îi văd umerii strălucind. Haina de piele pare strâmtă pentru statura lui. Marginea căciulii se pierde sub guler, dând cefei un aspect grosolan. Vorbeşte de acolo, aproape că strigă, şi totuşi cuvintele i se aud nelimpede:

— ... Două, alăturate. Ei sunt, tovarăşe locotenent.

Ridică faţa spre mine. Pe nas are o dungă, de la garnitura de cauciuc. Adaugă, ca să fie mai convingător:

— Pe o vreme ca asta, cine-ar mai umbla pe mare?

— Mergem spre ei, îi spun. Avem vântul din babord. O să ne cam scuture.

— Mai tare decât atâta? glumeşte Geo cu amărăciune.

Mă uit la el, aş vrea să-i citesc pe faţă mai mult decât din vorbe. Şi mă întreb dacă-i într-adevăr tot el, prietenul meu bun şi vechi, colegul de bancă de la „Sadoveanu”, lunganul mediocru şi sentimental care copia după mine la teze, totdeauna îndrăgostit de cineva şi încurcând lucrurile şi ascultând smerit într-un colţ pe coridor şoapta înciudată a unei colege pe care-o trăda mereu şi se-ntorcea mereu la ea şi-i vedeam plecând împreună spre casă...

— Tova’lent, am recepţionat un S.O.S.

Tresar. E glasul radiotelegrafistului, în telefon. Alarmat. Mă molipseşte neliniştea lui.

— Ce semnal, Matei?

— Un cargou indian, la travers de Agigea. I s-a rupt ancora, vântul îl duce spre mal.

— Săracul! îi spun. Suntem prea departe ca să-l ajutăm cu ceva.

— I-au dat răspuns din port, se duce un salvator spre el.

— Bine, Matei. Altceva?

— E cald al naibii, tova’lent. Nu pot deschide spiraiul.

— Rabdă, Matei.

— Eu rabd, dar mă gândesc la aparate.

— Să rabde şi ele. N-avem ce face. Sunt valuri mari, puntea e mai mult sub apă. Nu poţi deschide niciun minut.

— Ştiu, tova'lent...

După dialogul ăsta, mă simt brusc neliniştit. Abia acum pot să mă gândesc cu adevărat la proporţiile furtunii, la nava aceea rămasă-n voia sorţii, pe marea în clocot, la *salvatorul* care iese-n larg pe vremea asta, apoi manevra de apropiere, un marinar voinic încercând să arunce bandula, disperarea din ochii oamenilor, vântul care deviază traiectoria bandulei — o greutate de lemn de care se leagă o saulă lungă şi subţire, purtând, la rândul ei, cablul gros de remorcaj...

— Se-ngroaşă gluma, îi spun lui Geo. La travers de Agigea, un cargou...

Geo a plecat urechea spre mine. Îi aud glasul întretăiat de rafalele vântului:

— Mereu se-ntâmplă... Curenţi puternici... Nu prea ţin seama de avertismente...

— Ce avertismente, când i-a prins urgia asta în larg?

— Un comandant trebuie să fie prevăzător. Marina... meserie grea.

O ştie mai bine decât mine şi, oricum, e în drept să mi-o spună ca unui începător. Acum şase sau şapte ani, dimpotrivă: ştiam mai multe decât el despre asta, aveam în cap zeci de romane marinăreşti, îmi erau familiari ca nişte prieteni eroii cărţilor acelea. Îi vorbeam adesea despre ei şi el mă asculta, oarecum neîncrezător...

Până când a avut revelaţia unui adevăr pe care eu îl ştiam foarte bine. Eram în clasa a unsprezecea şi la o oră de română ne-a vizitat un scriitor care călătorise mult pe mare. Îl invitase profesoara, cu gând să ne sporească cunoştinţele de literatură contemporană, dar scriitorul, în loc să ne ţină o cuvântare cuminte de la catedră, unde profesoara pregătise un scaun şi un pahar cu apă, s-a dus la peretele cu harta lumii şi ne-a vorbit de acolo, o oră încheiată, despre călătoriile lui, despre ţărmurile depărtate, despre misterele mării şi despre frumuseţea aspră a sufletului de marinar. Jubilam; îmi întărea credinţa în căpitanul Nemo, în eroii lui Joseph Conrad şi ai lui Radu Tudoran; drumul

îmi era hotărât, mă vedeam pe totdeauna între mare şi cer, în singurătatea unei cabine căptuşite cu cărţi, citind şi meditând... M-am uitat în jur: fetele din faţă se cam plictiseau, le-am dispreţuit pe dată fiindcă n-aveau cum să înţeleagă farmecul mării, cu gândul la ciorapii lor de nailon şi la uniformele de şcoală pe care le scurtau cât puteau; în schimb lângă mine, Geo avea lacrimi în ochi.

La capătul acelei ore de hoinăreală imaginară pe meridiane, colegul meu de bancă mi-a strâns mâna şi a rostit un fel de jurământ:

— Ai avut dreptate. Marina e cea mai grozavă meserie!

S-a apucat furios să-i ajungă din urmă pe fruntaşii la matematici, deşi cred că era prea târziu. Am dat amândoi admiterea la şcoala de marină; eu am reuşit, el nu. Nu s-a lăsat. A intrat la şcoala de maiştri şi a terminat-o cu un an înainte ca eu să pun epoleţii de locotenent. L-am văzut ultima oară pe puntea lui „Mircea", înainte să plecăm spre Atlantic; pe urmă drumurile noastre s-au despărţit ca să se reunească, în chip surprinzător, acum două luni:

— Tovarăşe locotenent, vă prezint vedeta doi, cu efectiv complet. Sunt şeful de echipaj, maistrul clasa a patra Mihăilă.

— Geo! Tu eşti aici?

— Da, tovarăşe locotenent.

Aş fi vrut să-l îmbrăţişez. El făcuse însă pasul lateral cerut de regulament ca să pot inspecta echipajul. L-am întrebat surprins:

— Ei, o faci pe oficialul? După ce nu ne-am văzut atâta timp...

— Trei ani, tovarăşe locotenent. Ştiam c-o să veniţi la noi.

— Şi nu te bucuri?

— Ba da...

Atât am izbutit să scot de la el în dimineaţa aceea, şi n-aş putea spune că mai târziu am avansat cu ceva. Am impresia că mă evită cu bună ştiinţă, că între noi timpul sau cine ştie ce cauză obscură a ţesut un păienjeniş invizibil dar rezistent, care interzice orice apropiere sufletească. În loc de asta, ironia lui mereu prezentă, dibaci ascunsă, superioritatea pe care şi-o camuflează inutil, de vreme ce eu însumi i-o recunosc deschis. Vorbim numai lucruri strict legate de treburile navei, e corect, atent şi plin de solicitudine faţă de mine, dar îmi alunecă printre degete de fiecare dată când e vorba să-l abordez ca prieten.

Vedeta înghite lacom distanţele; n-am punct de reper decât valul cu coamă sticloasă tăiat cu cruzime, dar ştiu că zburăm peste el, lunecăm înainte mereu, îmi sunt martori şi norii de plumb care dorm suspendaţi de catarg; de acolo se cern peste noi trâmbe albe de pudră-ngheţată, şi mai e vântul iute pe care-l primesc în obraji; îmi e greu, ne e greu tuturor, dar sunt sigur: prin greul furtunii, strecurându-ne aprig prin val, vom ajunge, precis vom ajunge...

Îi fac semn lui Geo, el se apropie şi trece la timonă; mă aplec spre ecran; pe platoul de sticlă se roteşte neobosit linia albă, care împrospătează la fiecare trecere cele două puncte din margine — şalupa şi ţinta. Socotesc în gând şi-i strig lui Geo rezultatul:

— Mai avem vreo jumătate de oră.

— Cam aşa. Dar asta nu-nseamnă mare lucru.

— Pentru ei? arăt spre ecranul radarului.

— Şi pentru noi. Ajungem acolo, îi salutăm. Şi după aia?

Ridic din umeri. Omul ăsta se pricepe de minune să pună întrebări fără răspuns.

II

Când am venit pe vedetă şi m-am oprit în faţa frontului acela scurt, pe un singur rând, îmi simţeam inima pulsând în urechi. Şase oameni se uitau la mine, şase oameni de care soarta mă lega printr-o întâmplare. Deşi eu singur cerusem să fiu numit la vedete, nu preferasem o navă anume; ce joc al sorţii ne reunea aici, cine hotărâse ca aceşti oameni să-mi fie subalterni şi tovarăşi?

Puteau să fie alţii, oricine; puteau exista diferenţe de amănunt între ei şi cei care sunt în realitate; poate în locul lui Geo aş fi nimerit un maistru bătrân, potolit, cu disciplina înrădăcinată într-atâta, încât să-mi acorde creditul acela nelimitat al subalternului ideal; totuşi, cu Geo sau cu oricare altul, în esenţă aveam acelaşi lucru de îndeplinit, un lucru mai presus de individualităţi, de prietenii!

Eram, firește, decis să răstorn lumea. Primele zile mi-am acordat răgazul pentru pregătirea *marii ofensive,* pe care acuma, sincer vorbind, nici nu ştiu dacă o-nţelegeam prea bine.

Voiam să fac, în tot cazul, ceva deosebit, şi romantismul meu de marinar ambarcat se lovea de realitatea aspră a navei: muncă şi griji de tot felul. În primele seri mă culcam puţin dezamăgit, era o perioadă de pregătire în port, oamenii făceau ore de specialitate, la sală, eu întocmeam planuri şi situaţii frumos liniate, conspectam instrucţiunile de luptă ale vedetelor torpiloare, îmi aminteam calculul *drumului de goană* învăţat prin anul trei, şi... aşteptam să se petreacă ceva.

— Profitaţi de răgazul ăsta, mi-a spus comandantul într-o zi. Pregătiţi-vă, învăţaţi caracteristicile armamentului, revedeţi tot. Curând încep ieşirile în mare. Atunci n-o să mai fie vreme...

— Abia aştept să ieşim în larg, tovarăşe comandant.

— Succesul din larg se pregăteşte aici, în port. Nu uitaţi, vedeta doi a fost cinci ani consecutiv „navă de frunte”.

— Ştiu, tovarăşe comandant.

— Lucraţi atent cu oamenii. De ei depinde în mare măsură...

— Ştiu şi asta.

— Mai întâi încercaţi să-i cunoaşteţi. Cu fiecare trebuie folosită o anumită metodă. Arta comandantului este să găsească această metodă.

Atunci mi s-a părut cam didactic comandantul. Şi cam tipicar. Asemenea fraze le găseşti în fiecare manual de pedagogie. După câteva zile am înţeles de ce insista atâta: m-am lovit de o împrejurare care nu-i trecută în manualul de psihologie. În împrejurarea aceea, doi oameni s-au desprins din masa echipajului: torpilorul Costea şi mitraliorul Drăguşin, servanţii de pe punte, doi inşi care-ar trebui să fie la fel de uniţi ca degetele unei mâini. În realitate, îi dezbină ceva. Atunci, în primele zile, n-aveam de unde să ştiu ce anume. Se certau pornind de la pretexte mărunte; mi-am dat seama cu timpul că adevărata cauză este firea lor: Costea, cu curajul lui aproape nesăbuit; mitraliorul, un veritabil fricos...

Într-o seară ofiţerul de gardă i-a surprins bătându-se în dormitor şi mi-a cerut să-i pedepsesc. A doua zi i-am chemat în cabina mea de pe nava-bază. Pe vedetă n-aveam unde să discut cu ei fără să audă ceilalţi; dac-ai călca vreodată aici, ţi-ai da seama că e locul cel mai strâmt din lume. Economia de spaţiu aminteşte o navă cosmică; încăperile de sub punte sunt un fel de cutii unde nici măcar nu poţi sta în picioare, spaţiul e socotit

strict pentru omul destinat unei anume operaţii, pentru el şi pentru zecile de alcătuiri tehnice care fac ca nava să plutească, să alerge pe mare, să dibuiască ţinta de la o depărtare inaccesibilă privirilor noastre, iar mai apoi s-o izbească... Noi, care poruncim tuturor acestor alcătuiri tehnice, noi, care dezlănţuim caii-putere şi snopii de raze nevăzute şi forţa îngrozitoare a tonelor de trotil — avem loc puţin pe lângă ele. În compartimentul maşini, doi oameni abia se pot mişca în jurul motoarelor lungi şi masive; dacă sunt îndemânatici, pot face drumul ăsta fără să se lovească de nimica. La staţie, în încăperea alăturată, stă operatorul, cu picioarele întinse sub ecranul radarului, singura poziţie cât de cât comodă. Pe punte e loc mai mult, sau pare că este. Mitraliorul pe scăunelul lui, în afetul mitralierei; torpilorul între tuburile lanstorpile; iar noi, eu şi maistrul, în picioare lângă scutul comenzii. Dincolo de scut, prova se întinde goală şi nefolosită; în timpul marşului nimănui nu i-ar trece prin cap să stea acolo fără o treabă anume. E ca şi cum ai vrea să stai pe capota unui automobil în plină goană... În treacăt fie zis, cabina mea căptuşită cu cărţi din visele adolescenţei a rămas un vis; e drept că am o cabină pe nava-bază, dar acolo merg numai să scriu vreun document, să fac planuri, să lucrez pe hartă sau să mă culc în serile când sunt prea obosit ca să mai bat drumul până în oraş. În rest, pe vedetă, sub cerul liber, acolo-i locul meu de muncă. Şi nu pot spune că asta mă supără cu ceva... Dar acum trebuia să aleg cabina pentru micul proces pe care eram dator să-l fac.

— Ce-i cu voi? i-am întrebat pe vinovaţi. Vreţi s-ajungem de râsul marinei? Suntem un echipaj de bătăuşi?

Tăceau. Se uitau în jos. Costea a îndrăznit doar să-şi schimbe greutatea de pe-un picior pe altul. Eu şedeam marţial la birouaşul de lângă fereastră şi ei doi în picioare, lângă uşă, cam înghesuiţi din cauza patului care îngusta mult cabina.

— Spune, Costea, de ce ai dat în el?

— Raportez că el a început, a spus Costea întunecat.

— De ce? m-am întors spre Drăguşin.

— Mi-a spus că pipa e pentru oameni adevăraţi, nu pentru iepuri fricoşi ca mine.

— Ei, drăcie! Ce pipă?

Îmi venea să râd. Mi-am muşcat limba ca să-mi reprim şi cea

mai mică undă de zâmbet. Zâmbetul ar fi un semn de slăbiciune, iar slăbiciunea te împiedică să mai fi atotputernicul împărţitor de dreptate.

— Tu fumezi pipă, Drăguşin?

— Nu, tova' lent. Dar am una, de la... de la cineva.

— De la o verişoară, a râs complice Costea.

— Te-am întrebat ceva? m-am răstit la Costea.

— Tot echipajul s-a pozat cu ea, tova' lent.

— Cu pipa, nu cu verişoara, a explicat Costea.

— Costea, poftim afară şi caută-ţi alt loc pentru glume proaste. Du-te şi tu, i-am spus lui Drăguşin. Aveţi amândoi câte un consemn. Să nu mai aud de prostii de-astea!

Duminica următoare — eram ofiţer de gardă — i-am văzut hoinărind pe cheu: dramatici, nebărbieriţi, cu mutre lungi. Între timp, mie îmi trecuse.

— Ei, leilor, cum vă simţiţi?

Obraznicul de Costea a răspuns pentru amândoi:

— Fumăm pipă cu rândul, că nu mai avem ţigări.

— Dacă nu ne-am mai dus în oraş... a adăugat Drăguşin.

Aş vrea să-ţi pot înfăţişa senzaţia stranie pe care-o încerci uneori, când un om stă în faţa ta şi aşteaptă cu inima strânsă un „da" sau „nu". Ştiind ce urmări va avea răspunsul acela. Un băiat de la postul de observare primise telegramă de acasă, i se îmbolnăvise mama, *vino urgent,* se-ntâmplă, dar era radiotelegrafist şi eu nu mă puteam lipsi de radiotelegrafist. A venit la mine cu hârtia aceea, mi-a arătat-o, avea lacrimi în ochi iar eu ştiam că n-am alt om în locul lui şi ştia şi el dar venise la mine, eu eram comandantul, eu singur puteam decide. Se uita în ochii mei, era palid şi încordat, urma să spun da sau nu şi el n-avea să insiste, n-avea dreptul să insiste.

I-am dat drumul, ştiind ce răspundere gravă îmi asum; noaptea, la orele stabilite, plantonul mă trezea şi mă aşezam la staţie, luam manipulatorul şi transmiteam mesajul, folosind pentru asta cât învăţasem la şcoală, în tot cazul mai puţin decât un specialist. Dar în clipa în care rostisem „Bine, ai să te duci, dar te întorci cât poţi de repede", m-am simţit un fel de Jupiter, care ţine soarta oamenilor în vârful unui stilou...

Postul de observare... Da, cred că acolo am citit cu adevărat primele pagini ale marelui manual care se cheamă viaţă.

Întâmplări mărunte dar cu un înţeles ascuns; fapte stranii, dar cu rădăcini raţionale, dacă ştiai să afli.

— Comandantul trebuie să afle totul...

Plutonierul, ajutorul meu, mi-o spusese, în altă zi. Întocmeam furios dosarul unei clipe de slăbiciune. Eram acolo, într-un pustiu la marginea mării, zece kilometri de cel mai apropiat cătun, o mână de oameni. Unul dintre ei — fapt unic în istoria postului de observare — aţipise în post.

De câteva luni fusesem numit comandant; de câteva luni, cu o regularitate de fier, ziua şi noaptea, la fiecare patru ore un om urca scările foişorului de observare. Un binoclu, un fluier, un pistol-mitralieră. Pe vreme rea, şubă sau manta de ploaie. Veghe permanentă, zi şi noapte, până când unul...

— Ne-ai trădat pe toţi! i-am strigat dimineaţa, în faţa tuturor. Aveam încredere în tine şi tu ţi-ai uitat datoria! Cu armata nu se glumeşte, o să te convingi. Şi să fie un exemplu pentru toţi!

Asprimea asta, mă gândeam, asprimea asta e atât de necesară, altfel n-ai mai avea certitudini, oamenii când se urcă în tren au certitudinea că mecanicul îşi va face datoria şi-i va duce teferi şi la vreme la destinaţie; oamenii care cumpără pâine, oamenii care...

Am plecat furios dintre ei şi m-am dus în cămăruţa mea, să întocmesc dosarul. Am scris o pagină sau două, o relatare amănunţită a cazului, presărată cu comentarii, un veritabil rechizitoriu...

— Tovarăşe locotenent, n-ar trebui să vă pripiţi.

M-am întors spre uşă. Ştiam bine cine este, dar în înflăcărarea mea mi se părea absurd ca tocmai el, plutonierul, ajutorul meu, să intervină într-o chestiune atât de limpede.

— Ce vrei să spui? l-am întrebat cât puteam de aspru.

S-a apropiat de măsuţa unde scrisesem paginile acelea. I-am făcut semn să se aşeze pe patul de campanie acoperit cu o pătură albastră. Am înşurubat stiloul şi am aşteptat.

— Mă gândesc că o hotărâre ca asta nu se ia aşa, sub imperiul furiei. Ar trebui să căutaţi cauzele, să vorbiţi cu soldatul...

— Cauze? Ce cauze! I-a fost somn, iată cauza!

— Da, i-a fost somn. Era nedormit de două nopţi. Are nişte necazuri pe acasă, ceva cu soţia... Cred că nici nu trebuia trimis

în post în starea lui.

— Nu ştiu dacă asta poate justifica... am încercat.

— Formal, nu. Nimic nu dă dreptul unui soldat să adoarmă în post. Dar omeneşte... Când cineva e într-o situaţie deosebită...

— De unde ai aflat?

— Comandantul trebuie să afle totul, mi-a spus plutonierul. Am stat aseară de vorbă cu el. Era abătut, arăta prost. L-am întrebat ce se-ntâmplă. La început, n-a vrut să spună. Ştiţi, nimeni nu vorbeşte prea uşor despre lucruri de-astea. Dar l-am luat încet, cu răbdare. Mi-a povestit. O chestie tristă, nu-l puteam ajuta cu nimic. Dar l-am înţeles. Dacă aţi fi vorbit şi dumneavoastră cu el...

Am luat paginile acelea scrise cu convingere. Le-am rupt pe îndelete în două, pe urmă iar în două şi iar în două. Plutonierul stătea pe pat şi nici nu clipea.

— O s-ajungem bine, i-am spus. Când m-au numit aici mi-au atras atenţia că sunt oameni puţini, că aici o abatere capătă proporţii deosebite, deci să fiu exigent şi aşa mai departe.

— O să fiu sincer cu dumneavoastră, tovarăşe locotenent. Dacă-mi permiteţi.

— Asta şi vreau. Sinceritate deplină.

— Trebuie să ştiţi cât mai multe despre oameni. Sunteţi tânăr, aveţi o viaţă înainte. O viaţă şi o carieră. O carieră în care cunoaşterea omului este lucrul fundamental. Cazul ăsta este unul. O să mai întâlniţi şi altele. Altfel de lucruri, mai importante sau mai mărunte. Dar în toate, o să găsiţi mai uşor soluţia dacă-i cunoaşteţi bine pe oameni. Şi dacă vă apropiaţi de ei...

Soldatul acela era la prima abatere. Şi la ultima. Când a plecat, în toamnă, i-am întins mâna.

— N-o să vă uit, mi-a spus. Mi-aţi dat o mare lecţie de omenie.

Ar fi trebuit să-i explic că autorul lecţiei era altcineva, că primisem eu însumi o lecţie în împrejurarea aceea, dar nu era timp de destăinuiri. I-am urat succes în viaţă şi el a zbughit-o pe uşă. Se însera şi trebuia să prindă maşina de Constanţa. L-am urmărit din prag. Sus, pe dealul galben din spatele postului, s-a mai întors odată spre noi. A făcut semn cu mâna. O pală de vânt i-a fluturat cravata peste umăr. A ridicat geamantanul şi a dispărut şi când m-am uitat spre băieţii rămaşi la post, le-am văzut ochii sclipitori ca de febră. M-am închis în cămăruţa mea

şi m-au lăsat în pace până seara, ca pe un bolnav...

— Am încurcat-o cu sinuzita mea, tova'lent.

— Nu-ţi fie teamă. Aer curat, iod, aerosoli... Dimpotrivă, o să te vindece.

Costea zâmbeşte neîncrezător şi-şi trage căciula mai pe frunte. Nu l-am auzit văitându-se până acum, şi dacă ar face-o, nu i-ar ajuta la nimic.

— Tuturora ne e greu, Costea. Dar nu ne scuteşte nimeni de datoria noastră.

— Aţi spus-o ca din carte, tova'lent.

— Nu te obrăznici, auzi?

Ştiu că nu-i plac logosurile. Mi-a făcut impresia unui om isteţ, care înţelege fără multă vorbărie. Când e de muncă, munceşte pe rupte. Geo îl foloseşte la toate lucrările acelea mărunte dar dificile, pe care numai ochiul de marinar le poate preţui cu adevărat. E un om îndemânatic şi se pricepe la orice. Într-o zi mi-a povestit că a schimbat şapte meserii, că a colindat toată ţara...

— Asta-i semn de superficialitate, Costea, i-am spus. Un om nestatornic, care nu-şi găseşte locul, nu-i om serios.

— Da de unde, tova' lent, omul trebuie să cunoască lumea...

L-am lăsat în pace şi-l ţin sub observaţie. Poate că are dreptate în felul lui; poate că e mai bogat sufleteşte decât mine, care am dus o existenţă lineară.

— S-a schimbat niţel vântul, spune Geo. Dacă ţineţi câteva grade mai la stânga, ne saltă mai puţin. Şi câştigăm viteză.

— Mulţumesc, îi spun.

Rotesc cârma. În câteva clipe, schimbarea se simte. Elicele prind mai bine în apă, motoarele merg mai rotund. Geo are dreptate, ca totdeauna. Şi nu mă sfiesc s-o recunosc. Dacă m-aş crampona de ideile mele, ignorându-i sfaturile, ar ieşi prost şi m-aş face tot eu de râs. Ştie că-mi face un serviciu când îmi strecoară ideile lui. Nici nu se aşteptă să i le resping, să i-o retez cu aplomb: „Uite, băiete, hai să ne vedem fiecare de treburile noastre. Aici eu sunt comandant şi deocamdată n-am nevoie de sfătuitori." Numai un nerod ar face asta. Dacă obţii o funcţie, nu-nseamnă că ai obţinut şi priceperea respectivă. Asta vine cu timpul. Cu timpul şi cu experienţa...

Fără să las timona, mă uit spre radar, întrebător. Se uită şi el,

apoi se apleacă şi urmăreşte indicaţiile aparatului.

— Vreo patru mile, spune. O să ne apuce noaptea pe drum.

Ridic din umeri:

— Tot aia e.

Îşi drege glasul şi nu spune nimic, dar eu ştiu ce-ar vrea să spună. Nu, nu-i tot aia. Noaptea nu vezi valurile cum vin, nu poţi să eviţi izbiturile mai mari, nu ai timp să reduci viteza când sub prova se cască un gol...

— N-aveam ce face, mă dezvinovăţesc. Sigur că era mai comod să intrăm în port. Dar mă gândesc la omul ăla cu şalupa. Poate are vreo defecţiune. Poate a pierdut direcţia. Poate...

— Şi noi cu ce să-i fim de folos? întreabă Geo. Dacă ştiau că vine furtuna aşa de repede, nici nu ne-ar fi trimis. Acuma au două nave în primejdie în loc de una...

— Noi, în primejdie?

Geo se apleacă spre mine profesoral, răbdător cu ostentaţie:

— Orice furtună e o primejdie potenţială, tovarăşe locotenent.

Tac şi mă încordez asupra timonei. Îmi scot o mănuşă, îmi trec palma peste faţă. Mâna, deşi îngheţată, pare fierbinte în comparaţie cu obrazul. Îmi simt picioarele grele, amorţite de-atâta stat pe loc, de efortul neîntrerupt cu care-mi păstrez echilibrul pe suprafaţa aceasta nesigură, clătinată în cele mai neaşteptate direcţii. Izbiturile valurilor fac ca nava să vibreze surd, vibraţia se transmite dureros prin tălpi, în genunchi, în. Şira spinării, în creier. Mă doare pentru nava mea lovită fără milă, mi-e teamă, uneori, să nu se frângă alcătuirea aceasta atât de mică şi de fragilă şi de singură pe marea fără capăt. Alung gândul fricos, de care mi-e ruşine, mă tem să nu mi-l citească Geo pe obraz. Mă uit la el, stă drept, cu ochii puţin mijiţi de vânt, şi în răstimpuri se apleacă la adăpostul scutului, să tragă din ţigară.

Mergem înainte.

...Dansul acela frenetic, capul dat pe spate, ochii strălucitori apropiindu-se de mine, depărtându-se iar, umerii scuturaţi în ritmul muzicii, braţele fluturând în jur ca nişte aripi, apoi bluza de culoarea liliacului, cu ochiuri mari prin care se vedea pielea uşor trandafirie, şi breteluţa albă, lată, de costum de baie. Nu pricepeam ce piesă de îmbrăcăminte putea fi asta, până atunci

nu văzusem decât o singură fată dezbrăcându-se, sora unui coleg la care mergeam uneori să ascult muzică şi să rezolv ecuaţii, era mai mare decât mine, colegul ieşise în oraş dar ea nu mi-a spus de la început, m-a poftit înăuntru şi abia după ce a închis uşa mi-a comunicat cu dezinvoltură:

— Sunt singură. Mirel s-a dus la baschet, n-a avut cum să te anunţe. Nu te superi, nu-i aşa?

Începuse să-mi bată inima cu gândul la ceva nelămurit dar foarte important, aveam emoţii ca în clipele chinuitoare dinaintea tezei, ea m-a luat de mână şi m-a condus în casă, eram docil şi fricos, şi-a dat seama că are de-a face cu un prostănac, mai cochetase cu mine şi altădată, dar nu mersese mai departe de un sărut cast pe obraz, când ne revedeam după o absenţă mai mare. Împrejurarea asta o amuza probabil, mă uitam la ea ca vrăjit, îi priveam buzele frumoase şi nu auzeam ce spune, lucruri fără importanţă, bune de umplut golul în clipele în care ştii precis că ai pe cineva în puterea ta şi poţi să-ţi îngădui un joc al fanteziei...

— Vreau să-ţi arăt o bluză grozavă, primită din America. M-a tras în camera ei, o urmam cu aceeaşi docilitate, râdea şi se lipea de mine, pe urmă, cu cel mai firesc aer din lume: Fii bun şi descheie-mă la spate! Şi-a scos bluza pe care-o purta, şi-a pierdut echilibrul şi a venit puţin peste mine. Am prins-o în braţe şi abia atunci cred că mi-am ieşit de-a binelea din minţi. Am sărutat-o adânc între umăr şi gât. Ce faci nebunule, să nu-mi laşi semne, acuma dacă ai început desfă şi sutienul... Îmi tremurau degetele dar ea râdea: Te faci că nu ştii sau poate *eşti* naiv?

Ne-am rostogolit pe covor...

Aşa mi se părea acum, dansând, îmi legănam umerii, un pas la stânga, unul la dreapta, cu braţele libere pe lângă corp, fata venea spre mine, atunci o atingeam din întâmplare pe şold şi simţeam fiorul acela unic, premergător strigătului de dragoste de pe covor, şi obrazul ei aprins de dans înflorea uneori foarte aproape de al meu, părul negru dezordonat pierdea ritmul, ţâşnea neaşteptat spre mine, o dată l-am atins cu buzele dar a fost o clipă scurtă ca un fulger, şi aş fi vrut să-i apăs sărutul acela înspăimântat între umăr şi gât, singurul sărut pe care-l ştiam, şi ea râdea inconştient, nu-mi zâmbea mie ci muzicii sau

numai sieşi, propriului trup abandonat plăcerii caste şi totuşi voluptoase a ritmului...

Dansând, înaintam pas cu pas. Ea dădea înapoi, tot dansând, dar distanţa dintre noi scădea — torturant de încet, scădea totuşi. Şi când s-a sfârşit melodia eram atât de aproape, încât nu-i vedeam decât ochii radiind bucuria aceea intensă şi fără ţintă...

Am respirat adânc; ea ridicase mâinile ca să aplaude, m-am întors şi eu cam într-o parte, cu faţa spre orchestră. Am aplaudat şi m-am apropiat pe neobservate, gata să-i ating umărul, fără să îndrăznesc totuşi; când muzica a reînceput („Una rosa per te", dacă-ţi mai aminteşti, se cânta şi-n seara de carnaval, când ne-am cunoscut), ne-am întors unul spre altul foarte firesc; toate perechile, despărţite până acum de dansul acela uluitor, se alcătuiseră într-o clipă; i-am strecurat mâna în jurul taliei, mi se părea că visez, îi simţeam şoldul unduind lipit de mine şi aspiram înfiorat parfumul fără nume al părului ei.

— Îmi place la nebunie tangoul ăsta, mi-a spus.

O ţineam aproape de mine, ca-ntr-o îmbrăţişare, şi-i imprimam ritmul paşilor, întoarcerile, legănările, plăcutul slalom printre dansatori, şi ne potriveam de minune. Trebuia să-i răspund.

— Tangoul rămâne cel mai frumos dans.

M-am întrerupt, intimidat de platitudinea crasă pe care o rostisem. Aş fi vrut să-i spun ceva surprinzător, frumos, vesel, absurd, genial, orice altceva decât fraza aceea insipidă.

— Marinarilor ştiu că le place valsul, a adăugat ea întrebător.

— Îmi place orice dans dacă dansez cu... dumneavoastră.

Ah, aceste pronume de reverenţă! Profesoara de română ni le lăuda, susţinând că graţie lor putem să ne nuanţăm atitudinea faţă de interlocutor, ne explica pe îndelete deosebirea de stare afectivă pe care o creează „dumneavoastră", „dumneata" sau „tu"... Dar când dansezi pentru prima oară cu o fată de care te-ai îndrăgostit într-o clipă, când vrei să-i spui ceva cald, un cuvânt care să spargă gheaţa, cum să alegi pronumele potrivit? Dacă-i spui „tu", pari uşuratic; „dumneata" o face să se simtă mai în vârstă, iar protocolarul „dumneavoastră" o înstrăinează...

— Cum ai spus?

Bine că n-a-nţeles! Fireşte, nu mai aveam curajul să repet

fraza înfocată dinainte, mi se păruse prea cutezătoare în chiar clipa în care o rosteam. Dar trebuia s-o iau de la capăt.

— Spuneam că dansaţi minunat. Cu dumneavoastră e plăcut orice dans.

— Eşti drăguţ, a râs ea cald şi m-a strâns, abia simţit, de umăr.

Fetele rezolvă mult mai uşor aceste chestiuni de formă, ele au mai degrabă curajul să tutuiască pe cineva, nu se lasă torturate de formule. Asta dă mai multă sinceritate vorbelor lor şi le scuteşte de convenienţele nesuferite care-ţi taie şirul gândurilor şi-ţi anchilozează ideile. Dar mie-mi venea grozav de greu s-o imit. Îţi aminteşti că-n anumite romane verişorii vorbesc între ei cu „dumneavoastră”, surorile se numesc chiar în intimitate „scumpă contesă” şi eu mă hrănisem cu asemenea romane şi eram încă robul lor. A trebuit să-mi calc pe inimă şi mai ales să înving o împotrivire fără nume a raţiunii ca să-i spun, mimând o indiferenţă politicoasă:

— Sper că nu *te* supăr dacă te invit şi dansul următor...

— Îmi face plăcere, a spus ea cu aceeaşi simplitate care excludea de la sine obstacolele.

Şi iarăşi m-a strâns de umăr, ca un semn al aprobării. Ce greu e să dai un nume tuturor acestor gesturi aproape imperceptibile, pe care le simţi mai mult interior, manifestări directe, de la suflet la suflet! Pot oare să ţi le redau la rece, detaşat, ca pe o experienţă ştiinţifică? La sfârşitul dansului mă pregăteam să-i spun pe ocolite, cu mari ezitări, „mi-ar face plăcere să ne cunoaştem, chiar dacă n-are cine să ne prezinte, pe mine mă cheamă Radu...” Dar n-am apucat să fac acest efort plin de pânde şi ezitări, n-am găsit momentul, încercam să îngân ceva dar tocmai atunci venea o pereche într-un elan ciudat şi ne împingea, schimbam câteva scuze mormăite, fetele îşi examinau fugar ciorapii primejduiţi, dansam mai departe şi aşteptam ivirea unui alt prilej...

Acum, când retrăiesc aceste momente, îmi dau seama că eram cât se poate de caraghios; orice carte „De vorbă cu adolescenţii” conţine multe sfaturi pentru învingerea timidităţii, dar cărţile acestea nu sunt scrise de adolescenţi! Autorii lor nu fac decât să-şi expună, cu semn schimbat, propriile lor erori şi şovăieli dintr-o vreme uitată; încearcă să-şi închipuie cum ar fi

trebuit să reacţioneze în cutare sau cutare caz *dacă* le-ar fi lipsit timiditatea. Şi fac din ele un sfat greu de urmat, fiindcă orice timid îşi dă seama de defectul lui, dar asta nu-l împiedică să fie timid mai departe!

Orchestra a început altă melodie, de fapt un ritm şi-atâta; un duruit de tobă şi ţipete de chitară şi convulsiile răsunătoare ale saxofonului. Ea s-a avântat în dans cu aceeaşi frenezie, eliberată de braţele mele, depărtată la un pas, abandonându-se iarăşi ritmului acela suveran. Sufeream un pic văzând-o iarăşi singură, păstram, în palmă căldura ei, acum iat-o departe, o priveam magnetizat, se dăruia ca halucinată mişcării, mă chema, fugea, venea iarăşi — un umăr, o fluturare a pletelor, o privire pe sub gene, buzele întredeschise sorbind sărutul aerian al sunetelor, pieptul mic vibrând sub bluza liliachie, talia subţire, fusta neagră, genunchii lunecând cu neastâmpăr...

Finalul orchestrei a fost de astă-dată mai prelung, vestind pauza, şi-n clipa aceea mi-am dat seama cu groază că trebuie să iau o hotărâre dacă nu vreau s-o pierd. Dar fata râdea la mine şi nici nu bănuia frământarea mea deznădăjduită şi ridicolă. Scosese o batistă mică din mâneca bluzei şi-şi făcea vânt cu ea, privindu-mă.

— Ce zăpuşeală! mi-a spus. Cred că în hol e mai răcoare.

Am urmat-o şi mă-ntrebam dacă nu cumva încalc protocolul meu demodat şi absurd, simţeam că nu pot face altfel, parcă mă trăgea după ea, mă strecuram prin îmbulzeala dinspre uşă şi abia l-am zărit pe Marius conversând animat cu partenera lui. Mi-a zâmbit în treacăt şi i-am răspuns cu un zâmbet automat, îl simţeam undeva departe, pentru mine singura realitate rămăsese fata care-şi făcea loc prin mulţime; o urmam docil şi îndârjit de perspectiva pierderii şi căutam să nu rămân în urmă.

În holul spaţios erau câteva fotolii scunde, fetele stăteau două câte două pe un loc, iar partenerii lor, pe braţele fotoliilor, aplecaţi spre ele; într-un colţ, un grup de băieţi roiau în jurul unei făpturi blonde şi diafane şi salutau cu hohote de râs fiecare vorbă a ei; pretutindeni domnea o atmosferă de familiaritate care-mi năruia rapid zestrea mea de prejudecăţi, îmi interzicea vechile conversaţii savante, mă îndemna să fiu simplu, să imit francheţea întregii lumi care mă înconjura.

— Să facem cunoştinţă, mă cheamă Mia.

— „Mia” înseamnă „a mea” pe italieneşte. Mi-e teamă de confuzii, am glumit cu tot curajul de care eram în stare.

Ea a râs. Când râdea, se lumina totul în jur.

— Vin aici în fiecare sâmbătă, mi-a mărturisit. Numai sâmbătă mă lasă tanti peste opt.

— Tanti?

— Mătuşă-mea. A roşit, a plecat privirea, Părinţii mei sunt despărţiţi. Tata m-a câştigat la proces şi m-a dat în grija ei.

— Cum poţi să câştigi pe cineva, ca la loterie? m-am revoltat.

— Se-ntâmplă, a râs ea trist. Nu-mi place să-mi amintesc cum a fost. Aveam doisprezece ani. Mama plecase la Arad cu un vechi prieten, pe care-l iubise înainte de căsătorie. Nu înţeleg nici acum prea bine: după atâţia ani, să răspunzi la prima chemare... O poveste tristă, în orice caz. Omul acela se însurase, silit de părinţi, cu altă fată, dar continua s-o iubească pe mama. Poate şi-au scris pe ascuns între timp, nu ştiu. Într-o bună zi, când am venit de la şcoală, n-am mai găsit-o. Tata, să înnebunească de furie. Trei zile a stat numai prin cârciumi, apoi a venit la noi tanti şi au stat de vorbă o noapte-ntreagă şi-n dimineaţa următoare a trebuit să mă mut la ea. Pe urmă au primit o scrisoare de la mama. Tata stătea în picioare, lângă sobă, cu paltonul pe el, şi citea cu glas tare, iar tanti îl întrerupea din loc în loc, folosind nişte expresii... Mama îi ruga să fie înţelegători şi să-i dea copilul. Adică pe mine. „Asta o să hotărască tribunalul, a spus tanti. Rupe scrisoarea!” Şi tata a rupt-o. Tanti era tare nervoasă în vremea aceea, îi părea rău de tata, când m-am făcut mai mare mi-a povestit mai amănunţit viaţa ei, avusese şi ea o iubire mare, tot aşa, dar nu şi-ar fi îngăduit să apară după amar de ani şi să strice rostul oamenilor Mai ales când la mijloc sunt şi copii. Atunci însă nu putea să-mi spună toate astea; s-a mulţumit să mă întrebe dacă o puteam ierta pe mama, care mă părăsise pe neaşteptate în loc să mă ajute tocmai când era mai mare nevoie de ea. I-am dat dreptate, nu puteam s-o iert şi nu acceptam să mă despart de tata şi de mătuşa care fuseseră atât de buni cu mine; când m-au întrebat la tribunal cu care dintre părinţi vreau să rămân, n-am stat prea mult la îndoială...

A tăcut. Simţeam cum clocotesc de revoltă. Când nu cunoşti nenorocirea, te impresionează şi mai tare să-i vezi de aproape

victimele. M-am gândit atunci, şi mă gândesc şi-acum, că la doi paşi de noi se petrec lucruri dintre cele mai ciudate; nici nu-ţi trece prin minte ce povară de remuşcări duce un ins cu aspect paşnic şi respectabil, prin ce dramă a trecut o fată frumoasă şi elegantă, de la care ai vrea să obţii cu orice preţ fie şi măcar un zâmbet, sau în ce poveste fioroasă este amestecat vecinul de apartament, punctual şi politicos... Fata asta, disputată de doi oameni înstrăinaţi unul de celălalt, un bărbat şi o femeie care-şi spuseseră vorbe calde odată, care făcuseră dragoste şi vegheaseră apoi, ani de-a rândul, la realizarea unei frumuseţi tainice şi simple... Mi se părea mai puţin strălucitor însuşi locul în care mă aflam; râsetele din jur îmi sunau fals, chipurile tinere care mă încurajau adăposteau în priviri urma unei tristeţi amânate pentru câteva ore, pentru orele fierbinţi destinate muzicii, îmbrăţişării caste pe care ţi-o oferă dansul, destinate şoaptelor calde rostite de un om care mâine poate o va face să sufere pe partenera lui frumoasă şi alintată.

I-am luat mâna, cu gând să-i vorbesc despre toate acestea, dar ea zâmbea când a ridicat ochii spre mine:

— De ce eşti trist? Hai înăuntru, că începe muzica.

Ai să-nţelegi, Cora, de ce m-am ataşat de ea. Cred că ţi-ai dat seama, am un suflet duios, sentimental; mă impresiona să văd un copil necăjit, ca acesta, o fată rămasă fără mamă şi care s-a maturizat înainte de vreme, aflând lucruri pe care copilăria ei n-ar fi trebuit nici măcar în treacăt să le-audă. Mă vedeam protectorul ei împotriva exigenţelor mătuşii şi în faţa altor primejdii pe care le născoceam cu înflăcărare ca să-mi dau prilejul, deocamdată ipotetic, să-i dovedesc dragostea mea. În dormitor, seara, după stingere, croiam planuri frumoase şi nebuneşti pentru salvarea acestei copile neajutorate, eram un fel de Don Quijote, dar la vârsta asta avem cu toţii puţin din Don Quijote în noi.

— Tova’lent!

Este Costea cel care-mi arată ceva în sus, deasupra umărului meu. Mă uit, nu văd nimic, doar norii de cenuşă,. Gonind într-o direcţie pe care nu izbutesc s-o determin precis acum, când noi înşine gonim.

— Pavilionul, tova’lent!

Îl văd, mai bine zis văd partea care-a rămas legată la catarg,

o fâşie îngustă, vibrând în vânt. Rămân uimit: pânza aceea aspră, deasă, rezistentă, să se sfâşie ca un tifon oarecare!

— Ridică altul, ce aştepţi! spune Geo. Era nou-nouţ, şi tot l-a rupt. Vânt în rafale. Vreo cin'şpe metri pe secundă, cred.

Încuviinţez din cap. De la o valoare încolo, tăria vântului nu-mi mai spune nimica; e furtună, asta-i tot ce văd. Dar lui îi plac cifrele exacte. Sau vrea să mă uimească. N-are decât. Îmi lipesc obrazul de gulerul îmblănit, s-au prins câţiva fulgi de el şi-l simt neplăcut de rece; în stânga mea, Geo şi Costea umblă la dulapul cu pavilioane. Parcă s-a mai înteţit şi ninsoarea, măruntă şi cenuşie ca o negură. Nava se cutremură adânc la fiecare val; când cade-n plin, după un salt pe creste, simt izbitura dură în tălpi. E ca un lift care se opreşte brusc din cădere, o senzaţie neplăcută, repetă mereu, absurd...

Mă refugiez iarăşi în lumea aceea blândă şi calmă, la balul primăverii. O parte din fete începuseră să plece; unele veneau cu haina pe mână, să mai arunce o privire spre sala plină de muzică şi de lumină...

— Vreau să te mai văd, i-am spus crispat de teama unui refuz.

— Cu plăcere.

Răspunsul ei m-a înfiorat ca o adiere. Nu-mi venea să cred, aşa simplu era totul, aşa departe de temerile mele, de ezitările mele! Mă simţeam mândru şi puternic, un învingător; poate de aceea am avut o strângere de inimă când Marius, pe care-l ignorasem până atunci, s-a apropiat de mine ca din întâmplare, şi mi-a făcut un semn discret spre ceas. Mi-am dat seama că ceva irepetabil se sfârşise, că trebuia să se termine această seară care semăna cu un vis frumos.

— E destul de târziu, i-am spus pe ocolite.

— Da, şi eu trebuie să plec.

Un efort, o clipă glasul nici n-a vrut să mă asculte; mi-a trebuit o mare desfăşurare de energie ca să-i spun cât mai indiferent:

— Plecăm împreună, dacă nu te deranjează.

Tăcerea ei m-a alarmat. Îmi regretam cuvintele şi eram gata să-i cer iertare că le rostisem. Dar ea:

— Nu m-a condus niciodată până acum... cineva.

— De necrezut! i-am spus. O fată ca tine...

— Tanti, ştii? Are ideile ei.

— Demodate, în orice caz.

— N-am ce să fac. Înţelege şi nu te supăra.

Mi-a repetat asta în colţul străzii ei, strada Ancorei, cu căsuţele acelea mici, construite îndărătul unei grădiniţe de câţiva metri, cu un cais în faţă şi o cişmea în preajma porţii.

— Pe strada noastră oamenii se mută rar. Toţi se cunosc, parc-ar fi o familie. Mulţi au copilărit tot aici. Sunt oameni cumsecade, dar... n-aş vrea să mă vadă... Ţi-am spus: nu m-a condus nimeni până la poartă.

— Dar până aici, la colţ?

— Nici până la colţ. Mi se pare că nu mă crezi.

— Te cred. Şi sunt bucuros că am eu prilejul ăsta. Noi, oamenii, avem o slăbiciune: să constatăm că suntem primii — primul care a atins polul sud, primul călător spre izvoarele Nilului, primul om în Cosmos sau primul în inima unei fete...

— Îţi plac vorbele mari.

— Nu sunt numai vorbe. Ţi-o spun din inimă: sunt tare bucuros că te-am cunoscut.

— Şi eu, a şoptit ea şi m-a sărutat uşor pe obraz. Acuma am plecat. Du-te şi tu, să nu întârzii.

Aşa a început prietenia noastră, dragostea noastră, spune-i cum vrei nevoii pe care-o simt două suflete de a fi cât mai intens împreună, de a judeca la fel, de a avea bucurii comune, de a dori unul fericirea celuilalt. Ne-am deprins unul cu altul în scurtă vreme; ne întâlneam de câte ori era posibil şi ne scriam zilnic; păstrez scrisorile ei ca pe-o taină, deşi sunt alcătuite din nimicuri şi naivităţi; cât despre scrisorile mele către ea — cu un conţinut aproape asemănător, poate doar ceva mai lungi şi presărate cu aforismele după care mă dădeam în vânt — ce s-o fi ales de ele? Aş vrea să nu le ştiu pradă unui ochi străin, unui zâmbet ironic şi detaşat, unor mâini plictisite şi umede, care să le arunce cu nepăsare după ce le-ar fi violat necruţător naivitatea dulce şi greu de înţeles; aş vrea să nu le ştiu trecute printr-o minte străină, fiindcă valoarea unei scrisori există doar în momentul în care-ai scris-o sau ai citit-o prima oară; ea încetează să mai fie adevărată după ce-a trecut clipa care-a inspirat-o.

Într-o vreme mai încercam să-mi amintesc, să refac atmosfera

de atunci, să reconstitui, sprijinit de rândurile ei, micile evenimente care ne-au însoţit prietenia. Una din scrisori o primisem la infirmerie, aveam pneumonie, nu ne-am văzut vreo trei săptămâni atunci şi, fiindcă în egoismul meu de bolnav pretindeam cu cruzime că singura consolare în singurătatea salonului este o scrisoare de la ea, îmi aşternea cu scrisul ei mărunt şi înflorit, de caligraf medieval, câte opt pagini cu descrierea naturii pe care eu, izolat dramatic între pereţii albi, n-aveam cum s-o recepţionez cu ochii mei. Este drept că primeam scrisori şi de acasă, dar cum hotărâsem, bărbăteşte, că n-are sens să-i scriu mamei despre starea mea, mă lipsisem singur de compătimirea pe care-o doream uneori, o compătimire împletită cu admiraţie pentru suferinţele mai mult sau mai puţin reale.

Altă scrisoare era de pe când ne-am certat, văzusem un film egiptean, o melodramă după toate regulile genului, anume făcută să smulgă lacrimi fiinţelor sentimentale şi cu soartă tristă, între care se număra şi ea; plânsese, într-adevăr, tot timpul filmului, apoi mi-a arătat batista udă şi mi-a mărturisit că la unele scene nu distingea scrisul din cauza lacrimilor. Filmul mă impresionase şi pe mine, dar mă simţeam dator să mă arăt bărbat; totdeauna când avem alături pe cineva mai slab decât noi, ne ispiteşte ideea de a părea, prin contrast cu el, şi mai puternici decât suntem în realitate. O ironizam tot drumul până acasă şi ne-am despărţit supăraţi, fiindcă ea îmi comunicase descoperirea că aş fi lipsit de sensibilitate, fapt pe care l-am respins cu indignare, şi ne-am înfierbântat amândoi şi ne-am despărţit la uşă muţi, fără măcar obişnuita sărutare de rămas-bun. Bine-nţeles, ne-am împăcat chiar a doua zi, prin scrisori, iar întâlnirea următoare a fost mai fierbinte ca altele — ştie toată lumea cât de frumoase sunt împăcările dintre cei care se iubesc. Dragostea e mai intensă, de parcă forţa ei, acţionând de undeva din afara noastră, se străduieşte să acopere intervalul acela negru şi trist, să recupereze din timpul pierdut într-o înstrăinare stupidă, bântuită de gânduri amare!

De ce-ţi spun toate astea, Cora, nu le-am spus niciodată nici măcar mie însumi; n-am avut îndrăzneala să mă gândesc la dragostea mea cu Mia *luată în întregul ei;* m-am gândit în fiecare zi câte puţin, prea plin de emoţiile prezentului ca să mai am vreme pentru trecut, dar probabil vine o dată clipa unui

bilanţ care reuneşte părţile risipite şi încearcă să aducă lumină asupra unui fapt, să lămurească o vorbă spusă parcă întâmplător, să tragă cu întârziere o concluzie amară pe care le numim experienţă şi care adeseori nu foloseşte la nimic, pentru că lucrurile nu se pot lua niciodată de la capăt, nu se pot declanşa iarăşi, din starea lor de la-nceput, ca să le putem da forma care ne convine. Suntem liberi să facem asta doar în gând, avem dreptul să punem unul lângă altul fragmentele disparate de amintire şi să ne închipuim că totul se desfăşoară aşa cum ar fi trebuit, sau cum ne închipuim noi că ar fi fost mai bine.

Talent pe care eu unul îl posed cu prisosinţă; pentru mine a retrăi trecutul şi a-i da o formă convenabilă e tot atât de însemnat cum pentru alţii e a plănui viitorul şi a-l modela în imaginaţie cu mult înainte ca el să poată fi dedus măcar aproximativ. Asta-i arma timizilor, se spune; un timid izbuteşte totdeauna, imaginar, lucruri de care n-a fost capabil în realitate.

Mă uit iarăşi la ceas. Geo interpretează greşit gestul meu; mă crede obosit, şi pune mâna pe timonă cu blândeţe dar hotărât:

— Tovarăşe locotenent, nu se mai poate. Odihniţi-vă măcar un sfert de oră.

— Lasă, Geo, protestez.

— Gândiţi-vă că mai avem de tras până ce găsim şalupa. Şi de-abia după aia începe greul. Trebuie să ne economisim forţele.

Îl ascult copilăreşte, mă supun aproape maşinal, bucuros că am avut tăria să rezist până acum; insistenţa lui nu e o politeţe oarecare; nu-i loc de formalism aici, când totul se leagănă-n jur iar furtuna albă ne face să mijim ochii ca de-o lumină puternică. Ne aşteaptă o noapte de veghe şi frig, abia în clipa asta, când mă clintesc de pe panoul dindărătul timonei, îmi dau seama cât mă dor tălpile. Încurajat de privirea aprobatoare a lui Geo, ridic întâi capacul de metal, rotund, care sugerează intrarea într-un tanc, şi cobor cele câteva trepte de metal lustruit ca argintul. Mă izbeşte de jos căldura, mă asurzeşte zgomotul; aplec capul, ridic mâna ca să închid capacul pe pipăite, fără să mă uit la el, ca un vedetist vechi ce mă pretind, apoi mă uit la motoriştii mei. Amândoi se întorc spre mine, salută caraghios, din poziţia

incomodă în care stau, pe pernele de piele aşezate de-a lungul bordului, unul de-o parte, altul de cealaltă parte a motoarelor; sunt fraţi gemeni şi, fiindcă poartă costume identice şi căşti de protecţie ca ale motocicliştilor, nu pot să-i deosebesc. Râd la ei:

— Cald şi bine aici, nu ca afară.

În zornăitul asurzitor al motoarelor nu-mi aud eu însumi glasul. Ei însă mi-au citit cuvintele pe buze; s-au deprins cu asta de când lucrează la motoare, ştiu despre ei că şi în civilie au fost mecanici dizelişti la o centrală electrică, au trăit ani de zile în zgomot, se înţeleg mai mult din priviri, iar când sunt afară, în lumea de toate zilele, vorbesc nefiresc de tare.

De băieţii ăştia doi mă leagă un sentiment deosebit. Deşi am cel mai puţin de-a face cu ei. Îi ştiu acolo, la motoare, şi am totdeauna un sentiment de siguranţă. Şeful-mecanic de pe „Mircea” avea o zicală veche, pe care-o repeta cu tâlc ori de câte ori venea vorba de motoare: „Merge maşina, merge marina!” Ce m-aş face fără băieţii aceştia doi, cârni, pistruiaţi ca nişte ţânci, cu feţele pe care lama de ras trece o dată pe săptămână! Amândoi sunt harnici ca nişte furnici; când avem revizie la motoare stau până noaptea şi lucrează, fără paradă, fără vorbe mari; vine ofiţerul de gardă, dă peste ei, îi ceartă şi-i trimite la culcare; ei se execută, pe urmă şoşotesc cu plantonul din dormitor, complotează cu veghea de pe puntea navei-bază şi o şterg ca nălucile ca să-şi termine treaba începută şi-i văd dimineaţa, la front, traşi la faţă şi zâmbind misterios. Iar Geo raportează că revizia s-a terminat cu o zi înainte de termen...

Îmi caut un loc. Ghiţă — îl recunosc după şnurul căştilor de telefon — îmi întinde o pernă de piele ca a lor. Mă aşez pe banca lungă, joasă, care înconjoară motorul, pun perna la spate, întind picioarele şi închid ochii. Aş vrea să-mi scot căciula, dar ştiu că zgomotul m-ar asurzi. Mă-ncălzesc, mă destind un pic, stau ca într-un fotoliu legănător. Pe urmă deschid iar ochii. Nu pot să zac aşa. Mă uit în tăcere la cei doi. Chiar dacă aş vorbi, ar fi inutil. Zgomotul motoarelor e rege aici.

Ion face semn spre sticla cu apă. Ghiţă, frate-său, rânjeşte şi descrie cu degetul o traiectorie curbă, pornind de la gură şi până undeva, în faţa lui. Ion protestează din cap şi Ghiţă îi dă sticla. Ion bea fără poftă. Ştiu de ce. Are rău de mare. E singurul lucru care-i umbreşte viaţa aici. Mi-a spus-o într-o zi, după un

marş pe mare agitată. De obicei niciun marinar nu vorbeşte bucuros despre o atare suferinţă. O socoteşte un fel de defect ruşinos, deşi totdeauna ne străduim să le explicăm că e vorba de constituţia fizică şi că antrenamentul şi voinţa sunt cel mai bun antidot. Zadarnic. Chiar cele mai mari victime ale acestei maladii protestează: „Eu? Doar aşa, când e vreo furtună din cale-afară de rea...”

Mi-e sete şi mie. Întind mâna spre sticlă. Ion mi-o dă, după ce a scuturat-o, politicos, lăsând să cadă câţiva stropi. Această măsură de igienă populară mă face să zâmbesc. Beau. Apa minerală, foarte acidulată, a stat aproape de motor şi s-a încălzit. Are un gust groaznic. Mai beau o-nghiţitură, ca să nu-i dezamăgesc. Aici nu-i loc de fasoane. Împărţim frăţeşte apa şi pâinea şi furtuna...

Încerc să mă relaxez în aceste câteva minute pe care singur mi le-am îngăduit. Îmi simt spinarea alunecând uşurel la dreapta şi la stânga, pe pernă, mă încordez fără să vreau şi mi-e necaz. Nu te poţi relaxa pe o navă în furtună...

Tresar. Cineva m-a lovit peste cizmă. Prin blana groasă, am perceput lovitura ca pe-o simplă mângâiere. E Matei, radiotelegrafistul. A ieşit pe jumătate din *staţie,* o încăpere mai strâmtă decât asta, de care-o desparte peretele de oţel şi, în loc de uşă, un capac rotund. Se uită la mine cu un zâmbet stingherit şi strânge umerii. Un fel de *ce să-i faci?* mai mult prietenos decât umilit. Şi asta mă bucură, mă face să-l simt mai aproape. Matei întinde mâna spre Ghiţă. Are în palmă o pastilă minusculă. Ghiţă zâmbeşte şi el vinovat şi arată spre Ion. Ion stă pe perna lui, fără vlagă, cu capul dat pe spate, cu braţele atârnând. Ţine pe frunte o cârpă cenuşie, păturită stângaci, pe care-o bănuiesc udă. Când nava se înclină, umerii lui şterg peretele vopsit în gri deschis. E inert ca o păpuşă de cârpă. Îi e rău, se vede de la o poştă. Aşa păţeam şi eu în primele săptămâni de ambarcare, ca elev. Îţi vine să laşi dracului totul şi să zaci în neştire. Pe urmă îţi revii. Mai ales dacă ai un frate grijuliu aproape, care să-ţi pună pe frunte o cârpă udă, şi un coleg care să-ţi întindă o pastilă liniştitoare. Liniştitoare mai ales ca idee că ai luat o pastilă...

L-am auzit o dată, după un marş pe furtună, spunându-i lui Ghiţă:

— Credeam că mă curăţ. Nu rezist şi gata. Mâine ies la raport

să mă debarce.

— Tu? a râs Ghiţă.

Ghiţă ştia, ştiam şi eu că Ion n-are să iasă la raport. Aşa e omul ăsta. Aşa sunt mulţi oameni. Deşi le e greu, rezistă şi nu se plâng. Ba parcă încercarea îi îndârjeşte; cu cât o rezistenţă este mai mare, cu atât creşte tentaţia de a o înfrânge. E în firea omului o doză de opoziţie, un spirit de întrecere sau măcar de afirmare. Se pot spune vorbe mari, simţul datoriei, dârzenia, ambiţia. Poate că aşa e. Dar dacă îl pui pe cel în cauză să se explice, nu te alegi cu mare lucru. Pur şi simplu nu poate să se explice. Înfăptuieşte şi-atât.

Matei — ochi albaştri, păr blond, obraz prelung, înfăţişare de viking, de care e foarte mândru — are şi rolul de sanitar pe navă. Până acum nu l-am văzut în acţiune. N-a fost nevoie. Vedetiştii mai vechi spun în glumă că pe-o navă ca asta n-ai nici timp, nici loc să te îmbolnăveşti. Dar Matei a absolvit cursul de sanitari şi şi-a organizat un dulăpior farmaceutic după toate regulile artei.

— Ce faci, măi, cu atâtea doctorii? Ce-i aici, navă sau spital?

Era într-o luni dimineaţa când i-am văzut isprava... Cred că duminică alergase după tot ce-i trebuia. Obiceiul lor, să-mi facă surprize.

— Când ai agonisit averea asta?

— Am sursele mele, mi-a spus Matei. Trebuie să existe strictul necesar la bord. Scrie şi-n instrucţiuni...

L-am lăsat în pace cu dulăpiorul lui. Dacă scrie-n instrucţiuni... Adevărul e că băieţii ăştia robuşti, de douăzeci de ani, nu se prea îmbolnăvesc. Mai e câte-un caz, ca acum, când sanitarul are prilejul să-şi facă meseria...

Matei a stat aşa, cu burta proptită de garnitura de metal a uşii, urmărind cu severitate ca Ion să înghită pastila, fără prea multe mofturi. Acum dă mulţumit din cap şi-l încurajează, ridicând o palmă în sus. Ion zâmbeşte tot aşa, galben, dar zâmbeşte. Matei se mai uită o dată la el şi se retrage în cochilia lui. Capacul se închide fără niciun sunet, de parc-ar fi făcut din unt. Zgomotul motoarelor acoperă totul. Un zgomot unic, puternic, întărâtat parcă. Mă uit în lungul motoarelor. Tacheţii tresar scurt, fulgerându-şi spiralele în lumina crudă obositoare. Îi văd ţopăind când ici, când colo, şi am impresia că merg

alandala, dar ştiu că-n mişcarea asta există o ordine la fel de precisă ca bătaia unui cronometru: trei-cinci-unu-şase-doi-patru, trei-cinci-unu-şase-doi-patru, de sute de ori pe minută, pătrunde-n conducte petrolul, ca sângele-n vine pulsează, supapele hăpăie aer, explozii pufnesc în cilindri, trei-cinci-unu-şase-doi-patru, doi bivoli de fier pe-ntrecute, roind repezi ruguri rotunde, rupând rostuite răgazuri, rotoare răcnind repetat...

Cât e ceasul? Au trecut numai câteva minute, parcă stau aici de-o vecie, aici e ziuă mereu, sau noapte mereu, lumină egală, zgomot, pierzi lesne noţiunea timpului, şi pe unul dintre băieţii ăştia trebuie să-l propun la avansare, să fie şef-motorist, conform *ştatului,* dar pe care dintre ei? Cine-mi dă dreptul să sap între ei o diferenţă artificială, când această diferenţă nu există? Au să plece în permisie acasă şi tatăl lor o să-l vadă pe unul dintre ei gradat, o să-l laude şi o să-i spună celuilalt, „Ehei, ţi-a luat-o înainte, a fost mai vrednic, sau poate tu n-ai fost destul de vrednic, ce zici?” E în puterea mea să hotărăsc pe care din doi o să-l laude omul acela, tatăl lor.

Trebuie să hotărăsc... Dar am fost vreodată-n viaţă capabil de o hotărâre importantă, cu urmări serioase? Nici măcar faţă de tine nu m-am arătat aşa cum aş vrea să fiu: un om stăpân pe sine, apt pentru gesturi definitive. Atunci, în prima seară a cunoştinţei noastre, mi-am regretat amarnic laşitatea. În zori plecam iarăşi spre postul de observare, la capătul pământului, pentru o lună întreagă, şi mă gândeam că n-o să te mai văd vreodată. Câteva zile mi-am consumat singur amărăciunea acestui eşec, pe urmă găseam motive: şi aşa nu sunt condiţii pentru o prietenie, de vreme ce vin în Constanţa atât de rar; probabil tu ai de fapt un prieten, care-a lipsit tocmai în seara de carnaval, şi n-avea niciun sens să te descos pentru a afla adevărul; poate a fost un simplu joc, o pierdere de timp, n-are niciun sens să mai insist – şi aşa mai departe.

După câteva zile de oscilări fără sens, după o chibzuială temeinică în liniştea ţărmului acela pustiu, am socotit că totuşi trebuie să-ncerc. Şi ţi-am scris, ţi-am scris o misivă plină de scepticism, cred că ţi-o mai aminteşti şi râzi de ea, te rugam acolo să rupi scrisoarea fără s-o mai citeşti până la sfârşit, dacă persoana mea nu te interesează măcar atât cât să justifice interesul unei corespondenţe (recunosc acum că e fraza cea mai

idioată pe care-o poate scrie cineva; încă nu s-a născut omul care să rupă o scrisoare ce-i este adresată, înainte de a o citi până la capăt); te rugam să fii sinceră cu mine, să-mi spui dacă ai vrea să fim prieteni; în final îţi dădeam întâlnire peste vreo lună, într-o duminică după-masă, după obiceiul elevelor sau al soldaţilor în permisie.

Am purtat scrisoarea aceea în buzunar timp de-o săptămână, până când plicul s-a deteriorat şi a trebuit să o transfer în altul; textul însă nu l-am scris din nou, de teamă să nu mă răzgândesc.

După ce l-am expediat, am început să număr zilele până la primirea răspunsului, ca mai apoi să-mi amintesc că nu scrisesem adresa expeditorului nici pe plic, nici la sfârşitul scrisorii; a fost un moment îngrozitor când mi-am amintit asta, iar răspunsul tău a venit exact în clipa când îmi pierdusem toate speranţele (acum ştiu că te-ai luat după ştampila poştei de unde fusese expediată, şi satul acela cu nume turcesc a devenit pentru mine un paradis).

Şi dacă stau să mă gândesc bine, cred că tu ai fost cu ideea să facem excursia pe Argeş — mie nu mi-ar fi trecut prin cap să te invit — excursia care ne-a apropiat atât, o zi, o singură zi cât o lună, cât un an; la capătul ei ştiam totul unul despre altul, cuvintele unuia găseau ecou în inima celuilalt, lumea ne admira, ne spunea făţiş că suntem o pereche potrivită, nici tu şi nici eu n-am protestat la o atare aluzie, eram într-adevăr o pereche potrivită, o pereche care se destrăma şi se reunea mereu; după o întâlnire de câteva ore plecam eu spre nord şi tu spre sud, cu fiecare clipă mai departe unul de altul, ca acei doi copii de împărat din poveste pe care-i despărţea cu cruzime o prăpastie, o vrajă, o condiţie neîndeplinită încă...

Dar reveneam de fiecare dată cu puteri proaspete pentru iubirea noastră stranie, şi am convenit amândoi că nu timpul în sine contează în dragoste, cât mai ales intensitatea clipelor trăite împreună, încărcătura de emoţie care dă o semnificaţie specială celui mai banal dialog; când ne întâlneam ne treceam în revistă visurile, speranţele încă depărtate, vorbeam despre lume, despre oamenii pe care i-am cunoscut, despre un film, despre dragoste.

Şi oftam pe furiş, gândindu-ne la timpul scurt, mereu prea

scurt, al revederilor noastre.

N-aş fi crezut atunci, la început, că prietenia aceasta va dăinui. Se născuse în condiţii prea vitrege ca să poată da naştere vreunei speranţe. Dar există pâlpâiri mărunte care rezistă adierilor potrivnice, tocmai pentru că nu-s destul de înalte ca vântul să le ia în serios. Prietenia noastră începuse timid, cu modestia faptului divers; creştea aproape neluată-n seamă; rezista timpului fiindcă nu fusese hrănită cu prea multe visuri; supravieţuia fiindcă nu i se cerea mai mult.

Şi iată-mă acum, la capătul unui an, gândindu-mă statornic la ea, ca la ceva ce există de totdeauna, ca la aerul pe care nu-l percepi, dar care te hrăneşte clipă de clipă.

Fiindcă trebuie totdeauna să avem un ţel şi un obiect al gândurilor noastre. Altfel viaţa ne-ar părea zadarnică, iar efortul fiecărei zile, inutil.

— ...'Va'lent!

Atât aud prin hărmălaia uniformă a motoarelor. Ghiţă arată spre microfonul de sub bărbie, apoi împunge cu degetul în sus, spre plafonul cenuşiu. Înţeleg: maistrul mă cheamă pe punte. Îmi arunc privirea spre Ion: şi-a mai revenit, cotrobăie într-o cutie cu ciurucuri. Piuliţe, chei, crâmpeie de ţeavă se mişcă sub degetele lui şi nu se-aude niciun sunet. Ca în vis.

III

Pe punte mă izbeşte îndată suflarea de gheaţă. După zgomotul de jos, aici e tăcere şi numai furtuna albă ţiuie pe şapte tonuri în scheletul de metal al catargului. Geo se dă deoparte, respectuos, fără să lase timona; abia când pun şi eu mâna pe roata netedă se depărtează şi-mi arată zidul cenuşiu din faţă:

— Acolo, spre dreapta. La vreo trei mile. Nu v-aş fi chemat, dar m-am gândit că vreţi să faceţi dumneavoastră manevra.

— Mulţumesc, Geo.

Cu niciun preţ nu m-aş fi vrut simplu pasager, privind inert cum ne apropiem de şalupă. Manevra e privilegiul meu, chiar dacă-s doar de două luni aici. Încerc să străpung negura cu privirea. Deocamdată nu văd nimic, dar mi-e ruşine să spun. Geo, cu ochiul lui deprins, a zărit de mult şalupa. Mă simt iarăşi

în inferioritate.

— Acum nu se mai vede, îmi explică el. Cred că ninge mai intens în partea aia.

Când spune asta, disting silueta ţintei, un punct incert, la fel de vânăt ca marea şi ca orizontul tot. Scot un strigăt de victorie şi Geo zâmbeşte. Măresc viteza. În mod obişnuit ne-ar trebui câteva minute până acolo, dar vântul şi valurile ne stau împotrivă. Sunt tot mai concentrat asupra lucrului acela vânăt din marginea lumii; mă închipui mergând la atac, se vor fi dând atacuri şi pe mare rea, şi aş vrea să ţin mereu prova aţintită către acest duşman fictiv. Acum o disting ceva mai bine, o alcătuire enormă, a cărei inconsistenţă n-ai cum s-o bănuieşti de la depărtare, un uriaş mort dinainte, sortit loviturilor, lipsit de viaţă, o lume pustie şi inertă, slujind doar de manechin al unei veritabile lumi. Iată lângă ea şi şalupa — minusculă, puţin ridicolă în aparenţă, dar ştiu bine că numai ea e capabilă să-i imprime ţintei mişcare, deci viaţă. Aşa sunt aparenţele, ascund uneori un adevăr neaşteptat şi nebănuit, ca la spectacolele acelea de circ unde un vlăjgan cu muşchi proeminenţi e doborât în chip paradoxal de un pitic care nici nu lasă impresia unui efort...

Mă apropii cam din spate, ţinând seama de vânt; Geo fumează nepăsător, dar ştiu că mă urmăreşte şi-i place manevra. Caporalul a ieşit din comandă şi se ţine de o bară; se ţine zdravăn fiindcă şalupa lui, scurtă şi înaltă, ţopăie pe valuri ca un cal rău. În urma ei parâma albă, cu mari inele de plută, joacă biciuind apa. Micşorez viteza; când ajung paralel cu el, trebuie să opresc motoarele de tot; şalupa, deşi cu motorul în plin, nu înaintează deloc. Pricep ce vrea caporalul: o ţine împotriva vântului, fără altă pretenţie decât să fie stăpân pe cârmă.

Geo îmi întinde electromegafonul. Apăs pe buton. O pală de vânt face aparatul să chiuie. Îl reglez şi-l îndrept spre caporal:

— Ce-i cu voi? De ce nu-ţi merge staţia?

Caporalul ia şi el dinăuntru un megafon de modă veche, o simplă pâlnie de alamă lucitoare.

— Scurt-circuit, tova’lent. Nu ştiu să umblu la ea. E prima dată când ne dă o drăcie de-asta la bord.

— Lasă ţinta şi pleacă spre port! îi strig. Ordin de la

comandament.

Caporalul se clatină pe picioare. Şalupa lui a făcut un salt, o văd cum îşi apleacă bordul spre noi, apoi se înalţă prelung, până când linia de plutire ajunge sus, în dreptul meu, şi dedesubt se vede carena stacojie.

— Dezleagă remorca! E ordin!

Caporalul se uită la mine. Urechile de la căciulă îi flutură în vânt. Ridică megafonul:

— Nu las eu *ţânta,* tova'lent. După ce-o dichisirăm atâta...

— Al dracului olteanul, spune Geo.

— Băiat bun, încuviinţez.

— Dar cu mănăstirea aia după el n-are nicio şansă.

Un val uriaş se năpusteşte dintr-o coastă. Mă simt ridicat într-o clipă, ne apropiem văzând cu ochii de şalupă, am impresia că disting până şi sprâncenele caporalului, acoperite de promoroacă. Ciocnirea pare inevitabilă. Accelerez brusc, vedeta ţâşneşte înainte, ne depărtăm de ei, facem un ocol. Las iar motoarele încet. Rezemat de comandă, caporalul se uită încoace. Prin uşa deschisă îl văd pe timonier, numai în bluză, învârtind timona. Inutil: toată povestea stă pe loc.

— Dezleagă remorca! strig iarăşi la caporal. Dacă nu, ţi-o tai eu!

Îndrept vedeta spre cablul cu enorme mărgele albe. Caporalul zvârle timonierului pâlnia de alamă şi aleargă la cârligul de remorcaj. Desface îndemânatic mecanismul; scăpată ca din arc, bucla parâmei zboară peste punte şi cade departe, în valuri. Caporalul îşi ia locul lângă peretele comenzii şi urechile de la căciulă îi flutură. Şalupa a început să înainteze. Accelerez şi o ajung. Aş vrea să-l consolez pe omul acela, să-i spun ceva cald, să alin amărăciunea lui care nu mi se pare deloc ridicolă.

— O găsim pe urmă, cu radiolocaţia, caporale. Am notat locul pe hartă.

Caporalul dă trist din cap şi se uită în urmă. Valurile au întors încet ţinta spre stânga şi o depărtează.

— Ia-o direct spre port, îi spun. Drum două sute cinci zeci. Am socotit şi vântul. Doi cincizeci, ai înţeles?

Caporalul ridică o mână şi înclină capul. Are mănuşi grosolane, căptuşite cu toval, speciale pentru manevra parâmelor. Îl salut cu sirena. Accelerez. Peste un minut, şalupa e

mult în urmă, iar în stânga ei ţinta pare că atinge norii fumurii.

— Misiunea îndeplinită, râd spre Geo.

— Pentru atâta lucru... mormăie el.

— Să nu mai vorbim de asta, vrei?

— Ninsoarea s-a înteţit, tovarăşe locotenent.

— Cu atât mai bine. Poate scade şi vântul.

Vorbesc cam dintr-o parte. Geo îşi ridică gulerul şi mi-l ridică şi pe al meu. Simt deodată adăpostul binefăcător al blănii. Parcă am lipit obrazul de o sobă. Începe să se întunece. Rămân la timonă şi, în vreme ce mâinile, ochii, picioarele, fiinţa toată se încordează pentru îndeplinirea rolului greu de la timonă, gândul poate să umble nestingherit, să scormonească trecutul, să reînvie întâmplări a căror umbră mai stăruie doar într-un colţ al memoriei.

N-am înţeles niciodată ce s-a întâmplat cu Mia. Unde a dispărut atât de repede, ce împrejurare ciudată i-a schimbat drumul vieţii tocmai atunci când drumul acesta părea statornicit, definit într-un fel, proiectat într-o direcţie care excludea surprizele. Fireşte, nu mă dezvinovăţesc. Nehotărârea mea avusese un rol în toată povestea. Deşi atunci n-am vrut să cred. Avem cu toţii defecte, dar niciodată nu ni le recunoaştem deplin. Ne place să ne socotim mai buni decât suntem într-adevăr. Şi să dăm vina pe soartă. Dar dacă eşti lucid îţi dai seama că rădăcina tuturor lucrurilor este în tine însuţi, că de acolo porneşte tot şiragul de împrejurări căruia-i spui, dezvinovăţindu-te, destin. Destinul meu a fost să mă hotărăsc totdeauna cu o clipă prea târziu, să şovăi înaintea pasului decisiv, să ezit şi să pierd. Iar când pierzi în mod conştient, pierderea însăşi este mai dureroasă.

Ştii bine că şi cu noi a fost la fel, Cora, sau era să fie la fel. Îmbuibat de literatură, admirând mai ales eroii sfâşiaţi de dileme, de întrebări, de conflicte cu sine, am socotit că se cuvine să cântăreşti cu grijă orice pas. Să-ţi pui întrebări şi să afli răspunsul, să creezi ipoteze şi să ghiceşti dinainte cum vor evolua lucrurile. După povestea cu Mia socoteam că n-aş mai putea iubi pe altcineva la fel de intens şi că *n-am dreptul să iubesc,* că nu pot fi statornic, că n-are rost să fiu, de vreme ce mă pot alege oricând cu o deziluzie. Mi-au trebuit luni de zile ca

să mă deprind cu ideea că dragostea pentru Mia fusese ceva zadarnic, că scrisorile şi vorbele şi îmbrăţişările din parcul bântuit de vântul toamnei se pierduseră în neant; eram în ultimul an de şcoală, pregăteam lucrarea finală, ne-am aruncat cu turbare asupra cărţilor, rigoarea matematicilor compensa într-un fel dezordinea lumii care-mi răpise inexplicabil dragostea; uneori, de pe o pagină de drept maritim gândul îmi zbura la călătoria depărtată, la întoarcerea plină de speranţe, la dorul cu care mă repezisem, în prima zi după sosire, spre casa din strada Ancorei, şi fraza seacă a mătuşii îmi revenea ca un refren zdrobitor: „N-o mai căuta. Şi-a făcut şi ea un rost...” Rostul pe care i-l aduceam eu, o clipă prea târziu... Atunci îmi dădeam seama că am ajuns la capătul paginii şi n-am reţinut nimica; reciteam totul, mânios pe mine însumi, strângându-mi tâmplele-n palme, decis să nu mă mai gândesc la nimic altceva.

La terminarea şcolii, când m-au repartizat la postul de observare, mi s-a părut romantic. Visam... Visam, după obiceiul meu, amestecând o realitate încă incertă cu reminiscenţele lecturilor mai vechi. Citisem o carte de Gib Mihăescu, unde un locotenent, claustrat ca şi mine într-un loc pustiu, aştepta înfrigurat apariţia unei iubiri neobişnuite. Dar locul meu era mai pustiu chiar decât al locotenentului; în faţă, marea fără capăt; în spate, dealurile galbene şi goale, cu rare vârtejuri de primăvară înălţând coloane de praf spre cerul alburiu. Visul, nealimentat de nicio rază de speranţă, se pierdea încet; dragostea aceea unică trebuia căutată în altă parte — drumurile la Constanţa, uimirea mereu proaspătă cu care priveam zecile de fete frumoase când intram în oraş, şi certitudinea, de fiecare dată reînnoită, că niciuna nu mi-e destinată. După două-trei seri de hoinăreală, cât îmi îngăduiau treburile la unitate, reveneam pe ţărmul acela din nordul Dobrogei, dezamăgit, cu vaga speranţă că poate data viitoare...

Aşa s-a scurs alt an de singurătate, cu deziluzia primei iubiri mereu prezentă, mereu proaspătă fiindcă n-o înlocuise niciun alt sentiment; cunoştinţele întâmplătoare, legate rapid în câte-o sâmbătă seara, nu spuneau nimic sufletului dornic de ceva mai pur, mai înălţător; mă plimbam cu vreo fată, colegii căsătoriţi mă întâlneau, mă salutau cu un zâmbet complice, iar mai apoi îmi reproşau, mai în glumă, mai în serios:

— Iar te-ai însurat pentru o seară? Cât ai de gând s-o faci pe Don Juanul?

— Cât mai există fete pe lume, încercam un răspuns semeţ.

Nu puteam să le spun adevărul. Uitaseră cum e sâmbăta seara, când eşti singur şi lumea se pregăteşte de petrecere şi toţi în jurul tău sunt veseli, când dai la tot pasul de semnele unei sărbători oarecare — o fată cu un buchet, îmbrăcată neobişnuit de elegant pentru stradă; un puştan cărând un magnetofon; o familie numeroasă în haine bune coborând interminabil dintr-un autobuz; o melodie ţâşnită pe neaşteptate, deasupra capului tău, dintr-o fereastră larg deschisă; un bătrân ducându-se la sifoane; cineva purtând cu solemnitate un carton de prăjituri; coadă la cafea; maşini aglomerate; pachete; o discuţie despre sandviciuri; râsete; un ins cu o damigeana.

Şi te trezeşti singur, dispus să-ntrebi, cu condiţia să ai curajul necesar, pe prima fată găsită singură în cale: „Aveţi vreun program astă-seară?”

Mă deprinsesem cu acest trai, un fel de drog pentru tristeţe, un surogat de fericire care-i oricând mai bun decât nimica; poate de aceea în seara de carnaval, cu focurile verzi şi roşii ale artificiilor pleznind pe cer în strigătele vesele ale mulţimii, mă pregăteam să te pierd înainte chiar de a te câştiga. Eram cu tine, ne rătăcisem de grupul vesel care ne adusese unul lângă altul, îţi aminteşti? Nu l-am mai întâlnit niciodată pe băiatul cu plete, care se lăuda că habar n-are să cânte şi că poartă chitara doar aşa, de decor, mi-ai şoptit să nu-l cred, era în ultimul an la liceul de muzică, şi cele două surori, cam prostuţe, îmbrăcate la fel, cu rochiile lor bleu înfoiate şi foşnitoare ca nişte haine de ploaie, croite identic, ceea ce le dădea un aer de dulce stupiditate... Ne rătăcisem de ei şi ne bucuram secret de această mică evadare.

— Unde-or fi ceilalţi? te-am întrebat acolo, pe pietrele acelea enorme, scăldate domol de valuri verzi şi roşii.

— Treaba lor, mi-ai răspuns.

— Să nu ne rătăcim şi noi...

— Vai, nu! N-aş vrea să se-ntâmple asta.

În răspunsul tău grăbit, dictat de o mică panică secretă, citeam un început de afecţiune, fără să fiu sigur însă; veşnicul oscilant din mine căuta cu îndărătnicie motive de îndoială. Mă

gândeam că nu-i vorba de afecţiune, ci pur şi simplu de teama de a nu pierde partenerul din această seară, ar fi îngrozitor să te trezeşti deodată singură în mulţimea voioasă, de o voioşie nepăsătoare şi egoistă, ar fi îngrozitor să se spulbere deodată un vis incert dar plin de speranţe, perspectiva unei seri plăcute, seara de carnaval...

În realitate mi-era teamă să mă gândesc la afecţiune eu, care o pierdusem o dată şi eram încredinţat că o pierdusem definitiv; m-am prefăcut nepăsător şi te mirai de schimbarea asta, mă întrebai ce mă nemulţumeşte şi nu găseam un răspuns cât de cât logic...

— Cora, tu crezi în dragostea veşnică?

— Cred, cum să nu cred? Toată lumea crede.

— Eu nu cred, ţi-am spus atunci şi valurile acelea verzi sau roşii spălau leneş piatra la picioarele noastre. Cred că legăturile dintre oameni se reduc la simple raţiuni practice, puţin egoiste dacă vrei; ţi-e urât să fii singur, e mai bine să petreci în doi, iar îndată ce se iveşte o perspectivă mai bună, o laşi baltă pe prima. Dragostea veşnică durează până la prima adiere de vânt...

O rachetă a desenat pe cer o coadă de scântei, pe urmă s-a oprit undeva, deasupra capetelor noastre, a explodat cu o pocnitură moale şi din ea s-au desprins două evantaie de steluţe. Un „aaa” de încântare s-a înălţat din zeci de glasuri. Te-am privit. Pe faţa ta pâlpâiau reflexele steluţelor multicolore. Erai foarte frumoasă iar eu eram foarte trist. Mi se părea zadarnică însăşi risipa de lumină colorată care-ţi plăcea atâta. În câteva clipe steluţele s-au pierdut, sfârâind, în mare. Întunericul s-a statornicit, sumbru, încărcat de aşteptări. Pe urmă iar a bubuit undeva, în stânga, mortierul cu încărcătura lui festivă, şi iarăşi zeci de steluţe...

— Ca steluţele acestea, am urmat. Strălucesc câteva clipe, încântă ochiul, o bucurie scurtă, pe urmă nimic...

Te-ai uitat la mine cam nedumerită. Sau poate amuzată. Credeai că glumesc. Dar eu n-aveam tăria să glumesc atunci; mă simţeam blazat şi pesimist. Ai remarcat asta şi tu, şi ai încercat să dai un răspuns:

— Nu-i totdeauna aşa. Există mulţi oameni capabili să iubească profund, să lege un sentiment trainic. În ce mă

priveşte pe mine, dacă mă leg sufleteşte de cineva, îmi place să cred că o fac pentru totdeauna.

— Şi n-ai avut dezamăgiri?

Ai ridicat din umeri, mişcarea aceea care mi-a devenit familiară, mişcarea cu care alungi un gând neplăcut:

— De ce să vorbim despre asta tocmai acum? E o seară prea frumoasă pentru amintiri triste.

— Te rog să mă ierţi. Dar cred că-n sinea ta îmi dai dreptate.

— Poate că da. În viaţă se-ntâmplă atâtea. Dar n-are rost, acum, să... Ştii ce? în Piaţa Ovidiu cântă fanfara. Hai şi noi.

Am plecat de pe pietrele acelea triste, ne-am amestecat în mulţimea care se revărsa lent şi zgomotos în sus, spre oraş, ne înghionteau tipi cu măşti groteşti, cu fesuri şi trompete de hârtie viu colorate, o pocnitoare trosnea când şi când în preajma noastră şi tu tresăreai şi râdeai singură de spaima de-o clipă; mă luasei de braţ, cu un gest simplu şi firesc, te simţeam cum tresari şi pentru o clipă m-ai făcut să-mi uit întrebările şi dorul nelămurit care mă atrăgea şi mă depărta de tine. Aş fi vrut să te simt mai aproape, să te strâng în braţe, mult, fierbinte, cu deznădejdea unui rătăcit care se agaţă fie şi de umbra unei certitudini, dar îmi interziceam cu bună ştiinţă orice pas mai îndrăzneţ, orice gest apt să ne apropie cât de cât, mă feream de tine ca de-o primejdie — şi tu ai simţit asta.

— De ce eşti aşa de tăcut? m-ai întrebat.

— Mă gândesc...

— La ce te gândeşti?

— La multe. La viaţă, în general...

— E un subiect, mi-ai spus cam în ironie. Merită să te opreşti asupra lui. Păcat că n-ai condiţii să meditezi în linişte. Cu zarva asta...

— Unde-or fi ceilalţi? te-am întrebat fără rost.

— Nu ştiu. Nici nu mă interesează prea mult.

— Bine, dar erai cu ei, am insistat tot aşa, prosteşte.

— Ei, şi? Tu nu erai cu ei?

Aveai dreptate, dar eu nimerisem cam din întâmplare în grupul acela; mă plimbam cu Marius, era seara de carnaval, el recunoscuse în grupul vostru o fată, cunoştinţă veche, ne-am oprit cu toţii, am dat mâna unii cu alţii — acea prezentare sumară, mai mult o formalitate, fiindcă tot nu ne-am înţeles unii

altora numele — pe urmă am pornit împreună mai departe. N-am observat nici când s-a pierdut Marius; se oprise în faţa unui afiş cu fata aceea, amândoi de mână ca doi şcolari cuminţi, cred că au profitat de neatenţia noastră şi au şters-o după primul colţ; ceilalţi s-au risipit şi ei, pe rând, dar nimeni nu părea alarmat, grupul se dizolva la fel de simplu cum se alcătuise, n-avea de ce să-mi pese, totul era să nu te pierd pe tine.

— Să nu ne rătăcim şi noi...

— Vai, nu! N-aş vrea să se-ntâmple asta.

Îţi sunt recunoscător şi azi pentru spaima aceea mică de-o clipă, care mi-a dat să-nţeleg că puteam spera. La vârsta asta deznădăjduieşti foarte uşor, dar la fel de uşor e să-ţi recapeţi dintr-un nimic, dintr-o vorbă, dintr-un ciripit de pasăre, dintr-un zâmbet adresat de cineva lumii şi deci şi ţie, speranţa.

— În seara asta n-are rost să fim gravi, mi-ai spus. Toată lumea petrece. Iar mâine, grijile...

— Griji? Ce griji poate avea o fată ca tine?

— Pe ce lume trăieşti, băiete? Crezi că locuiesc într-un castel şi dimineaţa mi se aduce cafeaua la pat? Află că mă scol de la cinci, alerg pe stradă, mă agăţ de primul troleibuz ca să prind trenul de Mangalia, şi după-amiaza fac acelaşi sport în sens invers.

— În fiecare zi? m-am mirat.

— În fiecare zi. Afară de duminici, mai precis.

— Şi de când durează asta?

— Exact de un an. De când am terminat facultatea.

— Filologia?

— Nu. Medicina.

M-am posomorit din nou. Mi te închipuiam dimineaţa — un deşteptător zbârnâind strident când e încă întuneric afară, un troleibuz aglomerat, oameni somnoroşi şi puşi pe harţă, prea puţin dornici să-ţi facă loc, un compartiment de tren neprietenos, ora de zgomot ritmic la capătul căreia te aşteaptă o zi de lucru...

— De ce nu te muţi acolo?

— Ce să fac acolo singură? Am părinţii aici, în Constanţa. Oameni în vârstă. Mi-e greu să mă despart de ei...

Ultimele cuvinte m-au descurajat de tot. Mă simţeam de prisos, iniţiind o prietenie lipsită de perspective: eu la postul de

observare, în nord, venind la Constanţa o dată pe lună, iar tu petrecând în tren ore lungi şi inutile... Curând starea mea de spirit te-a molipsit şi pe tine. Eram ca o insulă, noi doi, singurii oameni posaci într-o mulţime veselă. Te-am întrebat într-o doară dacă te-am supărat cu ceva.

— Nu-i nimic, sunt cam obosită, mi-ai spus. Ar trebui să plec spre casă. E târziu...

— Cum vrei, ţi-am spus indiferent.

Ne-am pomenit mergând în tăcere pe străzile tot mai liniştite pe măsură ce ne depărtam de centrul acestei petreceri generale. Briza serii alunga pe trotuare un petec de ziar, o mască stâlcită, o pungă goală, un ghem de serpentine călcate în picioare...

— Când ne mai vedem? te-am întrebat la uşa blocului.

— Nu ştiu, mi-ai răspuns. Noapte bună!

Ai închis uşa şi-n clipa aceea mi s-a părut a fi cel mai cuminte lucru. Am plecat pe strada pustie şi dreaptă, agale, fără să ştiu încotro merg. În primele minute mă simţeam gol de gânduri, păşeam ca un automat, îmi repetam monoton şi încăpăţânat „nu-i nimica, e mai bine-aşa”, până când am dat colţul, spre bulevard, şi-am început să întâlnesc oameni. Ei bine, Cora, *în seara aceea n-am întâlnit niciun om singur,* grupuri voioase mergeau pe-un singur rând, ocupând toată strada, vorbind toţi odată şi râzând; mai încolo, doi câte doi, un băiat şi-o fată, veneau înlănţuiţi şoptindu-şi grăbit şi sărutându-se sub coroanele ocrotitoare ale teilor. Atunci am simţit deznădejdea cum îmi străpunge inima; aş fi vrut să protestez împotriva propriei mele laşităţi, să mă cert, să-mi blestem această fire şovăielnică şi cărţile din care n-am înţeles ce trebuia. M-aş fi întors în clipa aceea, ştiind bine că e zadarnic, dar paşii mă purtau înainte, tot mai departe de tine. M-am oprit la o răspântie măcinat de îndoială; să mă întorc sau nu? Dacă mă întorceam, puteam să jur că ajuns în faţa casei n-aş îndrăzni să-ţi bat în fereastră, de fapt nici nu ştiam care-i fereastra ta, m-aş fi făcut de râs, trezind din somn o casă de oameni; poate m-ai fi certat, m-ai fi umilit rugându-mă politicos să plec... Găseam zeci de argumente ca să-mi dovedesc mie însumi că ar fi fost o nerozie fără seamăn să mă-ntorc şi să-ţi vorbesc: am mers mai departe, supărat că totuşi...

În noaptea aceea n-am închis ochii o clipă. Când am intrat în cămăruţa mea (pe atunci locuiam la profesor, locuiam e un fel de a spune, veneam acolo câteva zile pe lună, când eram chemat de la postul de observare, dar îmi plăcea să simt că am o locuinţă, altceva decât dormitorul auster de pe ţărmul mării; profesorul îmi lăsase o parte din cărţile lui într-un dulap de modă veche; pe un umeraş atârnat de cuier îmi ţineam costumul civil cu care ieşeam seara la plimbare; soţia profesorului îl acoperea cu un fel de husă făcută din coli albe), când am intrat, încăperea aceea mi s-a părut pentru prima oară goală şi neprimitoare; am deschis fereastra şi au pătruns, odată cu aerul cald, zgomotele depărtate ale mulţimii care continua să petreacă, surdă la nefericirea mea, nefericire căreia îi eram deopotrivă autor şi victimă.

M-am trântit pe pat cu faţa-n sus şi fumam pe întuneric, imaginându-mi o altfel de seară, seara noastră care abia atunci mi se părea reală, o realitate plăsmuită, un vis în care mă vedeam eu însumi, dar nu eu cel de toate zilele, ci altul, *cel care-mi plăcea să cred să sunt,* un tip stăpân pe sine, energic şi decis, pe care numai împrejurările neprielnice îl împiedică să se pună în valoare. Mă auzeam spunându-ţi vorbe calde, frumoase, aşa cum le gândeam; îmi plăcuse de tine, cred că te iubeam de atunci dar nu voiam să recunosc, în visul acela în care totul era posibil îţi mărturiseam că te aştept de mult, că întâmplarea care ne-a adus unul spre altul nu-i o simplă întâmplare, ci o dovadă că sufletele se caută şi se găsesc, chiar dacă pentru asta ar trebui să facă ocolul lumii; ţie-ţi plăcea să mă asculţi, în vis e foarte uşor să obţii încuviinţarea cuiva; râdeam, ne ţineam de mână, pe urmă plecam pe străzile pustii şi drepte, şi ne sărutam sub coroana deasă a pomilor care filtra lumina străzii, asemeni tuturor perechilor întâlnite în drum şi de care ne lega inocenta complicitate a dragostei...

Două lumi paralele, cea vie şi cea imaginară, se confruntau necontenit, evoluau pe treptele clipelor, se îmbinau cu speranţele unui mâine optimist dar incert, se poticneau de fiecare dată când ajungeam la despărţirea aceea stupidă şi fără speranţă:

— Când ne mai vedem?

— Nu ştiu...

Şi atunci iarăşi întrebarea aceea haină, sfâşietoare: De ce m-am purtat aşa? De ce? De ce?

Tresar, fiindcă îl aud pe Geo strigând:

— Ce cauţi aici?

Mă-ntorc. E Drăguşin, mitraliorul, cu mutra lui speriată abia distingându-se în întuneric.

— E frig, tova'maistru. Şi mi-au amorţit picioarele acolo.

— Pleacă la postul tău, imediat!

— Lasă-l, Geo, intervin. Să stea aici, cu noi, e mai adăpost. Pe o vreme ca asta...

Geo tace. Nu m-a contrazis niciodată făţiş. Nici nu i-am dat prilejul. Am avut grijă totdeauna să mă-ntind atât cât mi-e plapuma; am prevăzut dinainte urmările unui conflict şi am evitat cât am putut riscul unei înfruntări directe. Asta nu pentru că nu s-ar găsi motive de contrazicere, ci pur şi simplu fiindcă mă strecuram cu grijă printre întâmplări, evitând conflictele. Când simţeam că Geo ar putea fi de altă părere, îl întrebam, prudent, şi făceam cum spunea el. Orgoliul meu avea de suferit, dar sunt aşa de puţin orgolios! Poate şi lipsa de orgoliu mă duce la eşecuri, e o calitate să nu fii orgolios, dar chiar şi o calitate, când tinde spre absolut, se transformă în contrariul ei...

O dată am găsit într-un almanah un test de vreo treizeci de întrebări aduse dibaci, întrebări de genul: „Când vă aflaţi în dezacord cu cineva încercaţi să vă impuneţi punctul de vedere sau renunţaţi la discuţie, lăsându-l pe interlocutor să se convingă că n-are dreptate?" Ocupaţia asta mă captivase; ca orice om nesigur pe sine, ros de întrebări, oscilând între tot soiul de dileme, ardeam de nerăbdare să-mi confrunt opinia despre propria mea fire cu opinia altora. Contrar părerii generale, am multă încredere în asemenea teste, le socotesc un fel de mici opere ştiinţifice; m-am cufundat cu frenezie şi sinceritate în răspunsurile la întrebări, şi când am totalizat răspunsurile, am aflat că sunt: „Modest, maleabil, un om plăcut în societate, bun partener de discuţii..." La antipod, cu cel mai mare număr de puncte, se afla tipul „încăpăţânat, dominator, care nu trebuie contrazis, un om care pune orgoliul înaintea afectelor". N-aveam, şi n-o să am niciodată ceva comun cu acest om pe care mi-l imaginam voinic, roşu la faţă, cu dinţi mari albi şi voce

tunătoare, deprins să se impună şi gata să reprime brutal orice încercare de a avea o părere diferită de a lui. Nefiind orgolios, trăiam într-o dulce pace cu lumea din jur şi uneori mă umileam cu bună ştiinţă, de dragul unei armonii temporare...

Şi acum iată-mă dând un ordin care-l anula pe acela dat de Geo. „Nu te mai recunosc, tăticu”, mi-ar spune Marius dac-ar şti. Şi oare Geo, cu firea lui, îşi va putea stăpâni pornirea de a-şi impune punctul de vedere? Îţi repet, nu l-am contrazis niciodată până la furtuna asta şi mă uimeşte şi pe mine propriul meu curaj.

Dar Geo nu pare impresionat de această opoziţie neaşteptată, poate a vrut numai să-mi arate că e exigent, sau poate a vrut să dovedească marinarilor că situaţia nu se deosebeşte cu nimic de viaţa de toate zilele a navei şi că totul trebuie să continue ca înainte. Îmi fulgerară prin minte aceste presupuneri în timp ce-mi savurez acest mic succes care mă creşte în propriii mei ochi.

— Dă-te mai aproape, Drăguşine, spune Geo cu glasul potolit de totdeauna. Acolo unde stai tu suflă al dracului. Ai un foc?

— Da, tova’maistru.

Prostănac şi lipsit de personalitate, cum e, îl cred pe Drăguşin în stare să frece două beţe până obţine foc, numai ca să-i intre maistrului în voie, dar nu-l condamn pentru asta. E firea lui şi, iartă-mă, sunt cam fatalist în privinţa firii omeneşti. Socotesc că oamenii rămân identici cu sine în toate împrejurările, aşa e logic şi aşa trebuie să se petreacă lucrurile. Deşi, la drept vorbind, viaţa îi face uneori să se dezmintă. Sau poate e vorba de trăsături care existau dinainte în ei, dar care n-au fost scoase la iveală decât atunci când s-a ivit prilejul? Se mai întâmplă să te înşeli asupra unui om, dar asta nu înseamnă că el s-a contrazis, ci mai degrabă că şi-a ascuns adevărata fire, care n-a răbufnit decât atunci...

Pe mitralior, cel puţin, pot pretinde că-l cunosc. Face parte din categoria oamenilor cu suflet simplu, fără meandre, fără ascunzişuri, suflet care ţi se dezvăluie dintr-o dată, tocmai fiindcă n-are capacitatea de a oscila decât între limite foarte reduse. Reacţiile lui Drăguşin sunt previzibile, emoţiile şi pasiunile lui se consumă limpede, fără clar-obscururi. Poate asta e şi o urmare a educaţiei şi instrucţiei: amândouă superficiale şi de slabă calitate, iar pe deasupra, plantate pe un teren slab,

fără putere. E şi cam greu de cap, uneori trebuie să-i repet de câteva ori un lucru simplu, fără să am convingerea că în cele din urmă l-a înţeles deplin. Dar în funcţia lui de mitralior se poate şi fără teorie prea multă. Principalul e să fii îndemânatic, şi calitatea asta o are. M-am convins tot atunci, în primele zile. Eram pe punte, program de antrenament la posturile de luptă, de pe vedetele vecine se auzeau ordinele comandanţilor, în aer plutea ceva febril, de uzină în plină activitate.

— Cuiul percutor rupt! i-am spus. Remediază incidentul!

Am pornit cronometrul. Drăguşin a sărit de la locul lui, a scos dintr-o cutie nişte scule, a apăsat pe ceva, a răsucit cu şurubelniţa capătul strălucitor al unui şurub, a tras un arc cu zgomotul acela mat, categoric, pe care numai oţelul armelor îl face, şi în câteva clipe mecanismul mitralierei a devenit o puzderie de piese mici, prelungi, strălucitoare; lucra absorbit, puţin emoţionat — într-un rând nu nimerea să introducă în şanţul unei piese capătul alteia, treabă foarte simplă de altfel — şi când a ridicat o clipă ochii spre mine, am văzut o picătură de sudoare cum i se prelinge încet pe nas. Şi-a şters-o cu mâneca, ridicând pentru asta amândouă mâinile, spre frunte, fiindcă tocmai închegase la loc o bună parte din bucăţelele acelea de metal argintiu, apoi a continuat aşa, cu o îndemânare de scamator, până când piesa principală a intrat la locul ei cu zgomotul acela pe care-l face numai oţelul armelor — clack-clack — şi mi-a raportat după regulă:

— Remediat incidentul!

Când m-am uitat la cronometru, nu-mi venea să cred.

— Măi, nu cumva ceasul ăsta e defect?

— De ce, tova’lent?

— Păi au rămas vreo zece secunde pe dinafară...

Drăguşin a râs modest la această laudă ocolită şi faţa lui anostă, cu buza de jos groasă, cu bărbia fără adâncitura care se spune că-i caracterizează pe oamenii inteligenţi, mi-a părut atunci frumoasă. Era o mică victorie a lui; îmi dovedise ce poate, şi fusese răsplătit cu o vorbă bună.

— De unde eşti, Drăguşine?

— Vlaşca, tova’lent.

— Vlaşca şi Teleorman, a adăugat fără noimă Costea care se ţinea prin preajmă.

— Ce lucrezi în civilie?

— Montor. Am lucrat la o cooperativă.

— Repara aspiratoare, s-a vârât în vorbă Costea.

Drăguşin i-a aruncat peste umăr, cu un ochi la mine:

— Şi ce, e ruşine?

— E o meserie frumoasă, l-am liniştit. Te văd îndemânatic la mitralieră.

— Aici e altceva, tova'lent. Nu prea seamănă cu motoarele mele. Dar îmi place.

— Numai la trageri să nu-l puneţi, a spus Costea iarăşi.

— Nu vorbi ne-ntrebat. Şi treci la postul tău. Mă descurc şi singur.

— Am înţeles, a spus Costea. Şi eu mă pricep la demontat.

— O să te văd.

Se pricepea, într-adevăr. M-am dus lângă tubul lanstorpile şi l-am sâcâit pe Costea vreo jumătate de oră. Dar nu l-am întrebat ce vorbă fusese aia cu tragerile. Aveam răbdare. Peste o zi sau două aveam să plecăm la trageri, iar mie-mi place să iau informaţiile direct de la sursă. Aşa că am aşteptat.

În ziua tragerilor, pe o vreme senină cu marea ca oglinda, am ieşit în larg. Geo stătea lângă mine, tăcut; după ce-am ieşit din port mi-a spus doar atât:

— Să-l vedem pe nătăfleţul ăla de Drăguşin.

— Ce zici?

— Mă gândesc că iar o să ieşim ultimii. Mitraliorul nostru suferă de orbul găinilor.

— Exagerezi. Mi se pare un băiat bun. Şi foarte îndemânatic.

Îl văzusem la antrenament, îi măsurasem dibăcia cu cronometrul în mână. Şi, la urma urmei, să apeşi pe trăgaci mi se părea mai simplu decât să desfaci şi să montezi la loc mitraliera în câteva clipe. Când am ajuns în raionul de tragere, l-am lăsat pe Geo la timonă iar eu m-am dus lângă mitralior, să-i dau ultimele sfaturi. Omul meu se metamorfozase parcă; mutra lui molâie era încordată, ca o mască tăiată-n lemn, trei cute adânci îi brăzdau fruntea deasupra sprâncenelor, conturând caraghios marginea de jos a căştii; ochii i se micşoraseră iar buzele, strânse, i se albiseră şi deveniseră subţiri ca nişte dungi.

— Relaxează-te, i-am strigat. Fii calm, băiete!

A întors privirea spre mine şi i-am citit în ochi o spaimă

sălbatică, fără nume, inconştientă parcă.

— Drăguşin, dacă nimereşti din prima rafală ai cinci zile acasă, am încercat iar. Să-i faci o bucurie verişoarei...

A vrut să zâmbească dar n-a realizat decât o strâmbătură ciudată; colţurile buzelor s-au lăsat puţin în jos, semăna mai mult a plâns decât a râs.

— Fii atent acuma... Ocheşte cu grijă... Foc!

Am tresărit şi eu, instinctiv, o dată cu tresărirea scurtă, aprigă, a ţevii. Zadarnic m-am uitat spre ţinta care gonea prin faţa noastră; gloanţele trecuseră undeva, în sus, pe deasupra ei.

— Iar ai închis ochii, mă! a ţipat Geo de la timonă.

Mă gândeam că ţipetele nu folosesc la nimic, ci dimpotrivă, mai rău îl descumpănesc. Iar el avea nevoie de calm. I-am spus cât mai domol puteam:

— Nu-i nimic, la trecerea următoare să fii mai atent.

Ţinta s-a întors, pe la larg, şi s-a apropiat din nou. Acelaşi rezultat.

— Acuma am văzut-o, tova’lent, mi-a spus Drăguşin.

Costea, care stătea prin preajmă, i-a râs în nas:

— Bine că măcar ai văzut-o.

— Am văzut-o, pe cuvânt!

— De ce n-ai tras în ea?

— În ea am tras...

Redevenise molâu, buza de jos îi atârna, ochii căpătaseră iarăşi opacitatea de totdeauna. M-am uitat în jur, pe mare. Şalupa cu ţinta făcea rondoul, pentru o nouă trecere — ultima. Costea se uita după ea bine dispus, iar Drăguşin, cu privirea aceea rătăcită, inaptă să se mai fixeze într-un punct anume, aştepta parcă un verdict.

— Treci la postul tău, i-am spus lui Costea. Lasă că o să te văd şi pe tine, la lansare.

Costea s-a depărtat, prea puţin convins. M-am dat mai lângă Drăguşin. Am pus mâna pe ţeava mitralierei, am şters-o aşa, din obişnuinţă, şi mi-am privit degetele.

— Curată ca totdeauna, l-am lăudat. Ia spune, Drăguşine, ce se-ntâmplă? Tu eşti băiat harnic, eşti un om de nădejde. De ce nu-ţi dai silinţa să ocheşti cum trebuie?

— Ochesc, tova’lent, mi-a răspuns el cu privirea-n jos.

— Ocheşte, dar când dă foc închide ochii, a intervenit Costea.

— Iar eşti aici? i-am strigat. Crezi că am nevoie de consilieri?

— Se sperie de mitralieră, tova'lent!

— Măi Costea!

— Asta cam aşa-i, tova'lent, l-am auzit pe Drăguşin. Ştiţi, reflexul. N-am ce-i face. Da o să mă deprind...

— Dacă te deprinzi după ce se termină tragerea, n-am făcut nimic.

— La a doua trecere i-am deschis mai repede, tova'lent.

— Şi la a treia n-ai să-i mai închizi deloc? l-a întrebat Costea.

— Păi...

— Costea, iar te amesteci?

— Mi-e necaz pe el, tova'lent. Să fi fost eu la...

— Poate şi tu păţeai la fel, i-am spus. Nu te mai grozăvi atâta. Aşa-i la început. Până se obişnuieşte omul. Oricum, la o a treia trecere cred că o să meargă mai bine. Ne-am înţeles, Drăguşin? Fă şi tu un efort de voinţă, ce naiba!

Şalupa cu ţinta venea. Drăguşin avea iarăşi pe frunte cutele acelea. L-am minţit cu bună ştiinţă:

— E mai aproape de data asta.

— E mai aproape, tova'lent, mi-a confirmat Drăguşin fericit.

— Atunci fă bine şi deschide ochii cât poţi. Ar fi de râsul lumii să ne-ntoarcem în port aşa, cu capu-n jos.

— Degeaba-l lămuriţi, tova'lent, a spus Costea ca să-l întărâte. Face tot cum ştie el.

— O să-ţi dovedesc... a spus înfuriat Drăguşin şi s-a făcut una cu mânerele mitralierei.

A tras şi-a nimerit, iar Costea s-a ales cu *un consemn,* fiindcă i-a strigat îndată după tragere:

— De la distanţa aia şi-un orb putea s-o nimerească!

Drăguşin stă în spatele meu şi se ciorovăie cu Costea. Cearta lor, pe care altă dată aş reprima-o, acum îmi face bine. Dacă oamenii au tăria să se ia la harţă, înseamnă că totul e-n ordine.

— Tu ca tu, mă-nţelegi mai bine, da mamelucii ăia de jos, care stau la căldurică? se lamentează Drăguşin. Nu ca mine, în turelă, pe ploaie şi pe vânt, să nu bei o gură de apă când ţi-e sete, să nu tragi un fum de ţigară, să nu schimbi o vorbă ore-ntregi. Să vină ei aici, să le ţiuie timpanele de răpăitul mitralierei, să le dea fumu-n ochi, şi p-ormă...

— Las-o Drăguşine, că tu închizi ochii înainte. Dacă i-ai

închide după tragere, din cauza fumului, măcar primul cartuş s-ar duce-n ţintă...

— Uite cine-mi dă lecţii! Hai să facem schimb, dacă te crezi aşa deştept!

— Vorba, măi! O să răguşiţi, le spune Geo cu indiferenţă.

S-a-ntunecat de-a binelea, furtuna albă parcă s-a mai înteţit. Îmi simt obrajii dogorind ca focul şi mă bucur de furtuna care ne însoţeşte mereu şi transformă o acţiune de rutină într-un marş neobişnuit. În preajmă, printre cadranele aparatelor, ghicesc siluetele celorlalţi. Strâng în palme timona şi ţin drumul cu grijă. În palmele astea, în timona asta, stă soarta celor şase oameni pe care-i comand. Şi a mea. Te-ai gândit, Cora, că răspunderea îţi dă mai multă cutezanţă, iar lucrul cel mai greu, chiar în clipa în care-l înfăptuieşti, îţi dă puteri? Sau poate scoate la iveală zestrea ta de totdeauna, de care nu erai conştient, pe care n-avusesei prilejul s-o pui la încercare? Există o limită a forţei omeneşti? Dacă există, a cunoscut-o cineva vreodată? Atunci când îţi spui „nu mai pot”, exact atunci constaţi că dimpotrivă, mai poţi, că din nişte ascunzişuri ale fiinţei răsar puteri necunoscute care te fac mai aprig, mai puternic, mai neşovăitor.

Să fie furtuna asta un capăt al şovăielilor mele?...

Unii susţin că şovăiala vine din prudenţă, că omul trebuie să-şi chibzuiască fiecare pas de care atârnă viitorul, poate fericirea, poate însăşi viaţa lui. Îmi place să cred despre mine că sunt un asemenea ins ponderat, calculat, care nu se înfierbântă din te-miri-ce şi îşi supraveghează vorbele. Dar nu e aşa, îmi dau seama că mă mint pe mine însumi, că ezitările mele nu ascund un calcul rece, ci laşitate în faţa vieţii. Ca să iniţiezi un lucru important trebuie să ai şi un pic de curaj, de nesăbuinţă aş zice, şi mie tocmai asta-mi lipseşte. Povestea mea de dragoste cu Mia s-a sfârşit prost nu pentru că aşa era fatal să se întâmple. În orice joc al sorţii, dacă ai răbdarea şi mai ales tăria să cauţi mai adânc, ai să descoperi o cauză într-un suflet, într-o inimă, într-un sentiment sau într-un simplu gest.

...Trecuse vreun an de când eram prieteni. Un an în care rămăsesem statornici unul altuia; colegii ceilalţi se frământau, oftau cu o fotografie-n mână, alergau fericiţi spre oraş, se despărţeau de iubitele lor pentru lucruri de nimica, îşi dădeau

sfaturi unul altuia, îşi duceau reciproc în oraş scrisori şi solii de împăcare, primeau telefoane misterioase, erau când nenorociţi, când voioşi. Eu rămâneam constant, prietenia mea cu Mia evolua linear, ca un proces programat cu precizie dinainte, fără zguduiri, fără obstacole neprevăzute. Existenţa Miei îmi întregise existenţa, sufletul ei devenise parte din sufletul meu, simţeam că o iubesc cu adevărat şi eram fericit!

Când am plecat în vacanţă, în iarna următoare, m-am despărţit de ea cu o strângere de inimă. Vacanţa dura două săptămâni; de cele mai multe ori, ne întâlneam tot aşa, la două săptămâni odată: de ce eram totuşi atât de trist? De ce avea alte proporţii despărţirea asta?

— O să-ţi scriu, m-a liniştit Mia. O să-ţi scriu în fiecare zi, să ştii.

— Şi eu la fel, m-am grăbit să-i răspund. În fiecare zi.

Îmi urcasem geamantanul în vagon şi coborâsem iarăşi, să fiu lângă ea cele câteva minute care mai rămâneau până la plecare. Ningea domol. Fulgii se topeau îndată ce atingeau peronul ud. Pasagerii se urcaseră şi vorbeau de la fereastră cu cei veniţi să-i conducă. Se simţea în fiecare dorinţa de a sfârşi mai repede acest chin domol, clipele în care ai spus tot ce era de spus şi aştepţi despărţirea ca pe-o uşurare, deşi te doare plecarea cuiva drag.

— O să-mi fie dor de tine...

Stăteam la un pas de Mia, cu ochii pierduţi în ochii ei, şi mi se părea grozav de frumoasă. Purta o căciuliţă albă cu pete negre, asemănătoare cu căciulile eschimoşilor, dintr-un material care imita blana de focă, foarte la modă în anul acela. O cumpărase la sugestia mea; văzusem una la fel la o dactilografă, de care erau îndrăgostiţi în taină jumătate din elevii şcolii, dar ce importanţă mai au acum toate acestea? Îmi amintesc foarte bine că-i ieşeau câteva şuviţe de păr pe frunte, părul acela negru, mătăsos, pe care l-aş fi mângâiat în neştire. Un fulg, apoi altul s-au prins în părul ei, avea obrajii îmbujoraţi de frig şi n-ai să ştii niciodată cum ninge-n părul unei fete când eşti pe peron şi trenul pleacă peste cinci minute şi ea va rămâne singură, acolo, să-ţi facă semne până când, la cotitură, gara îţi dispare brusc din faţa ochilor...

La Bucureşti, când am ieşit din gară, imaginea aceea continua

să mă însoţească; mereu mi se părea c-o văd pe ea, ningea domol şi fetele aveau fulgi strălucitor de albi în părul negru, amintirea Miei mă obseda şi mă-ntrista şi-mi atârna pe suflet o greutate fără nume.

În troleibuz rămăsesem prostit, atârnat de bara rece, fără să simt lumea grăbită care mă împingea din toate părţile, cu ochii la o fată care, dacă stau să mă gândesc acum, nu semăna aproape deloc cu Mia. Avea însă ceva din aerul ei, fără să pot defini ce anume. Cum o priveam aşa, şi-a îndepărtat pletele care-i veneau pe obraz, cu o mişcare firească şi graţioasă, pe care-o socoteam aparţinând numai şi numai Miei; respiram repede şi o fixam şi fata se uita stânjenită pe fereastră, ţinându-şi pe genunchii dezgoliţi sacoşa plină cu cărţi şi caiete.

Cu ochii la ea era să trec de staţia mea, din Piaţa Unirii; noroc că lumea mă-mpingea şi m-am trezit aproape fără voie la uşă...

Coborând, m-am eliberat, în sfârşit. După lunile de claustrare în şcoală, după plimbările sărace de duminecă după-amiază pe străzi pustii şi liniştite, mă trezeam dintr-o dată în febra unei străzi bucureştene dinaintea Anului Nou. Mă strecuram prin mulţime cu geamantanul în mână, puţin stingherit de interesul pe care uniforma mea îl trezea la această oră, aici; priveam în ochi câte-o fată neatentă, care abia ajunsă la un pas îşi dădea seama că are-n faţă un marinar; tresărea, se uita lung, zâmbeam amândoi, treceam mai departe; zâmbetul, acest semnal, acest salut al sufletului, schimbat între doi oameni care se văd pentru prima oară şi mai mult ca sigur că nu se vor mai întâlni niciodată...

În lift m-am gândit iarăşi, fără motiv, la Mia; nu o rechemase nicio asociaţie de idei, pur şi simplu chipul ei năvălise la suprafaţa memoriei ca un lemnişor pe care zadarnic te străduieşti, în joacă, să-l scufunzi.

După cuvintele de bun sosit, mama m-a luat deoparte şi mi-a arătat în mare taină o scrisoare. De la Mia, bineînţeles. Mama era de părere să mă căsătoresc imediat după ce termin şcoala.

— Nu mă liniştesc până nu-l văd la rostul lui!

Tata râdea şi se apropia de mine, îmi punea o mână pe umăr, solidaritate masculină, râdea şi o contrazicea:

— Lasă băiatul să-şi trăiască viaţa, să încerce, să aleagă, să compare înainte de a hotărî.

— Poate vrei să se căsătorească din calcul, îl certa mama, ce, tu aşa ai făcut?

Tata îmi făcea cu ochiul ca orice tată tânăr care are un singur băiat; se mândrea cu mine şi mă lua duminica la meci şi mă prezenta prietenilor cu un aer nepăsător:

— Fi-meu, elev în şcoala de marină!

Iar ei, ca să-i facă plăcere, îi spuneau totdeauna glumind:

— Credeam că e un frate mai mic!

Mândru de mine, tata. Şi eu sunt mândru când mă face egalul lui, când ciocnim un pahar de bere şi ne uităm după o femeie frumoasă, chiar dacă, dintr-o decenţă firească, ne abţinem şi unul şi altul de la comentarii.

Mama s-a bucurat de scrisoarea asta, sosită înaintea mea ca un mesager al dorinţei ei pe cale să se îndeplinească; primisem şi-n celelalte vacanţe asemenea scrisori, le cunoştea, cunoştea scrisul. Mi le aducea ca pe asta de acum — strângând-o la piept cu mâinile ei mici şi albe; ascundea plicul la piept, se vedea totuşi un colţ, mov, de parcă Mia avea o provizie interminabilă de plicuri mov, lunguieţe, şi răbdarea de caligraf medieval cu care migălea adresa, un R terminat cu un cârlionţ plin de graţie.

— Ce-mi dai să-ţi dau ceva, a râs mama şi de data asta, — victoria ei mică dar statornică, fata pe care-o îndrăgise fără s-o cunoască — cred că e o fată foarte bună de vreme ce a acceptat un an întreg un tip sucit ca tine...

Am luat plicul, îngrijorat: niciodată Mia nu fusese aşa de promptă, totuşi, dacă s-a-ntâmplat ceva, m-am speriat absurd, fără să mai fac socoteala că ne despărţisem cu patru ore înainte şi nicio poştă din lume nu poate aduce o scrisoare înainte de sosirea destinatarului...

„Radul meu drag, poate-ai să râzi de mine, (caligrafia aceea savantă, care-mi devenise familiară iar unui ochi străin i s-ar fi părut pedantă şi artificială) *ţi-am scris*, *deşi o să ne vedem la gară, n-are importanţă, o să vorbim acolo, dar tu mi-ai spus o dată că te bucuri când îţi scriu, îţi ofer şi acum bucuria unei scrisori de la mine, o mică surpriză, vreau să-ţi aminteşti de mine şi acolo, departe, între ai tăi...”*

E de prisos să-ţi mai spun că mai ales primele zile au fost minate de lungi oftări şi scrisori pătimaşe, convorbiri confidenţiale cu mama, de tata mă cam sfiam, nu era un om

aspru, dimpotrivă, dar nu văd niciun ins care să-i destăinuie tatălui o asemenea veste, „sunt îndrăgostit lulea”, mai degrabă te lauzi cu succese efemere, de tipul „am una acolo, o blondină, dansatoare la bar sau aşa ceva, dar nu-i dau prea multă atenţie, nu vreau să mă fixez”, „ai grijă, spune tata, vezi să nu iasă vreo încurcătură”, îl sperie perspectiva unei căsătorii timpurii, lasă să-ţi faci o situaţie, ai timp destul şi aşa mai departe. Scrisorile zilnice le feream de el, dintr-o decenţă curioasă, soră cu asprimea de care voiam să dau dovadă fără să izbutesc.

Am petrecut revelionul cu vechii mei prieteni, colegi de liceu acum ajunşi studenţi; magnetofonul, benzi întregi cu încă nedetronaţii Beatles, fetele aveau un ciudat aer băieţesc, unele purtau chiar aici, la petrecerea unică a anului, pantaloni, erau frumoase şi sigure de sine, iar eu — tuns scurt, cu costumul meu negru de zile mari rămas cam strâmt după doi ani de sport şi de marşuri în şcoala navală, — mă simţeam puţin provincial, îmbrăcat corect şi fără fantezie; paharul uriaş cu o picătură de coniac pe fund, ţinut cu graţie şi rafinament în pumn, încălzit în pumn, îmi erau străine gesturile acestea, nu avusesem vreme să le învăţ, pe urmă, dansul, eram în urmă cu un an şi în materie de dans un an e ceva teribil, şi fata blondă, cu gene lungi prin care se filtra privirea celor mai albaştri ochi din lume:

— Nu te-am mai văzut pe-aici. Eşti prieten cu...?

— Cu toţi. Am fost colegi de liceu.

— Şi-acuma? Economist, cumva? a dedus ea după costumul meu neutru ca o duminică noroasă.

— Nu. Marinar.

Tulburată. Prevedeam efectul. Era dintre fetele care navighează cu frică pe Cişmigiu şi ţipă îngrozite dacă legeni pe neaşteptate prăpădita aia de barcă.

— Mă cheamă Mia.

— Te cheamă Mia? am tresărit.

— Da.

— Formidabil!

— Ce ţi se pare formidabil? Diminutiv de la Maria, un nume foarte răspândit, după câte ştiu.

— Fac prinsoare că eşti la filologie.

— Cum ai ghicit?

— După cum dai lecţii. Aş lua de la tine o lecţie. De dans.

M-a măsurat cu ironie:

— Nu prea ai aerul unui începător.

Magnetofonul revărsa un slow-fox, una dintre puţinele melodii mai lente pe care le-am auzit în seara aceea, în timpul dansului mi-a şoptit la ureche:

— Am avut dreptate. Nu eşti începător.

— Dar sunt în urmă cu dansurile moderne.

— Ah! Nicio pagubă. O să-ţi fie mai uşor să le uiţi. În pauza dintre două melodii, o ţineam de mână.

Groaznic de drăguţă, îţi venea ameţeală când te uitai la ea. Eternul pulover tricotat de mână, pantaloni *Winnetou,* centură lată de lac pe mijlocul subţire.

— M-am convins şi eu de un lucru.

— Ce anume? s-a întors spre mine cu sprâncenele ridicate (cred că studiase asta în faţa oglinzii, era de un efect cu totul remarcabil).

— Că la filologie sunt numai fete frumoase.

Vechea poveste pe care-o poţi repeta cu acelaşi procent de adevăr despre politehnică, drept sau construcţii. Dar fetelor le face plăcere şi nu-şi dau seama de şablon. Mi-a surâs şi a devenit partenera mea pentru toată seara. Spre dimineaţă, beam din acelaşi pahar vinul alb, uşor, preparat cu mult sifon de gazda grijulie „să nu se pleoştească băieţii”. Ne uitam unul la altul prin paharul străveziu şi nu ne păsa de nimic. Şi numai într-un moment ciudat, o melodie nostalgică, („asta-i de ascultat”, conveniseră toţi şi se aşezaseră cuminţi, religioşi aproape, pe scaunele de lângă pereţi) şi tăcerea tuturor întreruptă doar de lamentaţiile melodioase ale băieţilor aceia de departe

I love you, I love you, I love you ...

mi-a adus deodată-n minte alt revelion, o mătuşă severă şi cu umerii drepţi în faţa televizorului, tăcerea străzii, curţile acelea mici, betonate, cu cişmele susurând la infinit pe o efemeră stalactită de gheaţă, căsuţele albe, joase, ascunse-n fundul curţii şi pândind cu un neprietenos ochi de lumină în geamuri lumea de afară. Iar aici, apartamentul enorm, cu glasvandul smuls din balamale şi rezemat pe hol, ca să formeze din cele două camere o singură vastă încăpere, cu magnetofon stereo şi pahare de cristal, din care urmaşii unei vechi familii se cinsteau cu prietenii lor, în timp ce părinţii petreceau revelionul în altă

parte („o să fim numai între noi, Radule, băieţi şi fete, babacilor le-am dat liber”), şi Mia cealaltă, fredonând cu capul legănat, dogorindu-mi obrazul cu obrazul ei:

I love you, I love you, I love you ...

Dimineaţa, la plecare, i-am ţinut paltonul şi am strâns-o ca din greşeală de umeri, ea s-a întors şi a zâmbit, orice atingere a ei îmi dădea un fior, rămăsese cu refrenul acela pătimaş, *I love you, I love you, I love you,* cânta cu ochii ţintă într-ai mei...

— Dă-mi voie să te conduc până la colţ, i-am spus în timp ce ieşeam.

— Eşti modest, a râs ea.

Locuia nu prea. Departe, pe lângă „Patria”, şi în drum mi-a destăinuit că-i singură acasă, părinţii ei plecaseră în croazieră cu „Transilvania” şi ei îi era frică de mare.

— Nu pot să suport marea, mi-a spus, şi sufăr pentru asta. Dacă eram băiat, marinar mă făceam. Nu primiţi şi fete la marină?

— Primim, dar nu fete frumoase ca tine.

— De ce?

— Ar provoca tulburări la bord, i-am spus. Eşti revoltător de frumoasă.

Ne-am oprit ca la un semnal telepatic şi ne-am sărutat acolo, în plin bulevard, sub lumina anemică a reclamelor care pălea învinsă de zori.

— Ăştia au început-o bine! (Un grup de cheflii, unul cu o damigeană, altul cu o sacoşă cu sifoane goale, femeile rezemate de umărul lor, haine elegante îmbrăcate anapoda).

— Invidioşilor, le-a strigat ea şi ne-am prăpădit de râs cu toţii.

În faţa blocului placat cu marmură neagră, cu uşa mult înfundată, ca intrarea unei cazemate, ea s-a oprit, a legănat de câteva ori poşeta, apoi s-a înălţat pe vârfuri:

— Aş bea o cafea, dar mi-e urât s-o fac singură...

Se uita aşa de nevinovat la mine, că în prima clipă nici n-am priceput ce voia să spună. Când mi-am dat seama, m-am speriat. N-ai să înţelegi, nici eu n-am înţeles ce-a fost. Eu, care anticipasem câteva ore de voluptate, eu care-ncercasem să-mi închipui cum i-ar sta în braţele mele, în semiobscuritatea unei încăperi sigure, unde să fim numai noi doi, eu care-i spusesem în gând zeci de vorbe înflăcărate — m-am speriat pur şi simplu

de perspectiva care mi se ivea de data asta nu într-un joc al fanteziei, ci real. Tot ce anticipasem era acolo, în faţa mea, era dincolo de zidurile acelea masive şi negre, era îndărătul ferestrelor oarbe în lumina incertă a dimineţii de iarnă. Poate eram prea ameţit ca să judec repede şi bine, sau poate-mi trecuse de tot ameţeala şi judecam prea repede şi prea bine. Cert este că am ocolit propunerea ei şi i-am spus cu grijă de frate mai mare:

— Cafea, la ora asta? Mai bine culcă-te. E aproape opt, şi toată noaptea...

Ea a întredeschis gura. Un firişor de abur îi desena răsuflarea întretăiată. Abia a izbutit să articuleze:

— Adică... Da, ai dreptate. Somn uşor!

S-a întors fără să-mi dea mâna, şi-a strâns în jurul trupului haina lungă, neagră, şi din doi paşi a fost la uşă. A împins-o, lăsându-se cu toată greutatea pe mânerul de ţeavă neagră, s-a strecurat înăuntru şi a pornit în sus, pe scări.

Prima pornire a fost să mă reped după ea, s-o ajung din urmă, să-i cerşesc un minut de ascultare; mă vedeam urcând scările două câte două, dar era prea târziu, pierdusem clipa aceea unică, era prea târziu, cu fiecare secundă prea târziu...

Netrebnic, laş, lipsit de voinţă, îmi spuneam. Cum de-am putut să pierd ocazia? Invitaţia era destul de transparentă; doar nu aşteptam să mă tragă de mânecă! Ce frumos ar fi fost! Aş fi intrat în casa aceea necunoscută, mi-aş fi atârnat paltonul în cuierul din hol, mi-aş fi slăbit nodul cravatei şi aş fi aprins o ţigară; lumina drămuită printre jaluzele, un gest stângaci de apropiere, o îmbrăţişare îndrăzneaţă, cafeaua pregătită în doi, apoi ore frumoase, atâtea ore frumoase, presărate cu vorbe de spirit şi întrerupte de îmbrăţişări — totul pierdut într-o singură clipă de laşitate... De ce nu m-am dus? Ar fi însemnat s-o trădez pe Mia. Minciună, cauţi justificări, *ţi-a fost teamă, prostule,* ăsta-i adevărul, aveai de hotărât şi ai întârziat, iarăşi, ai oscilat şi ai pierdut şi aşa-ţi trebuie!

Dar ea! Ce-o fi gândit ea despre mine? mă gândeam mai departe, mergând vinovat pe lângă ziduri, ignorând taximetrele şi autobuzele care fulgerau pe bulevardul liniştit. M-a luat drept un dobitoc sinistru sau drept un înfumurat*;* sau s-a gândit că o dispreţuiesc, de vreme ce îi refuz apropierea; mă urăşte,

bineînţeles, o împrejurare ca asta!... Ei, nu, m-am gândit la complicaţii, poate mai avea pe cineva acasă, poate era o simplă capcană, o speranţă tăiată la jumătate, dar ce raţiune ar fi avut?

Nu, nu exista nicio explicaţie, singura explicaţie era firea mea şovăielnică, trebuia să primesc la infinit. Lecţii de astea, din care nu învăţ nimic, atunci de ce naiba mă mai consum, era fatal să mi se-ntâmple şi de data asta şi o să mi se-ntâmple mereu şi mereu...

Nu, nu se mai poate, trebuie să mă schimb! am hotărât atunci, dar cum poate un nehotărât ca mine să-şi respecte hotărârea?...

M-am culcat furios în prima zi a anului şi m-am trezit pocăit şi cu sufletul uşor, mă resemnasem, la lumina albă a zilei vezi lucrurile ceva mai realist, poate ar fi ieşit vreo încurcătură, mă consolam, şi, oricum, o pot privi pe Mia în ochi; n-am trădat-o, am rămas statornic, mi-am pus la încercare dragostea şi ea a rezistat, o făceam pe virtuosul dar eram trist ca după o pierdere. Chiar în ziua aceea i-am scris Miei la Constanţa vreo zece pagini, în care-i repetam la infinit că o iubesc şi-i relatam în culori negre revelionul „pe care l-am petrecut mizerabil fiindcă nu erai lângă mine...”.

Ultima zi de vacanţă era zi de lucru; fiindcă părinţii plecau la serviciu, m-am gândit că n-are rost să stau până la acceleratul de prânz şi mama mi-a dat dreptate, zâmbind: ştia ce mă zoreşte! Mi-a pregătit de cu seară ce-mi trebuia pentru drum, am plecat în zori şi înainte de amiază eram la şcoală. Mi-am lăsat geamantanul, am privit cu o bucurie ascunsă dormitorul curat şi pustiu... şi-am pornit glonţ spre oraş. Paşii mă duceau singuri spre strada Ancorei şi nu ştiu ce forţă m-ar fi putut opri din drum...

— Iar s-a înteţit, strigă Geo în urechea mea.

Mă uit la el, mă uit la dihania întunecată din prova care se năpusteşte spre noi. Ştiu că nu-i decât un val, un munte de apă, am mai întâlnit zeci, sute, le ştiu cu precizie de matematician efectul, ştiu clipa exactă în care trebuie să reduc viteza ca nu cumva, împinsă de uriaşa forţă a motoarelor, vedeta să se înfunde mugind în masa lichidă, alunecând pieziş, ca un vârf de lance propulsat spre adâncuri fără întoarcere. Mâna dreaptă

trage hotărât maneta de acceleraţie, n-am gândit manevra aşa, o fac instinctiv, e ciudat cât de uşor învaţă omul toate lucrurile acestea rapide, delicate, menite să-l apere...

Valul detună deasupra noastră, a fost îngrozitor de mare, ne-a orbit, ne-a năucit, a vârât apă pe sub elasticele de la mâneci, cizmele îmblănite au devenit lipicioase şi calde, pe cadranele aparatelor lucesc picături care amplifică cifrele la nimereală, ca nişte lupe montate greşit.

— Catargul doi, catargul doi, control radio, aud în cască.

Răspund, voit indiferent, bărbăteşte, operativul vrea să ştie ce mai e cu noi, parcă-l văd la căldură, rezemat de spătarul scaunului, cu gulerul cămăşii desfăcut, e noapte, fumează paşnic şi din când în când răspunde la telefon, sau întreabă prin radio *ce mai e nou.* Aş vrea să-i spun că-i greu, că furtuna ne împresoară tot mai aprigă, că noaptea a ţesut în jurul nostru un zid negru şi fără speranţe, că oamenii sunt istoviţi; aş vrea să fiu patetic, să-l impresionez, să-i stârnesc compătimirea, dar mi se pare ridicol, pornirea asta atât de omenească de a împărtăşi cuiva greutăţile prin care treci, pornirea asta e frânată adeseori de contrariul ei; mândria de a arăta că nu-ţi pasă; la urma urmei un om care-a mai fost pe mare îşi poate imagina şi singur că nu-i uşor pe furtună cu o vedetă, noaptea — aşa că relatez cu obiectivitate, sec, măruntele evenimente de la bord: am găsit şalupa, am transmis ordinul, ne îndreptăm spre casă.

— Ai grijă că vântul îţi dă derivă mare, mă povăţuieşte. Nu uita să-ţi faci corecţiile la drum.

— Vă mulţumesc.

— Numai voi aţi mai rămas în larg, adaugă el şi nu ştiu dacă ne laudă sau ne compătimeşte.

Suntem singuri, e-adevărat.

— Nu-mi place să te ştiu singur, acolo, spunea mama.

— Singur! Dac-ai şti câtă lume e-n jurul meu! am protestat.

— Radule, nu te face că nu-nţelegi. Despre altfel de singurătate e vorba. Spune-mi, mai eşti prieten cu fata aceea, Cora?

Atunci i-am arătat fotografia ta, fotografia din excursie; stăteai pe marginea şoselei, sprijinită de stânca aceea rotundă şi albă ca un bulgăre de zăpadă. Prea mult alb în jur. Şi tu, într-o poziţie graţioasă, puţin din profil, strângeai ochii din cauza

luminii. Asta te-a făcut să zâmbeşti puţin crispat, puţin melancolic. Mama şi-a pus ochelarii pe care-i foloseşte numai când lucrează ceva foarte migălos, semn că poza o interesa în mod deosebit. A examinat-o — te-a examinat pe tine, mai precis, mama are un talent extraordinar să completeze golurile, să descifreze amănunte suplimentare, dezvoltându-le dintr-o simplă sugestie.

— E înaltă? m-a întrebat.

— Da. Aproape cât mine. A făcut sport de performanţă.

— Ce sport?

— Canotaj.

— Se vede. Un corp armonios.

Apoi, brusc, înapoindu-mi fotografia, concluzia neaşteptată şi definitivă ca un verdict:

— Pare o fată cu capul pe umeri.

— Se vede asta dintr-o biată poză? Totuşi, cred că ai dreptate. *Este* o fată cu capul pe umeri.

— Mi-ar plăcea s-o cunosc.

— Vino la Mangalia şi ţi-o prezint.

Mă mutasem de curând aici şi făcusem un drum până acasă ca să-mi aduc nişte lucruri necesare unei locuinţe adevărate, altceva decât camera mobilată de la profesor.

— O să vin, mai pe vară. Dar pân-atunci mi se pare mult.

— E mult, într-adevăr.

— Ad-o cu tine, când mai vii la Bucureşti.

Am râs ca de-o absurditate. Mă imaginam propunându-ţi aşa, pe nepregătite: „Hai cu mine la Bucureşti. Mama vrea să te cunoască”.

— Radule!

— Da, mamă.

— De ce n-ai aduce-o?

— Lasă-mă cu complicaţiile astea. Ce, crezi că aşa merge?

— Am ajuns la un fel de obsesie. Văd câte o fată pe stradă sau în tramvai şi-mi imaginez că mi-ar fi noră.

— Eu n-am nicio obsesie. Şi ştii ce spune tata. E prea devreme, asta-i părerea lui.

— Nu te lua după el. Dă sfaturi la alţii. Când ne-am căsătorit, avea nouăsprezece ani.

— Ştiu povestea.

— Obraznicule! a râs mama. Într-o zi o să te pomeneşti cu mine acolo. Spui că lucrează la policlinică?

— Da.

— O să mă duc la ea fără să ştii. S-o cunosc şi să stăm de vorbă.

— Mă îngrozeşti, mamă, cu iniţiativele astea.

— De ce? Am grijă de tine, asta-i tot. Vreau să ştiu cu cine ai de gând să...

— N-am de gând nimic, am protestat. De unde ideea asta?

Mama mi-a pus un deget pe vârful nasului. Un gest aproape uitat, din copilărie, când mă dădea de gol cu vreo ispravă:

— Scrie aici, băiete!

IV

S-a înnoptat de mult, dar suntem încă departe. Nici măcar pe ecranul radarului nu se vede nimic; o vreme am mai avut, în josul cercului, coborând imperceptibil spre margine, punctul luminos care-l reprezenta pe caporalul acela cu şalupa lui şi cu tristeţea lui că a pierdut *ţânta*; pe urmă marea pustie, cât vezi cu ochii şi cu aparatele; suntem departe de drumul navelor comerciale, cufundaţi într-o sferă de negru şi de vuiet în care singura prezenţă, obsedantă, care nu poate fi cu niciun chip ignorată, este furtuna albă; *furtuna albă,* o abstracţiune, un nume născocit pentru ceva ce nu poate fi atins, pipăit, încercat, şi totuşi există, ocupă spaţiul din jurul nostru, ba şi spaţiul din noi, din sufletele noastre, a devenit un fel de personaj, are înrâuriri asupra gândurilor şi actelor noastre, o noţiune cu rezonanţe stranii şi grave...

Şi cât aşteptam o furtună, care să mă încerce, să-mi dea calificarea aceea inefabilă — marinar adevărat! O dorisem ca pe-un aliat în ofensiva începutului, o visasem ca pe un sport agreabil şi bărbătesc, sau ca pe-o împrejurare romantică, soră cu poveştile atâtor eroi literari. Dar realitatea înlătură poleiala de pe lucrurile visate; furtuna e ceva brutal, lipsit de armonie, cu o măreţie sălbatică ce izvorăşte dintr-o eroare a naturii; unde-i bravura când stai ţintuit pe-o suprafaţă de un metru pătrat, legănată în toate direcţiile, şi te chinuieşti prozaic să-ţi păstrezi echilibrul? E aproape o umilinţă fizică, legănatul acesta;

umilinţă fizică şi gerul care frige obrajii — poftim de vezi, romantic cu nasul vânăt de frig, romantic tropăind din picioare ca să se dezmorţească!

Minutele trec greu; însăşi înţepenirea asta în faţa timonei şi a vântului are-n ea ceva inferior, o simplă încercare a răbdării.

Lângă mine Costea povesteşte ceva. Prind frânturi dintr-o istorie parcă fără cap şi fără coadă, destinată probabil să-l uimească pe mitralior:

— După ce-am terminat opt clase m-am lăsat de şcoală, tata a fost de acord, câştigă-ţi pâinea, băiete, m-a dat ucenic la un croitor...

Un val plescăie fără veste în dreapta noastră, nava trage brusc spre dreapta, mă străduiesc s-o aduc la drum. Îl aud iar pe Costea:

— Taxator la troleibuz. Stai pe scaun, iei *mangoţii,* dai biletu şi dacă deschizi bine ochii n-ai probleme...

Ciudat lucru, biografiile oamenilor. Fiecare are ceva de povestit, viaţa e un; şir de întâmplări, niciun destin nu seamănă cu altul, iar între om şi întâmplările lui există o legătură secretă...

— ...Asta nu-i meserie de flăcău voinic, hai la mine, leafă bună, mi-a dat adresa, m-am dus la el... Gogoşi în obor, el aducea material, nevastă-sa le făcea, eu le vindeam, pe-o tavă fierbinte cu ulei, calde... ia gogoaşa, neamule...

— Tova' lent, am prins iarăşi Constanţa, îmi spune radiotelegrafistul. I-au salvat pe ăia, îi duc spre port. Au chemat o ambulanţă şi un medic. S-a rupt o parâmă, au un rănit... Cam asta-i tot.

— Bine Matei. Urmăreşte-i în continuare. Ai grijă şi de staţia pe ultrascurte, să nu pierdem legătura cu baza...

— Absolut, tova' lent. Pe ăia îi ascult numai la banda de pericol...

Ştiu despre ce e vorba. Pe toate navele din lume, ceasul din staţia radio are două benzi roşii care acoperă trei minute la fiecare jumătate de oră. Trei minute în care orice comunicaţie radio încetează şi operatorii acordează aparatele pe frecvenţa de pericol. De cele mai multe ori, cele trei minute trec în linişte. Dar uneori, se mai întâmplă...

— ...Fotograf pe plajă, îl aud iar pe Costea. În tovărăşie cu un

tip nemaipomenit. Lucra la fel de repede ca o maşină, eu trebuia doar să fac gură, să încasez banii şi să dau bonuri, după cum îmi spunea el. Când sunt gata, pentru dumneavoastră repede, diseară la opt le aveţi, veniţi în parc la statuie, la prânz strângeam şandramaua, intram în laborator cu şeful şi stingeam lumina şi el developa filmele la jarul ţigării, era un as în meserie şi după două ceasuri avea o geantă de poze gata. Fetele veneau, din zece se găsea una dispusă să petreacă cu mine, o-ntrebam direct ai vreun program astă-seară, domniţă, şi dacă spunea că n-are...

Furtună, şi totuşi oamenii găsesc un răgaz să se desprindă, să se-ntoarcă la altă realitate, să evoce lucruri care n-au nicio legătură cu starea noastră de acum*;* cel puţin ei pot să facă asta, în timp ce motoriştii, în zgomotul acela care exclude orice comunicare, se simt mai singuri... Va trebui să cer comandantului o derogare specială pentru ei, să-i avansăm în aceeaşi zi, chiar dacă formal unul dintre ei va fi şef şi va răspunde... Dar care din doi? Ion, mai inimos, suflet bun; Ghiţă, mai rezistent pe mare agitată — poftim criterii ştiinţifice! Cred că vedeta doi o să meargă fără şef motorist, ar fi un caz unic, o să le spun: socotiţi-vă amândoi şefi, răspundeţi în egală măsură de toate, dar parcă mai e nevoie să le-o spui?

— ...Făceam figuraţie la filme şi trăgeau haiducii după mine: ba turc, ba jandar, o dată cu mustaţă, altă dată ras în cap, eram valoros, aveam specialitate să cad de pe stânci, din pomi, ştiam să mă arunc în lacuri în chip de mort, regizorului îi convenea că eram natural, auzi neamule, toată coţcăria e să cazi în picioare, să nu-ţi rupi gâtu...

— Nu ţi-era frică?

— Frică, mie? Ce, mă cheamă Drăguşin? Eu habar n-am ce-i frica, am trecut prin atâtea, am sânge rece, şi să ştii de la mine, toată coţcăria e să ştii să cazi...

Mă imaginez în locul lui Costea, sărind din copac, cu mişcarea aceea frântă, de om lovit de glonţ, sau cum ne-am închipui noi că se mişcă un om lovit de glonţ, adesea imităm un lucru pe care nu l-am văzut niciodată, imităm o plăsmuire dar ceilalţi ne cred fiindcă nici ei, la rândul lor, n-au drept termen de comparaţie mai mult decât tot o plăsmuire oarecum asemănătoare cu a noastră, şi numai rareori viaţa se îndură să

ne arate adevărata faţă a lucrurilor, ne scapă de sclavia acestor imagini înceţoşate în care avem încredere; mă gândesc la mine, am avut până azi, în locul lui Costea cel adevărat, o plăsmuire, un om într-o uniformă, postul trei, primul din flancul drept la front, o imagine convenţională care păleşte pe măsură ce-i ia locul cea adevărată; dar încă nu-i deplină înlocuirea, mai am de aflat, de ştiut despre Costea şi despre toţi ceilalţi, oamenii cu care împart amarul furtunii acesteia şi al altora care vor fi...

Vântul fluieră şi năpusteşte valuri negre către noi, valurile vin acum dintr-o coastă, e al naibii de prost, ar trebui să schimb puţin direcţia, dar direcţia mea e hotărâtă, doi-cincizeci, dacă vreau să ajung într-adevăr acolo unde trebuie s-ajung. Un ocoliş mi-ar face viaţa mai uşoară, dar ceva mă îndârjeşte acum mai mult decât oricând împotriva ocolurilor, trebuie să iau totul de-a dreptul, e timpul să pun piciorul în prag, inclusiv furtuna...

Citesc gradaţia tremurătoare de pe cadranul compasului, cifra albă se bâţâie mereu, după cum nava însăşi răspunde izbiturilor abătându-se de la drum; dar eu sunt la timonă, şi ştiu că doi-cincizeci e direcţia adevărată şi oamenii din jurul meu aşteaptă liniştiţi să-i scot la liman...

Geo a dispărut de lângă mine. S-a dus jos, la motoare, i-o fi şi lui, a stat în picioare tot timpul, sunt aproape şapte ore de când treierăm marea, chiar şi un tip antrenat ca el ajunge odată să se simtă la capătul puterilor...

Geo, omul acesta enigmatic, cunoscut şi totuşi străin, ca o casetă pe care-i regăsit-o după multă vreme şi nu mai ştii ce-i înăuntru, cauţi cheia, tremurând de nerăbdare s-o deschizi, să vezi, să afli; cu ce cheie pot deschide caseta asta care-i sufletul lui Geo?

Prima zi pe vedetă, soare şi zâmbete; şeful de cart mă condusese la comandantul divizionului, pe nava-bază; bocănitul pantofilor pe puntea de fier; deasupra noastră, un marinar strigând altuia, nevăzut, să mai încerce o dată; pescăruşi ciugulind o pâine aruncată pe apă de la bucătărie; mirosul de carne fiartă, în dreptul unei uşi dogoritoare; ferestre uniforme defilând ca o linie continuă în timp ce parcurgeam culoarul lung, de o parte ferestrele, de cealaltă catargele vedetelor; printr-un geam, cineva se auzea vorbind la telefon; apoi o uşă deschisă, paşii soldatului cotind pe neaşteptate, un culoar cu linoleum, alt

culoar la stânga, îl urmam ca o umbră pe soldat, s-a oprit în faţa unei uşi, şi-a îndreptat cu un gest iute banderola, a bătut, a intrat să anunţe că am venit.

— Să poftească, am auzit dinăuntru.

Încăperea spaţioasă, cu mobilier în pluş roşu; la masa mare din mijloc, acoperită tot cu pluş roşu, stăteau doi ofiţeri şi scriau; comandantul era la birou, s-a ridicat când m-a văzut, şi a rămas în picioare cât m-am prezentat. Purta părul lins, pe spate, ca un artist din filmele americane dinainte de război; mi-a strâns mâna, s-a aşezat, cu o privire rapidă spre cei doi care aşteptau.

— Fii bine venit la noi, tovarăşe locotenent. Să te prezint şefului de stat major şi secretarului de partid (am dat mâna cu cei doi care-au murmurat fiecare câte-o urare, zâmbind). Îmi pare rău că nu pot sta de vorbă cu dumneata în clipa asta; peste o oră trebuie să trimitem o lucrare la comandament, vorbim după aceea; şi nici Dumitrescu, de la care iei nava în primire, nu-i aici. Aşa că ne vedem peste o oră...

— Aş vrea... dacă-mi permiteţi... nava, am îngânat.

A schimbat o privire cu cei doi, au zâmbit cu toţii.

— E firesc, îţi înţeleg nerăbdarea. Mâine te prezint oficial, la raportul de dimineaţă, dar dacă vrei, te poţi duce la bord acum, *pe nava dumitale.* Ne vedem peste o oră.

Am salutat, am ieşit, am parcurs iarăşi culoarul acela lung şi am pornit pe cheu aproape alergând către *nava mea.* Nu pot reda limpede ce simţeam în clipele acelea; mă bucuram de soare, de oamenii amabili care mă întâmpinaseră, de strigătele vesele din aer, de catargul scurt, înclinat înapoi, de echipajul pe care-l vedeam aliniat pe punte să mă primească...

După o oră, am coborât pe cheu să merg la nava-bază. M-a oprit Marius, mi-a strâns mâna:

— Ce faci, tăticu, o să fim colegi, mă bucur din inimă. Comandantul a zis să te prezint lui Dumitrescu.

— S-a întors?

— S-a întors.

— Ce fel de om e?

— Un *marinar,* îmi pare rău că pleacă, adevărat talent, îţi lasă o navă bună. A reuşit cu brio la Academia militară, mă bucur pentru el, dar îmi pare rău că pleacă. La toţi ne pare rău. Uite-l că vine.

Un ofiţer înalt, cu trăsături hotărâte, cu faţă deschisă, bine bărbierită, venea spre noi.

— Urmaşul tău la comandă, m-a prezentat Marius încă de departe.

— Îmi pare bine (avea o mână uscată, fierbinte, puternică). Să mergem la mine în cabină. Adică la dumneata, s-a corectat.

Cabina, cu care nu m-am familiarizat nici acum, am stat atât de puţin acolo, locul meu e aici, pe vedetă, şi locotenentul-major cred că gândea la fel. Nimic care să-l reprezinte în cabina aceea; doar sub cristalul de pe birou era o tăietură dintr-un ziar, o fotografie care e şi acum acolo: el, împreună cu marinarii de pe vedetă, în ţinută de sărbătoare, şi titlul pozei: „Un echipaj de uteciști”.

— Îţi dau nişte băieţi de mâna-ntâi. Ia o ţigară, tovarăşe locotenent, şi lasă carneţelul ăla. Inventarul şi toate hârtiile le facem mâine, principalul e echipajul. Dacă ştii să umbli cu ei, oamenii ăştia pot să facă minuni. Unde ai lucrat?

— La un post de observare, spre Sulina.

— Ai mai lucrat cu oameni, înţelegi ce vreau să spun. Torpilorul, motoriştii, radistul — buni cu toţii. Mitraliorul e cam fricos, dar asta se aranjează. Trebuie să ştii cum să-l iei. Cam slăbuţ ca pregătire, dar face faţă. Maistrul e un as în meserie. Cred că e cel mai bun şef de echipaj din brigadă. Are o hibă: îi cam plac fetele. A făcut nişte chestii de s-a dus vestea. O dată l-a pedepsit chiar amiralul. Îşi găsise băiatul o dansatoare de la bar şi n-a mai dat pe acasă vreo trei săptămâni. Îţi dai seama? Om însurat. Şi cu copil.

Aş fi vrut să spun că-l cunosc, dar nu-mi dăduse vreme. Acum era prea târziu. Vorbise prea mult despre el ca să afle că suntem prieteni din copilărie. Am tăcut, vinovat de această indiscreţie fără voie, dar pe de altă parte m-am bucurat că omul n-o să aibă reţineri faţă de mine şi-mi vorbeşte deschis.

— Habar n-aveam ce-i cu el. Venea corect la serviciu, pleca o dată cu toţi... De unde era să ştiu ce face după aia?

— Chiar aşa. Nu trebuia să puneţi la inimă...

Locotenentul-major a respirat pe nas, dând capul pe spate:

— Uşor de zis. Dar să te fi văzut în locul meu, chemat şi săpunit că nu-ţi ţii oamenii în mână! Ştii bine că amiralul n-are ochi buni pentru istoriile astea cu femei.

Nu ştiam, dar m-am făcut că ştiu. Zâmbeam interior: Geo a rămas îndrăgostitul nestatornic de totdeauna. O-ncepuse prea devreme cu trădările sentimentale ca să mă mai mir.

— Unul ca el n-ar fi trebuit să se-nsoare, am comentat neutru.

— Poate că ai dreptate. În orice caz, s-a însurat prea devreme. Dar asta nu-i o scuză. Un om trebuie să fie om. (Glasul suna acum aspru, ca o sentinţă). Nu poţi să te dezici la orice pas de un lucru pe care l-ai hotărât odată. Şi el, cum apare o femeie nouă în oraş, începe să-i dea târcoale. Pierde vremea pe la cârciumă, cu cântăreţele... Ascultă la mine, ţine-l din scurt.

În zilele următoare am auzit şi alte poveşti despre prietenul meu: petreceri până-n zori, un conflict cu un inginer care avea o soţie drăguţă, iar vara trecută, culmea! povestea ofiţerul de gardă, ne-am pomenit cu o duduiţă tocmai din Târgu-Mureş, s-au cunoscut la plajă şi i-a promis c-o ia de nevastă...

Poveşti, cum se întâmplă. Nu le-am pus la îndoială pentru că se potriveau cu ce ştiam eu însumi despre el. Iar trei ani de zile nu e un timp în care firea unui om să se schimbe prea mult. Mă gândeam cu neplăcere că va trebui să-i atrag atenţia. Îmi pregătisem un discurs pe care nu i l-am ţinut până astăzi: „Uite, Geo, să vorbim ca între vechi prieteni. Am auzit nişte poveşti despre tine. Nu ştiu cât sunt de adevărate, şi nici nu mă interesează. Ce-a fost a fost. Ştergem totul cu buretele. N-aş vrea însă ca de-acum încolo să mă pui în vreo situaţie...”

Un discurs frumos, concis, bărbătesc. Sincer şi categoric în acelaşi timp. Îi aduceam îmbunătăţiri în fiecare zi, căutam formule cât mai potrivite; poate „ştergem cu buretele” sună prea mărinimos, poate „nici nu mă interesează” e jignitor... Dar nu găseam prilejul să aduc vorba despre asta. Geo rămânea toată vremea atât de oficial, de distant, mă dădăcea cu modestie în treburile navei, mă sfătuia discret şi mă corecta când apreciam distanţele pe mare, îmi sugera care-ar fi calea cea mai potrivită ca să rezolv o problemă... Iar eu să-i dau lecţii de comportare? „Ce te amesteci în viaţa mea personală? mi-l imaginam răspunzând. Eşti comandantul meu aici, pe vapor, Nu accept prelegeri de morală nici de la cel mai bun prieten!”.

Aşa că am amânat convorbirea „până la prima greşeală”. Cum îl cunoşteam bine, îmi închipuiam că n-o să am mult de aşteptat. Marius m-a şi avertizat într-o zi că au venit nişte fete

drăguţe la poştă şi ar fi bine să fiu atent, ca să nu mai cadă-n greşeală. Dar teama aceasta fusese neîntemeiată. Într-un oraş ca al nostru lumea vede tot. Oamenii simt o plăcere deosebită să-i vorbească pe alţii de rău. M-am întrebat totdeauna de unde izvorăşte pornirea asta. Poate din dorinţa de a-şi justifica propriile defecte: zici de mine, dar ia uită-te la cutare... Sau pentru a părea, dimpotrivă, mai buni: vezi alţii cum fac?

Dar despre Geo, nicio veste alarmantă. De două luni nicio aventură, nicio petrecere prelungită până-n zori, nicio lipsă de acasă, nicio insinuare că maistrul de pe nava doi a luat-o iarăşi razna... Iar discursul meu pedagogic a rămas nefolosit.

— Ce-ai făcut, tăticu, de l-ai domolit? mă întreba acum câteva zile Marius. De când ai venit tu, parcă-i alt om.

Nedumerirea lui era şi a mea. Dar n-o puteam da pe faţă; ar fi însemnat să renunţ de bună voie la un succes obţinut fără nicio trudă; cine-ar face una ca asta?

— Secretul meu, i-am spus. Munca de la om la om.

— Eşti de milioane, tăticu, m-a lăudat Marius, şi a adăugat imediat: numai că nu prea cred. E ceva suspect aici, ce spui?

Am ridicat din umeri şi ridic şi acum. Poate Geo se jenează de mine, că-i sunt prieten. Poate s-a aşteptat la discursul meu, poate şi l-a imaginat şi m-a înţeles fără vorbe. Explicaţia nu mă mulţumeşte. Schimbarea lui însă, da. De ce aş mai căuta explicaţia unei certitudini? Ar fi ca şi cum aş demonta un mecanism care merge perfect, numai ca să văd de ce merge perfect. Şi totuşi...

În întuneric aud glasul mitraliorului. De când Geo a plecat de pe punte, parcă a prins curaj. Probabil se simte mai în largul lui; există pentru fiecare dintre noi un om, o împrejurare, un decor care ne intimidează, ne face prudenţi sau ne reduce la tăcere.

— Casa noastră e-n marginea satului, lângă cimitir, în fundul grădinii e gârla, şi dincolo de ea, un loc prost, cu gropi, unde vin ţiganii să scoată lut pentru chirpici. Când plouă, gârla se umflă şi umple gropile. Se prăsesc broaşte şi lipitori. Un loc spurcat, în tot cazul. Mărăcini pân-la brâu, iarba măruntă, abia au oile ce s-apuce. Tata are totdeauna cinci-şase oi, şi mă lăsa cu ele acolo, pe malul gârlii. Blânde şi liniştite, nu plecau nicăieri. Încolo gârla, încoace gardul nostru, dincolo cimitirul. Toată grija era la drumul spre moară, să n-o ia într-acolo vreuna. Mă aşezam la

umbră cu faţa spre ele. Nu le pierdeam din ochi. Da cum stăteam aşa, cu spatele spre moară, aveam în ochi crucile din cimitir. Şi într-o seară, când să plec spre casă...

— Să nu spui că ai văzut strigoi! râde Costea.

— Strigoi? se miră Drăguşin din întuneric. Nu, n-am văzut strigoi. Dar o oaie păştea lângă gardul cimitirului şi o scândură din gard era smulsă şi oaia a intrat în cimitir. M-am dus s-o chem înapoi, era în amurg, mi-era teamă că mă prinde noaptea pe acolo, cimitir, ce vrei? Şi când am intrat, am speriat-o mai tare. S-a dus mai adânc, printre morminte, şi mi se făcuse inima cât un purice, aveam nouă sau zece ani, şi se întuneca şi odată am auzit un răcnet şi o arătare s-a deşirat în faţa mea şi am ţipat... Taică-meu venise din urmă să vadă ce-i cu mine de întârzii; m-a auzit, a alergat, m-a ridicat de jos, m-a dus în casă... De atunci am rămas aşa, cu o spaimă...

Povestea mă scoate din sărite. Aş vrea să-i zic una păcătosului ăla, dar Costea e şi el nerăbdător:

— Ascultă mă, izmană, pe cine duci tu? Explică odată, ce mămâie te-a speriat aşa?

— Un ţigan, spune Drăguşin potolit. Aduna urzici şi n-a simţit oaia cum vine până nu i s-a încurcat în picioare. S-a speriat şi a urlat cât îl ţinea gura. Tata a vrut să-l bată, dar întâi m-a dus pe mine acasă. Pe urmă a venit şi ţiganul cu maică-sa, Gâga, ghicitoarea. Şi-a cerut iertare şi a vrut să-mi toarne plumb.

— Să-ţi toarne plumb? râde iar Costea. Umbli cu misticisme, Drăguşin.

— Eu? se miră Drăguşin. Eu aveam zece ani. Ce misticisme? Dârdâiam în pat şi mă rugam de mama să pună lemne pe foc. L-am auzit pe ţigan la uşă: „Hai, dom' Mitică, mânca-ţi-aş limba, las-o pe Gâga să descânte băiatului. Îi ia cu mâna, ştii că-i meşteră!" Tata l-a înjurat, dar de bătrână nu s-a legat. Când îl durea capul după băutură, Gâga aducea nişte ierburi, şi maică-mea făcea ceai din ele şi tata îl bea şi se răcorea. Maică-mea s-a rugat şi ea, zicea „Las-o Mitică să descânte, n-are ce să-i strice băiatului". Tata a intrat în casă, mi-a pus mâna pe frunte, avea o mână ca o lopată, m-a liniştit, totdeauna mă liniştea când era cu mine, lângă mine, cu un om ca ăsta n-are de ce să-ţi fie frică. Mama iar: „Las-o Mitică", şi taică-meu i-a cerut un pol şi a plecat la cooperativă. În urma lui s-au furişat în casă Gâga cu broboada

neagră pe care n-o lăsa nici iarna nici vara, călca neauzit ca pisicile şi s-a chincit în faţa sobei, mama pe lângă ea, baba i-a cerut o lingură, mama i-a dat, baba s-a uitat la mine pieziş şi a-nceput să boscorodească ceva, pe urmă a scos o bucată de plumb, a pus-o în lingură, lingura-n foc, stătea acolo pe vine, cu nasu-n uşa sobei şi flăcările îi jucau pe faţă şi-i sticleau în ochii galbeni de vrăjitoare... „Dă-mi ibricu”, a spus printre bolboroselile ei şi mama i l-a dat şi ea a turnat plumbul care a sfârâit şi-a clocotit în ibric. „Uite-l, ucigă-l toaca”, zice baba şi-a arătat cu un deget lung spre fundul ibricului. Pe urmă mi-a dat să beau apa din ibric şi a rămas pe fund plumbul cât un muc de ţigară, baba s-a uitat mirată şi a zis „De la asta i se trăgea, asta-i mutra lui fi-miu şi să vezi că o să-i treacă”. E drept că mi-a trecut, frigurile m-au lăsat după ce mi-a dat baba să beau din ibric...

— Bine că nu te-ai otrăvit, nerodule, râde Costea. Acolo, în apa aia, era şi ceva oxid de plumb...

Drăguşin continuă încet, parcă n-a auzit;

— De atunci am rămas aşa, sperios, eu mă abţin dar nu reuşesc totdeauna, sunt spăimos şi la şcoală râdeau de mine...

— Înseamnă că plumbu-ăla tot nu te-a lecuit, neamule. Cu plumb sau fără plumb, te p... pe tine de frică...

— Gata cu poveştile, le spun în chip de concluzie. Tu, Drăguşine, trebuie să ştii că frica-i un instinct. Toate vietăţile îl au. La urma urmei, e un mijloc de apărare. Numai că noi, oamenii, avem judecată şi asta ne ajută să ne-nfrângem frica. Aici e deosebirea între om şi...

— Just, mă aprobă Costea. Aţi adus-o bine, tova’lent, omu trebuie să-şi înfrângă frica!

Asta nu-i de la mine; e o idee străveche, cel mult am retopit-o şi am potrivit-o ca să priceapă bine oamenii mei. O auzisem şi o înţelesesem, la rândul meu, de la altcineva; omul care-mi vorbise pentru prima oară despre curaj era un maistru bătrân, fusese numit şef de echipaj cu zece ani înainte de a mă fi născut eu; când mă gândeam la asta îl priveam ca pe-o minune, ca pe supravieţuitorul unei epoci foarte depărtate, aveam nouăsprezece ani iar el împlinea şaizeci, putea foarte bine să-i fi fost şef de echipaj şi tatălui meu, se spunea despre el că avusese printre elevi pe „Mircea” pe însuşi amiralul de acum, pe

atunci băiat de vârsta noastră şi cu gânduri care nu difereau prea mult de ale noastre, un băiat care dormea în hamac şi spăla puntea cu peria şi înghiţea observaţiile acide ale maistrului mereu nemulţumit de ceva. Într-o seară moşul a venit din oraş cam cu chef, eram ambarcaţi de trei zile şi ne înfricoşase cu strigătele lui, un elev se plânsese secundului şi acesta probabil că-i atrăsese atenţia maistrului să se poarte mai moale cu *bobocii,* el însuşi ne-a povestit, în seara aceea de iunie; vântul căzuse şi-n port rămăsese o urmă de hulă, otgoanele noi scârţâiau uşurel; în ape luceau mici fărâme de lună, un cântec ciudat ne venea de departe, o pasăre-a nopţii trecea fluturându-şi aripa, o stea căzătoare-şi unea strălucirea de-o clipă cu licărul farului verde, spre larg. Stăteam pe dunetă sub bolta de stele, cu gândul departe-ascultam potolita rumoare a lumii, şi jarul ţigării scotea din penumbră un chip nemişcat în tăcerea domoală din jur...

Era cam cu chef maistrul nostru în seara aceea. Bătrânul acesta de-o vârstă cu vremea, născut parcă odată cu meseria lui seculară, şi vorba lui care cântărea aur şi glasu-năsprit de furtunile fără de număr pe care prin ani le-ncercase.

— V-aţi plâns de mine, ai, de parcă eu vă vreau răul, nu vreau decât să vă fac oameni, pe mare nu se poate fără asta; ştiu mai bine decât voi înşivă ce vi se cuvine. Ascultaţi, bobocilor, şi tu ăla care-oi fi fost de te-ai jeluit secundului, aflaţi de la mine că pe nava asta au fost şi în hamacele voastre au dormit oameni cărora aţi vrea să le călcaţi pe urme. Despre unii dintre ei s-a dus vestea departe în lume. Însuşi amiralul mi-a fost elev, şi dă-mi un foc măi, care eşti mai aproape, să vă spun cum m-a cinstit pe mine amiralul.

— Amiralul? ne-am minunat noi.

— Da, eram pe Mediterana într-o noapte tot ca asta, anul trecut, şi amiralul ieşea în fiecare seară pe punte să vadă cerul şi să se uite la hartă înainte de culcare. Eu mă ţineam deoparte, nu-mi stă în obicei să mă vâr în sufletul oamenilor; îi aştept să zică, dacă au ceva de zis. Dacă nu, nicio supărare.

— Şi amiralul nu v-a mai cunoscut?

— Ba m-a cunoscut, şi mi-a spus o vorbă care m-a plătit de tot greul şi pe care voi n-aveţi cum s-o-nţelegeţi decât după ce veţi ajunge, la rându-vă, amirali.

— Ce vorbă, tova'maistru? l-am întrebat noi în cor.

Moşul s-a rezemat de parapet, şi-a scos cascheta şi şi-a scărpinat cu plăcere părul alb ca zăpada, a plescăit din limbă şi a mai tras din ţigară. Cred că savura tăcerea şi atenţia noastră, mai ales că era cu chef şi nu voia să se cunoască asta.

— Păi în seara aia, când stăteam şi fumam şi mă uitam la vele, că era linişte şi abia înaintam, cu toate velele sus dar fără pic de adiere, mi-a spus amiralul: „Hei, moşule, îţi mai aminteşti de mine?" Mă-ntorc spre el, iau poziţie: „Da, vă raportez, tovarăşe amiral". „Mai ţii minte când m-ai pedepsit să lustruiesc balustradele într-o duminică?". „Eraţi un copil atunci, tovarăşe amiral, vă rog să mă scuzaţi". „Nu te scuz, moşule, îţi mulţumesc, de la dumneata am învăţat să iubesc marea şi să înţeleg munca marinarului în toate amănuntele ei"... Şi m-a chemat la el în cabină şi mi-a dat un coniac, se lăuda moşul mai departe. Coniac din ăla fin, din care beau amiralii...

În noaptea aceea ne-am visat cu toţii amirali, venind pe navă şi întrebându-l pe bătrân: „Îţi mai aminteşti de mine, moşule?" Există oameni fără vârstă, oameni care stau martori trecerii noastre şi care rămân eterni şi neatinşi de vreme, până-ntr-o zi când afli că moş Cutare a ieşit la pensie şi rămâi surprins, ţi se pare absurd că un ins pe care l-ai cunoscut bătrân poate îmbătrâni mai mult decât atâta, iar viaţa merge înainte, chiar dacă el nu mai răcneşte dimineaţa: „Sus, sus, cu curaj! Hai, că te-ajung din urmă!".

— Omul ăsta *ştie semnul,* mi-a spus tainic Marius într-o seară.

— Semnul?

— Da. El ştie ce nu ştim noi. Ceva care nu se poate explica, dar care e aici, la îndemâna noastră.

Auzisem expresia şi altă dată. O socotisem o simplă şaradă, mimarea unui secret, a unei complicităţi între iniţiaţi, o explicaţie naivă, superstiţioasă aproape, pentru lucrurile pe care nu le poţi explica. Am râs atunci, am făcut-o pe pozitivistul, l-am încolţit cu întrebări împrumutate din dicţionarul filosofic.

— N-o mai face pe grozavul, mi-a spus Marius. *Semnul* există, independent de noi, de fiecare luat în parte. Uneori îl numim experienţă, dar nu-i numai experienţă, alteori intuiţie sau talent, se apropie şi asta, dar nu e tot, zi-i tradiţie, e şi aici o parte de adevăr. De fiecare dată ne apropiem de esenţa lui, dar *semnul*

nu se supune simplificărilor, fuge din schemele rigide în care vrem să-l îngrămădim. Fii atent la moşul, *el ştie.*

Simţeam că-mi pierd răbdarea.

— Eşti metafizic, Marius, ce-i cu tine?

— Ascultă-mă ce-ţi spun. Orice-ai face, *semnul există,* există şi atât, el dă soluţii, el îi pune pe oameni să atingă performanţe de care nu i-ai crede apţi.

Aşteptam, sceptic, minunea. Şi într-o zi am înţeles. Semnul nu era o minune. El exista şi atât.

Eram în arboradă, între cer şi apă, pentru prima oară atât de sus, şi totuşi nu atinsesem nici jumătatea drumului. Dedesubt, până departe, se întindea marea ca sideful. Nici nu-ndrăzneam s-o privesc, mă umilea cu imensitatea, mă ameţea cu vidul acela fără puncte de reper. Strângeam pumnii pe şarturile aspre, smolite, puţin afumate, având senzaţia că strâng în palme o coajă de copac. Aveau forma şi grosimea unei parâme obişnuite, întinse aproape vertical între marginea punţii şi catarg, două linii care se apropiau abia simţit pe măsură ce urcau. Subţiri şi totuşi solide, întinse atât de tare încât nu oscilau niciun milimetru, aveau ceva dur şi definitiv ca un zid. Între ele, în chip de trepte, se întindeau sfori mai subţiri decât creionul, care jucau sub tălpi şi te împiedicau la mers. Ciudat, tocmai lucrul care-ţi oferea adevăratul sprijin părea mai fragil, mai lipsit de stabilitate.

— Nu-ţi fie teamă, de acolo n-a căzut nimeni niciodată!

Ştiam asta, şi strigătul maistrului, de jos, era menit să confirme un adevăr binecunoscut. Dar acolo, la jumătatea drumului, atinsesem un moment critic; mă cuprinsese o groază imediată şi fără sens, mă crispasem tot, muşchii refuzau să asculte poruncile sâcâitoare, voioase, insuportabile:

— Hai, domnişoarelor, hai!

Mă simţeam ca-n visele acelea urâte, când ai senzaţia că te prăbuşeşti în gol şi totuşi nu poţi face mişcarea unică, simplă, salvatoare, elementară. Rămăsesem acolo, în soare, una cu funiile acelea groase şi negre, neînstare să mai urc o singură treaptă...

— Sus! Sus! Cu curaj! Hai, că te-ajung din urmă!

M-am luptat cu mine însumi ca să pot privi în jos şi am zărit, sub tălpile mele, creştetul alb al maistrului; ajunsese la vreun

metru, nici acum nu-mi explic când avusese vreme să urce, parcă o mână nevăzută îl ridicase binişor şi-l plantase de-a dreptul acolo, în preajma noastră, la zece metri înălţime, pe omul acesta cărunt, puţin reumatic poate, căruia nimeni nu i-ar fi pretins să urce alături de noi scările aproape verticale...

Picioarele au zvâcnit fără veste, palmele mi s-au desprins pe rând ca să avanseze zece şi zece şi iarăşi zece centimetri, am auzit îndemnul celorlalţi, ne chemam unii pe alţii în acea pornire de solidaritate care-ţi dă puteri în faţa spaimei de necunoscut...

— Eroilor, ne-a spus moşul după ce-am coborât. Ca pentru prima dată, n-a fost rău. Dar dacă şi mâine mă faceţi să urc după voi...

Nu, n-a mai fost nevoie; a doua zi urcam bucuroşi şi mândri de bravura noastră, ţipam şi râdeam de la înălţimea aceea de pasăre, cu gândul la dictonul născocit de maistru: adevăratul curaj e să-ţi înfrângi teama... Sau poate el însuşi îl auzise de la alt maistru, pe când era de vârstă noastră?

— Ai văzut? triumfa Marius în seara următoare. Moşul *ştie,* asta-i tot. Acuma ştim şi noi.

Vine rândul meu să arăt că *ştiu.*

— Nu mai pot!

A vorbit cineva sau glasul vine de undeva, dinăuntrul meu, era un strigăt de capitulare, am ajuns la capătul puterilor, nu, n-am auzit pe nimeni spunând asta vreodată, poate nici nu există *capătul puterilor,* totdeauna mai ai o rezervă, o sursă secretă de energie, cu condiţia să fii aspru cu tine însuţi, să smulgi de la propria ta fiinţă mai mult decât vrea ea să cedeze.

— Ce vorbă-i asta, nu mai pot? Glumeşti, Drăguşine?

— Nu glumesc, tova' lent, simt că nu mă mai ţin picioarele. Am rău de mare, şi pe furtuna asta...

— Te sperii de-atâta? Dacă durează trei zile, ce faci? Ce facem noi, toţi de aici? Crezi că-i e cuiva uşor? Ia nu te mai văicări!

E adevărat, ultima jumătate de oră a fost cumplită. Valurile s-au înteţit şi marşul nostru s-a transformat într-un şir de salturi bruşte, de prăbuşiri repetate, de parcă ne-am afla, cu navă cu tot, în vârful unui ciocan pneumatic care pisează fără milă marea. Zmucitură, izbitură, salt în gol, cădere, suntem, noi şi

vedeta, nişte jucării în labele grele ale furtunii. În jur e-ntuneric, nicio lumină, nicio speranţă de nicăieri. Ba ar fi, una. Chem baza prin radio. Fără un motiv anume.

— Cabina, cabina, aici catargul doi, control radio.

— Te aud bine, spune operativul. E greu la voi, aşa-i?

— Destul de greu. Vântul e în creştere.

Îl aud cum oftează. Căştile mele sunt foarte sensibile.

— Fii atent, locotenente, am primit situaţia meteo chiar acum. Vă aflaţi undeva în coada ciclonului. În câteva ore se termină.

— Înţeleg. Câteva ore.

— Da, câteva ore. Ştiu că nu-i uşor. Ai avut ghinion. Oamenii cum se simt?

— Rezistă. Rezistăm cu toţii.

— Asta-i principalul. Rămân pe recepţie, locotenente. Ţine-mă la curent cu tot ce se-ntâmplă.

— Am înţeles...

Ascult şuieratul vântului şi mă gândesc la amiaza aceea de iarnă, cu soare vesel care nu izbutea să topească nici măcar zăpada de pe acoperişuri; era destul o rafală de vânt ca să simţi din plin asprimea vremii şi să-ţi dai seama că soarele era fals, lipsit de căldură ca un foc desenat cu măiestrie pe un zid rece. Dar în ziua aceea nu-mi păsa de frig, cred că nici nu simţeam ce se-ntâmplă în jurul meu, zburam mai mult decât mergeam spre strada Ancorei. Mă întorceam mai devreme din vacanţă, asta însemna o surpriză plăcută pentru Mia, şi, anticipând-o, mă bucuram eu însumi. Strada dă spre mare, spre promontoriul care se vede foarte frumos din larg; în capul străzii e o casă arătoasă, un fel de vilă, al cărei zid alb îl luam drept punct de reper când mă uitam cu binoclul spre ţărm. „Alături e casa ei...”.

Mergeam pe strada Ancorei. Formulam în gând fraza umilă şi dulceagă cu care urma să înfrunt severitatea mătuşii, eram pregătit sufleteşte să mă întorc din drum la cel mai mic semn că femeia aceea ar avea de gând să mă ia la zor, dar trebuia s-o văd pe Mia...

Am zărit-o pe neaşteptate, dincolo de gardul văruit. Stătea în picioare, lângă cişmea, şi aştepta să se umple căldarea cu apă. Purta un capod înflorat, iar pe deasupra, un fel de cojocel fără mâneci, pe care şi-l aruncase pe umeri. Pe cap avea un fular. M-

am oprit o clipă în poartă. Totul părea un tablou vivant, anume alcătuit ca să stârnească emoţia privitorului: o casă modestă, curtea înzăpezită, cişmeaua împrejmuită cu scânduri cenuşii, capodul, cojocelul, privirea fără ţintă, a omului preocupat de lucruri mărunte. Poate fiindcă viaţa însăşi înseamnă un şirag de lucruri mărunte, o linişte prozaică visată în secret, dar atunci nu eram conştient de asta; pur şi simplu mi-era drag s-o privesc, să-mi imprim în memorie expresia aceea de tristeţe neutră cu care urmărea şuvoiul de apă, expresia aceea căreia avea să-i ia locul după o clipă bucuria...

Când a dat cu ochii de mine, a scos un strigăt şi s-a repezit spre poartă, cu o pornire atât de sinceră şi de spontană, încât m-am pierdut cu firea; de emoţie nu nimeream zăvorul portiţei.

— Intră, Radule, e deschis!

Am pătruns în curtea plină de zăpadă, tăiată-n două de o potecă îngustă, cu zăpada rasă cu grijă şi aruncată pe margini în calupuri mari şi simetrice. Betonul îngheţat răsuna surd sub paşi. Mia mi-a sărit în braţe, murmurând cuvinte de bun-venit. Căldarea se umpluse demult, apa se lăţea în jurul cişmelei întunecând zăpada bătătorită, cojocelul Miei zăcea alături de potecă.

— Răule, de ce nu mi-ai spus că vii? Uite cum m-ai găsit!

Dojana ei exprima exact contrariul a ceea ce simţea şi am râs:

— Arăţi ca Scufiţa Roşie, acum.

— Ai buzele reci, s-a alarmat ea când am sărutat-o. Hai în casă, de ce-om fi stând aici?

I-am cules cojocelul de jos, apoi am luat căldarea pe care încerca s-o ducă singură, cu un zâmbet fericit. A pornit înaintea mea deschizându-mi drumul. Uşa marchizei era împărţită ca o tablă de şah fantezistă, în ochiuri de geam patrate încadrate cu rame de fier. Unele dintre geamuri erau colorate, altele erau din sticlă obişnuită, ca şi cum proprietarul ar fi încercat să le înlocuiască treptat, dar după o vreme s-ar fi lăsat păgubaş din cine ştie ce cauză — neglijenţă, resemnare, sau pur şi simplu zgârcenie. M-am oprit în faţa uşii. Mătuşa Miei îmi apărea ca un spectru al severităţii în calea unei fericiri atât de blânde; Mia mi-a luat căldarea din mână, a intrat înaintea mea în încăperea mică, unde pe o maşină-aragaz clocotea o oală vernil, a pus

căldarea pe un taburet şi m-a prins de mână:

— Ce-ai rămas aşa? Intră. Sunt numai eu cu mătuşa.

— Tocmai de-aia, i-am şoptit.

— Crezi că tanti mănâncă oameni?

A deschis larg uşa spre cameră, sperând probabil că voi trece pragul acelei încăperi care pentru mine echivala cu un câmp de luptă. Când m-a văzut că ezit, a strigat voioasă:

— Tanti, uite cine a venit!

Din penumbra sufrageriei s-a desprins silueta unei femei înalte. Probabil văzuse dinainte că vin, dar nu schiţase nicio mişcare până la chemarea aceea oficială. Există o politeţe a oamenilor aspri, şi mătuşa Miei i se conforma punct cu punct. S-a apropiat de mine şi a rămas în prag: o femeie încă frumoasă, cu păr cărunt şi ţinută dreaptă. Mi-a întins o mână subţire, uscată, care a strâns-o pe a mea bărbăteşte, trăgând-o oarecum în jos.

— Sărut mâna, am îngânat. Sunt...

— Ştiu cine eşti, m-a întrerupt ea cu măreţie. Vorbim în fiecare zi de dumneata. Poftim înăuntru.

Mi-a făcut loc să trec şi m-a ajutat să-mi scot mantaua, în timp ce Mia se învârtea în jurul nostru voioasă şi intimidată.

Surprins de această bunăvoinţă care contrazicea violent imaginea pe care mi-o făcusem despre ea, mă zăpăcisem. A trebuit să mă ia de umeri şi să mă aşeze pe un scaun din lemn curbat, de modă veche, care a trosnit atât de suspect când m-am aşezat pe marginea lui, încât am rămas neclintit minute-n şir. Pe masa mare, pătrată, se afla un soi de cuvertură pluşată, geamănă cu cea de pe pat, de provenienţă orientală, cu un joc de linii şi de culori care mă obosea. Masa era alăturată de patul înalt, puţin bombat, cu capete de lemn sculptate. Deasupra patului, pe perete, era atârnată o carpetă mare, tot pluşată, cumpărată de la vreun marinar care călătorise în porturile arabe. Pe masă, într-o fructieră enormă de sticlă ieftină, bogat ornamentată, nişte gutui de toată frumuseţea, care dădeau camerei mirosul acela plăcut, parfumul de fruct păstrat până-n miezul iernii. Mia s-a grăbit să-mi ofere una:

— Uite, sunt de la noi, din pomul din faţa casei.

— Nu te grăbi cu fructele, a certat-o mătuşa. Poate că musafirului îi e foame. Dar nici nu mai întreba. Am înţeles că

vine de la drum.

— Nu vă deranjaţi, am protestat moale.

— Nici vorbă, a protestat la rândul ei mătuşa. Eşti în casă de oameni, domnule. Dă-ne voie să fim gazde, aşa cum ne pricepem. Ne pare rău doar că nu ne-am pregătit. Şi oricum, e aproape de ora mesei.

— Greşeala mea că n-am găsit un moment mai potrivit.

Între timp, Mia luase fructiera aceea enormă şi smulsese cu îndemânare cuvertura de pe masă. Acum aşternea faţa de masă albă, foşnitoare, mirosind vag a busuioc.

— Lasă, Radule, mi-a şoptit ea repede. Avem aşa de rar musafiri, încât tanti e fericită să...

— Un păhărel de ţuică înainte de masă? a întrerupt-o mătuşa. Ştiu că marinarii obişnuiesc...

— Vă rog, eu nu...

— Fără fasoane, domnule. Simte-te ca acasă.

Inutil să-i mai explic că la noi acasă nu se bea ţuică înainte de masă. Ar fi crezut că sunt ipocrit, că refuz numai de dragul de a face impresie bună. Am profitat de absenţa mătuşii care trebăluia printre vasele de la bucătărie şi m-am instalat ceva mai comod, declanşând iarăşi trosnetul scaunului. Mia a făcut un semn liniştitor:

— Stai fără grijă, e vechi dar solid. N-a vrut să cumpere mobilă, a spus că după ce mă mut în casă nouă. Că până atunci se mai uzează, se mai demodează...

— Asta-i adevărat, i-am spus într-o doară.

— Radule, aş vrea să te simţi bine. E prima oară când vii în casa noastră. Tanti e cumsecade, o să te convingi. Şi plus de asta, să ştii că te simpatizează. Se vede bine că i-ai plăcut.

— Poate ţi se pare.

— Nu, o cunosc destul de bine ca să-mi dau seama când cineva îi intră în voie. Mă bucur că...

— Poftiţi la masă, a întrerupt-o mătuşa. Şi încă o dată, să mă scuzi că nu eram pregătită...

— Tovarăşe locotenent, serviţi.

Întind mâna în întuneric şi Geo îmi dă o felie de pâine cu salam. Salamul e călduţ, iar pâinea s-a învechit rapid acolo, la căldură. Muşc cu voluptate, fără să las timona; îi simt şi pe

ceilalţi preocupaţi de cina frugală.

— Ai venit tocmai la timp, Drăguşine, comentează Geo cu gura plină.

— Mi-era o foame de două persoane, adaugă Costea.

De undeva, din spate, Drăguşin chicoteşte:

— Poftiţi şi băuturică. Borsec veritabil, face bine la stomac!

E ora nouă seara, mi se pare mult mai mult. Parcă am plecat de-o veşnicie. Furtuna albă urlă-n jurul nostru, şi mă gândesc la prânzul din casa mătuşii şi mi se pare absurd ca lângă prânzul acela atât de familiar, de obişnuit, de firesc, să aşez cuvintele mătuşii, spuse în vara următoare: „N-o mai căuta. S-a mutat de-aici. Şi-a făcut şi ea un rost, că nu era să stea toată viaţa aşa...".

— De ce atâtea complicaţii? ţip uneori.

Iar Marius, mai înţelept decât mine, îmi explică:

— Fiindcă nu se poate fără complicaţii.

Răspunsul, bine-nţeles, nu mă satisface. Aş vrea o lume fără complicaţii. Dar probabil că ea nu există. Până şi tu... dar mi-e greu să vorbesc despre asta. A fost o pagină penibilă din prietenia noastră şi aş fi preferat ca ea să nu fie niciodată scrisă. Îţi aminteşti? Chiar dacă spui nu, n-am să te cred. Fiindcă mai ales momentele dureroase ni se imprimă atât de adânc în memorie, cu toate amănuntele, în vreme ce clipele de fericire le păstrăm mult mai vag.

Eram amândoi în grădina frumoasă de pe Tomis, cu violonistul bătrân care cânta tangouri vechi, cu vinul aburind în pahare şi chelneri politicoşi, iar tu admirai în gura mare atmosfera aceea de cârciumă de pe vremuri.

— Îmi place grozav aici, mi-ai spus. N-am mai fost niciodată.

— Descoperirea mea! Câteodată ţi se face lehamite de chitare electrice...

Deasupra noastră foşneau lin frunzele unui copac bătrân — n-am reţinut niciodată ce copac este acela, ştiu doar că platoul de dans îl ocoleşte, lasă în jurul lui un spaţiu circular negru care se umple în fiecare seară cu ţigări fumate pe jumătate.

În pacea aceea patriarhală, nu înţeleg de unde s-a ivit omul înalt şi sumbru, cu umeri de luptător, cu faţă prea mică în raport cu statura lui, omul care ţi-a spus aproape fără să mişte buzele:

— Cora! Ce-i cu tine aici? Ia vino-ncoace!

Uluit, m-am uitat la tine. Nu-mi venea să cred; ai pus paharul

pe masă, te-ai ridicat încet, parcă în somn, şi ai dat să te apropii de el.

— Ia-ţi poşeta şi spune bună seara, fiindcă mergi acasă, ţi-a poruncit el.

Te-ai întors spre mine palidă, cu buzele strânse, ai luat poşeta de pe scaunul alăturat, ai făcut un semn din cap care putea fi luat drept salut, drept scuză sau strigăt tăcut de ajutor, şi ai plecat. Rămăsesem, la rândul meu, paralizat de această întâmplare neverosimilă; ne cunoşteam de două luni şi nu-mi vorbisei niciodată despre omul acela cu faţă mică şi imobilă ca o mască. Nu ştiam ce să cred, ce să fac, ce să spun. M-am uitat de la locul meu cum pleci cu el, te ţinea de braţ politicos dar ferm, fără vorbă, fără zâmbet; abia după ce-ai ieşit la braţul lui din grădină m-am gândit că trebuia să protestez, să-l înjur pe nemernicul acela care... M-am imaginat înşfăcând sifonul din frapieră, strigându-i să se ducă dracului, ocrotindu-te pe tine de privirea fixă — dar nimic din toate acestea nu se petrecuse. Simplu, omul te chemase atât de poruncitor; nici nu se-ndoia că ai să-l urmezi; venise cu atâta aplomb, părea atât de sigur că nici eu n-o să protestez. Cine naiba era ăla? Cine era? *Cine era?*

Ca să nu mai văd privirile curioase ale celor care urmăriseră scena — uneori privirile dor mai tare ca palmele — am început să beau în neştire, până când întrebarea „Cine era?” mi s-a şters din minte; tot ce ştiam era că te pierdusem, că nicio putere din lume n-ar mai fi în stare să mă înduplece, că aveam să te resping fără să ţin seama de lacrimile tale — ipotetice, bine-nţeles.

A doua zi m-am trezit năuc, pe la nouă; proprietăreasa bătea insistent la uşă şi când mi-am dat seama că e ceasul nouă, m-am îngrozit; pierdusem cursa care urma să mă ducă în satul acela cu nume turcesc, lipseam o zi de la postul de observare, eu care nu întârziasem niciodată!

— La telefon, domnu Radu!

Mi se părea că n-am înţeles bine. Cine să mă caute la telefon aici? M-am îmbrăcat la nimereală şi am ieşit în hol lovindu-mă de pereţi. Am luat receptorul.

— Alo!

— Radule, tu eşti?

— Eu. Sau ce-a mai rămas din mine.

— Trebuie să te văd, neapărat.
— N-ai plecat nici tu?
— Nu. Am rămas anume pentru asta. Să stăm de vorbă.
— Mai are vreun rost?
— Termină cu prostiile. Peste o oră sunt în faţa teatrului.
— Bine. În faţa teatrului.

Am lăsat receptorul şi am căzut pe canapeaua din hol, o ştii, mai pe urmă i-ai admirat husa în dungi roz şi verzi, spuneai că-i dă un aer franţuzesc, dar pe mine dungile mă scoteau din sărite, mai ales în dimineaţa aceea când aveam capul greu şi nu puteam să-mi fixez privirea pe un lucru anume. În câteva minute am trecut pe rând de la bucurie la satisfacţie, la îngrijorare şi la mânie, amănuntele serii îmi veneau tot mai clar în minte, mă blestemam pentru inerţia mea, juram să-ţi ascult indiferent explicaţiile şi în final să-ţi râd în nas. Dar la urma urmelor simţeam o mare uşurare la gândul că tu ai făcut primul pas; nu ne puteam despărţi aşa, dintr-o scenă stupidă; tot trebuia să aflu...

Pe urmă mă gândeam cu resemnare că pierderea era de altă natură; sigur, nu veneai dintr-o insulă pustie; mai existase *cineva* înainte de mine, era acel om solid cu faţa mică; pentru o vreme dispăruse dintr-un motiv oarecare şi acum revenea cu nepăsare, sigur pe el, într-un teritoriu al lui, unde eu apărusem de curând, ca un intrus sau o soluţie de moment...

— E unchiul meu, Radule.
— Ce fel de unchi?
— Frate cu mama. El m-a îndemnat să dau la facultate, m-a ajutat enorm totdeauna, ştii?
— Şi ce maniere-s astea, să dea buzna în restaurant...
— Cred că era puţin băut. Dar s-a purtat destul de politicos, la urma urmei. Nu e un om rău, doar atâta, are o anumită asprime... Când ai să-l cunoşti...
— Sper să n-am ocazia asta. (Eram sarcastic, în fond triumfam, mi se spulberaseră, cu un cuvânt, cele mai, groaznice presupuneri).
— Nu fi rău şi tu. Destul a fost el... Ştii, pe drum până acasă s-a trezit de tot. Şi mi-a spus să-ţi explic cât mai repede despre ce e vorba. Şi-a dat seama că a procedat cam...
— Cam? Foarte! În cazuri de-astea, omul se poate gândi la tot

felul de lucruri.

— A, eşti gelos?

— N-aş fi vrut să te pierd...

M-ai strâns de mână şi asta a făcut mai mult decât orice pledoarie. Când e vorba de fericirea noastră, acceptăm bucuros cel mai mărunt semn în favoarea ei...

V

Geo insista iarăşi:

— V-ajunge, tovarăşe locotenent. Patru ore-n şir pe punte pe vremea asta... Mai avem încă vreo patru până-n port. Vreţi să vă doboare oboseala tocmai atunci?

Nu, nu vreau. Vreau să fac eu manevra de intrare, să-mi aduc cu mâna mea nava la ţărm, nava cu care-am înfruntat furtuna albă. Oricare-n locul meu ar avea această mică pornire de orgoliu — să desăvârşească şi ultimul amănunt al unei trebi dificile. Chiar dacă acest ultim amănunt ar putea rămâne în sarcina altcuiva. Mai arunc o privire în bezna ce ne înconjoară. Beznă pretutindeni, ca la-nceputurile lumii. De la ţărm, în căşti, vocea operativului:

— Catargul doi, control radio.

— Confirm controlul, îi răspund. Drum doi-cincizeci, vânt puternic din tribord.

— Ştiu, spune omul acela. Îmi pare rău că s-a-ntâmplat aşa.

— În patru ore ajungem, îi spun.

— Rămân pe recepţie continuă...

Asta-nseamnă că păstrează legătura permanentă cu noi, sunt neliniştiţi, şi eu aş fi dacă m-aş afla pe ţărm, în biroul ofiţerului operativ, cu lumina egală a lămpilor cu neon scăldând o Mare Neagră executată la scară pe masa enormă din centrul încăperii, o Mare Neagră de sticlă, ţeapănă şi nebântuită de furtună, pe care stau, la locurile lor, machetele micuţe ale navelor. Şi eu aş fi neliniştit dacă-n mijlocul acestei suprafeţe goale, pe partea albastră pustie şi nemişcată, ar sta ca o mustrare mută o singură machetă, şi vântul de afară ar face să fluture perdelele chiar prin geamurile bine închise. Totdeauna e mai îngrijorat cel ce rămâne, fiindcă cel plecat n-are vreme de îngrijorare. El trăieşte cu intensitate un prezent continuu, dar

pentru cel de acasă prezentul e fragmentat în bucăţi inegale, care concentrează în câteva fraze evenimentele dintre două comunicări: între timp a mai intervenit ceva... Pentru cel de la drum, surprizele încetează să mai fie surprize îndată ce s-au produs. Poate de aceea operativul a rămas în recepţie continuă; vrea să elimine acest „între timp”, vrea să fie martor simultan al neprevăzutului, să scurteze timpul de la eveniment la veste. Dar evenimentul e destul de sărac deocamdată: drum doi-cincizeci, vânt puternic din tribord...

Îi dau lui Geo timona. Cobor la motoare. Iarăşi am sentimentul acela de pace şi de siguranţă; vântul nu se aude, aerul e cald şi molcom, zgomotul asurzitor are aceeaşi nuanţă dintr-un marş obişnuit. Mă neliniştesc însă mişcările dezordonate ale lucrurilor, cuprinse parcă de un animism ciudat şi de neînţeles — sticla cu apă balansându-se în culcuşul ei de bumbac, sculele lunecând între marginile înalte ale unei etajere, o bluză agăţată de un mâner pendulând în ritm cu respiraţia adâncă a mării. Oricât ai fi de lucid, tot te încearcă o senzaţie stranie când vezi o haină atârnând pieziş pe perete. Cei doi sunt traşi la faţă, mai ales Ion care ridică spre mine o privire bolnavă, adormită. Mă aşez ca de obicei, proptind la spate perna patrată, şi încerc să mă destind, să nu mai simt zvâcniturile din glezne, să las în voia lor braţele şi umerii şi trupul tot, într-un abandon temporar pe care fiecare fibră a muşchilor îl cere cu deznădejde.

Acuma, Cora, îmi pot relua gândurile, mă pot transfera în cealaltă lume, a plăsmuirilor, pot să reînviez lucruri trecute risipite în neant, cu singura dorinţă de a le desluşi mai bine sensul. Suntem aici, departe, când ar trebui să fim acasă. Ne-am fi întors înainte de căderea serii, iar acum, la ora asta, unde-am fi fost? Soldaţii în dormitorul lor cald şi liniştit de pe nava-bază, scăldat în lumina albastră de veghe, o lumină atât de liniştitoare încât devine ea însăşi o îmbiere la odihnă. Geo la restaurant, ascultând nepăsător orchestra şi admirând bustul generos al solistei. Iar eu? Eu... Ce-aş fi făcut? Poate, ros de plictiseală şi de oboseala unui marş zadarnic, m-aş fi lăsat înduplecat să iau parte la petrecere, să-mi pironesc ochii, în rând cu toată lumea, asupra unei făpturi profesional vesele, care cântă printre mese şi schiţează paşi de dans târând după ea cablul alb al microfonului; sau poate-aş sta acasă, în camera mea de la etajul

cinci — ai refuzat de-atâtea ori s-o vezi, e o locuinţă plăcută şi comodă, prea comodă aş spune, pentru un pribeag ca mine — şi m-aş afunda în lumea stranie a junglei, unde eroii lui Conrad înfruntă moartea şi nenorocul, unde întâmplarea scoate din anonimat caracterele cele mai şterse, dându-le aureolă eroică. Sau pur şi simplu aş visa — aş visa o viaţă tumultoasă, plină de neprevăzut, care să dea clipelor consistenţă, să facă imposibilă confuzia între ieri şi alaltăieri.

Sau m-aş gândi la tine. Aş îndrăzni s-o fac, în lipsa ta aş încerca să mă văd îndrăzneţ şi sigur pe mine, aşa cum n-am fost până acum, spunându-ţi fraza aceea pe care n-am avut curajul s-o rostesc şi care te-ar transforma pentru totdeauna în omul cel mai apropiat mie. N-ar exista nici teama unui refuz, nici amânarea la care mă gândesc stupid şi nemotivat. Da, nemotivat, îmi dau seama că temerile mele sunt absurde, dar rămân mai departe temător şi de aceea nehotărât... În schimb, lucrurile capătă alt aspect în visele mele. În visele mele te văd alături de mine, prezenţă tăcută şi voioasă, dojenitoare şi iertătoare pentru mici necazuri, tandră şi elegantă, dăruită în întregime mie. Şi m-aş mira ca de un lucru nemeritat, ca de o fericire pe care-am obţinut-o fără să dau ceva de preţ în schimb. Oare cum aş îndrăzni eu, cel de azi, cel real, să-ţi cer să-ţi legi viaţa de a mea? Un om ca mine care acum, de pildă, în loc să fie alături de tine, pribegeşte pe marea fără capăt?

Trebuie să te căsătoreşti, îmi repetă mama în fiecare scrisoare. Să ai un rost al tău. Acuma ai terminat cu provizoratul, ai dreptul să fii mai îndrăzneţ.

Făcusem imprudenţa să-i povestesc de tine vara trecută, când abia ne cunoscusem. Eram la bucătărie, locul nostru preferat pentru sfaturi confidenţiale; ea călca rufe şi eu meşteream ceva la un comutator.

— Am cunoscut o fată.

— În sfârşit! s-a bucurat mama. O fată bună, sper.

— Mai bună decât Mia, vrei să spui.

— Nu vreau să spun nimic, s-a apărat ea. Dar de câte ori vii acasă, parcă aştept să apară şi poştaşul cu scrisori de la ea. Ştii, fără s-o cunosc, începuse să-mi fie dragă... Iartă-mă. N-aş fi vrut să mai aduc vorba.

— Acuma mi-e indiferent, am murmurat.

— Să te cred? Prima dragoste nu se uită...

— Şi ce-ai vrea? Să mă jelesc, să umblu veşnic nemângâiat? Trăim într-o epocă de progres tehnic...

— Termină cu prostiile. Mai bine spune-mi ce ai de gând cu...

— Cu Cora?

— Cora o cheamă? Frumos nume. Şi?

— Şi nimic. Pot să mă gândesc la vreun lucru serios când stau într-un pustiu, la zece kilometri de satul acela cu nume turcesc?

— Un sat cu nume turcesc... a repetat mama. Şi ce importanţă are? Dacă fata te iubeşte...

— De unde să ştiu dacă mă iubeşte?

— Întreab-o.

— Zău, mamă, ce-ar fi să vorbim despre altceva?

Pe urmă mi-a venit ordinul de mutare şi mama, aflând de el, mi-a scris de-a dreptul: *„Acuma s-a terminat cu satul acela. E timpul să te gândeşti serios la...”.*

Mă gândesc, e drept. Mai întâi, am avut îngereasca răbdare să nu-ţi spun nimica; ţi-am scris de acolo, de la postul de observare, până în ziua plecării. Şi a doua zi, când să ieşi pe uşa laboratorului, m-am înfiinţat acolo. Dacă există într-adevăr oameni încremeniţi de uimire, tu ai fost în clipa aceea unul dintre ei.

— Radule!

— Poţi să mă feliciţi! M-am mutat în Mangalia!

— Definitiv?

— Definitiv. Pe deasupra, ambarcat.

— Ce bine! Ţi-ai văzut visul cu ochii...

Bucuria ta mi-a dat aripi. Eram eu însumi ameţit de bucurie. Aşa se explică şi curajul cu care ţi-am spus acolo, în laboratorul sclipind de aparate cromate şi recipiente de cristal:

— Îmi ajuţi să-mi aranjez casa?

Ai ezitat un pic. Şi ezitarea aceea m-a amărât mai mult decât un refuz. Oare n-aveai încredere în mine?

— Ei, am glumit. Mă descurc şi singur.

Dar rămăsesem cu un gust amar.

— Tova’ lent!

Strigătul lui Ghiţă mă face să tresar. Mă uit în jur şi mai întâi nu-mi dau seama ce se petrece.

— Tova’ lent, apă! ţipă din nou Ghiţă.

Îi văd agitându-se printre trupurile uriaşe, negre, ale motoarelor. Ion plonjează cu o pernă-n braţe, de parcă s-ar strădui să ucidă un gândac uriaş ivit pe pardoseala de metal. Tot nu-nţeleg. Acum aud un scrâşnet sau o detunătură, sau amândouă la un loc, acoperind zgomotul egal cu care eram deprins; un sunet inexplicabil s-a strecurat în universul nostru familiar, şi e ştiut că inexplicabilul, oricât de inofensiv, are darul să ne neliniştească.

— Uite alta! strigă Ion.

În stânga lui, cum stă aplecat cu spatele la mine, prăbuşit pe pernă, ţâşneşte un jet subţire. Zgomotul acela straniu se repetă. Ca un târnăcop care loveşte-n piatră. Sus, în peretele din stânga, un şuvoi ca dintr-un furtun de incendiu se năpusteşte asupra motorului. La piciorul lui Ghiţă începe să gâlgâie apa. Ghiţă pune piciorul şi curmă gâlgâitura aceea urâtă.

— Stop! le strig. Opriţi motoarele!

Ghiţă repetă ordinul, motoarele se domolesc deodată, eliberate de sarcina grea a furtunii; bombănesc monoton, la relanti, cu un zgomot care pe lângă cel obişnuit pare un cântec de leagăn. Mă uit în jur, înnebunit. Ghiţă se întinde spre trusa din perete. Sar să-l ajut. Are acolo dopuri de toate mărimile, înşirate ca într-o centură de vânător. Îl ajut să le scoată. Încerc să înfig un fel de ţăruş în gaura de sus, care trimite peste noi şuvoiul ei constant. Ion, călare pe perna lui, se uită la noi. Ghiţă dă cu ciocanul. Primul jet s-a oprit brusc. Alt scrâşnet. Lângă cotul meu s-a mai ivit o spărtură. Încerc să opresc apa cu palma, nu pot. Presiunea e prea puternică. Iau un ţăruş. Apa plescăie printre panourile de metal.

— Pompele! strigă Ion.

Fratele lui a înţeles şi răsuceşte un comutator. Pompele de drenaj încep să piuie ca nişte sirene de salvare. Ghiţă se agită cu ciocanul şi un ţăruş în mână.

— Şase cu asta! strigă. Ce naiba se întâmplă?

— Mă duc sus să văd, le spun. Faceţi şi voi ce puteţi.

Nava se înclină prelung, în babord izbeşte, ceva masiv, ca şi cum un perete de lut s-ar prăbuşi peste învelişul de tablă al vasului. Ştiu că nu-i decât un val. O dată cu izbitura, un şuvoi cu traiectorie curbă licăreşte o clipă în lumina galbenă. Când nava

se îndreaptă, şuvoiul încetează.

— Asta-i deasupra liniei de plutire, explică Ghiţă.

— Da’ e babană de tot, completează Ion, care pare ţintuit de perna aceea. Dac-aş putea, măcar pe asta...

Dă deoparte perna şi încearcă să înfigă în locul ei un ţăruş învelit în cârlţi. Apa galbenă îi bolboroseşte printre degete. Ghiţă îl vede şi-l ajută. În dreapta, altă, spărtură.

— Şapte, spune Ion trist. S-a zis cu noi, tova’ lent!

Capul lui Geo apare de sus în deschizătură. În jurul lui, întuneric beznă.

— Ce-i acolo, tovarăşe locotenent? întreabă el liniştit. Vreo avarie la maşini?

Urc pe punte dintr-un salt. Bezna mă scoate din sărite.

— Avarie pe dracu, îi spun. Nava-i făcută ciur. Dacă vrei să numeşti asta avarie, te priveşte. Aprinde proiectorul şi luminează spre prova!

Lucrează pe pipăite. Se împiedică de unul dintre soldaţi şi înjură. Soldatul — abia acum îl disting, e Costea — scoate husa de pe proiector.

— Mai repede! ţip la ei. Aşteptaţi să ne ducem la fund?

Lumina albă ţâşneşte spre prova, pe apa pustie. Nimic. Geo coboară văpaia albă pe punte, şi-atunci vedem cu toţii ce e: în locul ancorei, se cască un gol negru ca o ameninţare.

— Ancora! S-a dus! răcneşte Geo.

Nu, nu s-a dus. Lanţul ei se târăşte neliniştit pe punte, de parcă cineva de dincolo de bord l-ar hâţâna încoace şi-ncolo.

— Era mai bine de s-ar fi dus, le spun. A rămas agăţată-n lanţ. Valurile o lovesc de bordaj. Ne-a făcut şase spărturi...

Geo lasă proiectorul şi se apucă cu mâinile de cap. Rămasă-n voia ei, lumina sapă un tunel alb în cerul de smoală. Un tunel alb în care roiesc vesel fulgii de zăpadă. Vântul şuieră printre antene. Aud gâfâitul lui Geo.

— Du-te şi taie lanţul, îi spun.

— Eu?

— Tu!

— Am nevastă şi copil, tovarăşe locotenent.

— Ce tot dai zor cu politeţuri? Du-te şi taie lanţul!

Mă înnebuneşte ipocrizia lui. Până şi-n clipa asta, când fiecare secundă poate aduce o nouă nenorocire, nu şi-a uitat ambiţia

stupidă, al cărei izvor nu-l cunosc, formula de politeţe atât de artificială pentru un prieten din copilărie. Măcar acum să se poarte firesc, să fie el însuşi!

— Măi omule, dă-ţi seama! îi strig. Sunt şapte spărturi. Vreo trei le-au astupat de bine de rău, dar apa intră peste tot. Pot să mai apară şi altele. Şi-atunci, suntem cu adevărat pierduţi.

— Vai de noi, spune Geo. Vedeţi ce-i acolo?

Costea a îndreptat iarăşi proiectorul spre prova. Lumina cade pe un munte de apă care creşte, tăcut, se apropie, ameninţă, îşi pleacă înainte coama sticloasă şi se prăvale detunând pe punte. Când se izbeşte de scut, bubuie iarăşi, neîmpăcat. O boare sărată se împrăştie în jur.

— Ascultă, Geo, sunt comandantul navei. ÎŢI ORDON SA TE DUCI!

Balansul brusc al navei mă izbeşte de el. Lăsată-n voia valurilor, vedeta s-a răsucit şi primeşte vântul pieziş. Pun motoarele încet şi trec la timonă. Îl aud pe Geo cum îşi leagă centura de siguranţă.

— Costea, hai şi tu.

— Eu, tova’ maistru?

— Merg eu, se aude vocea mitraliorului şi mi se pare că visez. Merg eu, tova’ maistru.

— S-a-ntors lumea cu capu-n jos, se miră Geo. Fie. Hai, Drăguşine. Pune-ţi centura şi ia cangea!

Ştiu la ce risc îi expun. În larg purtăm cu toţii veste de salvare, dar pe furtuna asta, ce importanţă mai au vestele de salvare? Un om căzut peste bord, între valurile cât casa, pe vreme de iarnă! N-ar supravieţui niciun ceas măcar. Iar de găsit, între timp, slabă speranţă! Dar n-am altă soluţie. Mai sunt centurile de siguranţă. Vedeta are o sârmă întinsă de la prova şi până la scut, o parâmă de oţel subţire dar rezistentă, învelită în cauciuc. Centura se agaţă cu un cârlig de ea. E o soluţie, dar asta îţi limitează mişcările. Ştiam de pe „Mircea”: când urcam în arboradă, eram obligaţi să prindem siguranţa centurii de ţapapie. Dar nimeni nu se lăsa pe nădejdea asta; nu-i tocmai plăcut să te trezeşti agăţat de brâu la zeci de metri înălţime!

— Treci la proiector, Costea. Eu o să ţin prova-n val. Asta-i tot ce pot să fac. Aveţi grijă. Când vine valul, opriţi-vă şi ţineţi-vă bine. N-avem altă soluţie.

Geo îmi întinde căştile telefonului. Le pun la ureche, strig în microfon:

— Ioane, Ghiţă, ce e la voi?

— Încă o gaură, tova' lent. Şi când aţi pornit, au sărit două dopuri.

— Bine, o să reduc viteza. Dar nu pot să opresc de tot. La prova lucrează oameni...

Geo face cu mâna semn: înainte.

— Daţi-i bătaie, le spun. Nici ăia de jos n-o duc pe roze.

Pun căştile deoparte, lângă timonă. Mi-e groază să-i mai ascult pe cei de jos. Veşti bune n-au, în niciun caz.

Costea stă la proiector. Lumina străluceşte pe căciulile celor doi care se târăsc spre prova, poate spre moarte. Îi văd cum se strecoară, ţinându-se de sârma care vibrează; amândoi merg ca alpiniştii, Geo duce o cange scurtă, Drăguşin poartă un colac de saulă aruncat după gât; se ghemuiesc brusc, întorşi cu spatele la abisul negru ce se cască înainte; ceva şi mai negru creşte deodată asupra lor, sticlind, se prăvale, zăresc ici şi colo, răsărind din spumă, un genunchi, un cap, o spinare încordată; valul scade rapid, cei doi s-au lăsat târâţi înapoi vreo doi metri, îşi reiau drumul, şuviţe de apă le lucesc pe vestele portocalii, Geo n-a lăsat cangea din mână, vine alt val...

— Baie, nu jucărie, spune Costea. Eu sunt sensibil la răceală, tova' lent. Am o sinuzită veche. Cred că mă înţele...

— Taci, Costea, îi spun.

Aş vrea să-i strig mincinosule, du-te dracului cu sinuzita ta, ai găsit un motiv să ieşi elegant deasupra, toată chestia e să cazi în picioare, ambiţia ta e să cazi mereu, în picioare, dar de data asta n-ai nimerit-o, trebuia să dai peste un nătărău atât de mare încât să creadă minciuna asta, ţi-a fost frică, atâta tot, preferam să nici nu mai vorbeşti despre asta...

Dar n-am curajul şi nici tăria să i-o spun. De ce n-avem curajul şi tăria să spunem oamenilor în faţă tot ce credem despre ei? De ce să nu spunem tot ce gândim, să-i judecăm pe cei din jurul nostru cu toată sinceritatea? Suntem ipocriţi destul de des, amarnic de des... Cinstiţi, noi înşine, brutal de sinceri, suntem foarte rar. Când se petrece asta, se năruie multe prietenii. Dar cele care rămân, sunt nişte prietenii adevărate!

Urmăresc încordat truda drăcească a celor doi. Nu-i aud ce

vorbesc, dar Geo, după şovăiala firească-n felul ei, o rătăcire de-o clipă, a redevenit omul energic şi plin de iniţiativă pe care-l ştiu. A luat saula de la Drăguşin, şi-a legat-o de mijloc, un val îi întrerupe gestul la jumătate. După trecerea şuvoaielor negre îi văd mai zoriţi, mai întârâtaţi; Drăguşin trece un capăt al saulei printr-un ochi montat pe punte, de care se leagă otgoanele la cheu. De nu s-ar rupe şi ăsta, îmi trece prin minte, dar alung gândul copilăresc, dă-o dracului de treabă, e fier, cum să se rupă, cu ancora a fost un accident, o întâmplare rară, una la un milion, cine ştie ce nit a cedat la solicitare, cine ştie ce unghi complicat din care apa a lovit ancora, ce forţe combinate, ce rezultante irepetabile s-au născut acolo, în clipa aceea, ca să ne azvârle năpasta pe cap!

— Tova' lent, avem zece pân-acum.

— Bine, Ghiţă. Astupaţi-le cum puteţi.

— Apa creşte, tova' lent. A ajuns pân-la genunchi.

Tac o clipă, cu ochii la cei de la prova. Geo s-a lungit pe punte cu pieptul pe marginea bordului, şi-a trecut saula de pe mijloc pe piciorul stâng, ca scafandrii, şi de acolo, în mâinile lui Drăguşin care-o ţine cu străşnicie. Prova se înalţă deodată, coboară ca azvârlită din cer, Geo a depărtat mult braţele şi picioarele, ca la un exerciţiu de gimnastică, vrea să aibă cât mai multe puncte de contact cu puntea aceasta nesigură, pentru el singura certitudine în faţa abisului; Drăguşin s-a proptit şi el cu picioarele în ceva, trupul i-a înţepenit oblic, dat pe spate ca şi cum ar trage spre el o greutate enormă, cred că asta-i clipa cea mai primejdioasă, dar valul trece şi Geo se apleacă iarăşi peste bord...

— Tova' lent, m-aş duce şi eu să le ajut la motoare, spune Matei în telefon. Dar mi-e teamă să deschid. Să nu între apa în staţie.

Matei! Aproape că uitasem de el, cel mai singur om de pe vedetă, izolat în cabinuţa lui cât un cufăr, neştiind ce se petrece pe navă, ascultând cu spaimă crescândă frazele întretăiate din telefon, urletul pompelor de drenaj, scrâşnetul metalului izbit...

— La tine e ceva, Matei?

— Nimic, totul în regulă.

— Să vină, tova' lent, strigă Ghiţă. Dacă umblă repede, nu trece strop de apă dincolo.

— Du-te la motoare, Matei, îi repet. Dar treci repede. Aşteaptă să coboare prova...

— Am înţeles!

Matei...

— Ce ştiu eu despre tine, Matei? l-am întrebat nu de mult.

— Ce-aţi vrea să ştiţi, tova' lent?

Eram pe puntea navei-bază, într-o noapte de ger, cu stele nefiresc de sclipitoare. Îmi ridicasem gulerul de blană; Matei îşi scotea mereu mănuşa dreaptă ca să-şi aranjeze banderola de pe braţ — inutilă în acel miez de noapte.

— Am dus o viaţă absolut banală. Şcoala de telecomunicaţii, medie mare, repartizat la mine, în Timişoara, la doi paşi de casă. Laboratorul de televizoare... ştiţi, aproape o uzină, rezolvam cazurile în care cooperativele din oraş nu mai aveau ce face. Acolo am cunoscut o fată, eram vecini de mese, fiecare avea masa lui, cu prize, cu letconuri, cu tot ce trebuia. În primele săptămâni eram tare singur, până când ea a venit la mine să văd ce are letconul de nu mai încălzeşte... Ştiţi, îi desprinsese singură un fir, înăuntru, ca să aibă motiv. M-am făcut că nu ştiu; l-am reparat, am intrat cu ea în vorbă... La Anul nou ne-am căsătorit. Părinţii nu prea voiau, nici ai ei, nici ai mei. Să fac întâi armata. Nu i-am ascultat. Acuma aşteptăm un copil. Greu. Departe, ea în starea asta...

— Poate trebuia să mai amâni căsătoria.

— N-aş fi vrut s-o pierd. Simţeam că n-o să mai găsesc fată ca ea. Şi m-am convins că am avut dreptate. Fată foarte bună, tova' lent. Dacă mai amânam, veneam în armată, timpul trece, cine ştie ce mai intervenea... Taică-meu mi-a dat dreptate până-la urmă. Spune că în viaţă e bine să fie omul hotărât...

A oftat, şi-a îndreptat iarăşi banderola, apoi a suflat în mănuşă înainte s-o pună la loc.

— Ger uscat, tova' lent.

— Ger, Matei. Era mai bine acasă.

— Ce să facem? Trebuie şi asta.

— Eşti resemnat?

— Nu. Dar înţeleg ce e de înţeles.

...Sunt cu ochii pe oamenii aceia doi care, orbiţi de lumina crudă a reflectorului, continuă să lucreze. Geo s-a aplecat mult peste bord, îl văd numai de la mijloc în jos, trage repede lanţul

pe punte şi iată în sfârşit ancora, simbolul meseriei noastre, *semnul nostru,* piesa elegantă pe care-o admiram, un instrument atât de necesar pe mare şi care acum ne-a devenit duşman de moarte. Valul vine şi-l găseşte cu ea-n braţe; oricine altul i-ar fi dat drumul, numai Geo nu. Năvala de apă vine şi trece; Geo se ridică, se scutură, scuipă, pune ancora pe punte şi încep amândoi s-o lege. După aceea îi văd deschizând capacul *forpicului,* compartimentul de la prova, unde se află vinciul electric. Soldatul aţinteşte în jos lumina lanternei, Geo se uită ca într-o fântână, se îndreaptă repede, trânteşte capacul şi reîncep amândoi să lege ancora cu o furie dezlănţuită. Nu prea pricep ce are de gând Geo şi nici nu pot să-l întreb, dar mă las pe nădejdea lui. Oricum, cunoaşte nava mai bine decât mine şi cred că ştie ce face. Ar fi absurd să aştepte soluţia de la mine. Am încredere în intuiţia lui de marinar.

Revin amândoi, istoviţi, ferindu-şi ochii cu braţul de lumina albă, veselă, în care roiesc fulgii de zăpadă. Geo îmi strigă în timp ce trece în spatele scutului:

— În forpic apa e de un metru. Electromotorul e mort. N-aveam ce să-i fac. Să tai lanţul ar fi durat prea mult.

— Ai legat-o bine măcar?

În licărirea verzuie a aparatelor îi văd dinţii strălucitori, într-un zâmbet crispat:

— Ce părere aveţi!

Îngâmfarea cu care a rostit aceste vorbe mă destinde. Abia acum îmi dau seama că tremur tot. De încordare, de frig, de teamă? Le spun celor de la motoare să aibă grijă că măresc viteza. Pe urmă, iau căştile de radio şi chem baza. Ciudat, acum când vorbesc cu omul acela depărtat, accidentul nostru mi se pare mai redus ca proporţii. În fond ce-a fost? Ancora, desprinsă din postament, a fost târâtă peste bord, s-a lovit de bordaj în câteva locuri şi ne-a provocat mai multe spărturi sub linia de plutire. Am luat măsuri pentru recuperarea ancorei. S-au astupat găurile de apă... Venim spre port cu viteză redusă.

— Apa creşte?

— Creşte.

— Aha...

Vocea omului acela a devenit brusc îngrijorată. Poate că ştie mai multe decât mine. Poate acest „apa creşte” l-a pus pe

gânduri. Poate o semnificaţie ascunsă, alarmantă, pe care eu n-o ştiu, se ascunde în aceste cuvinte...

— Rămânem în legătură, spune el. Îţi trimit ajutor. Ţine direcţia spre port şi încearcă să scoţi apa. Asta-i principalul acum. Foloseşte tot echipajul, toate mijloacele. Pompe, găleţi, orice. Şi ţine proiectorul aprins.

— Am înţeles.

— Principalul e să plutească, repetă omul acela. Fă tot ce poţi, locotenente.

Tonul lui m-a neliniştit mai mult decât cuvintele. E drept, n-am mai fost pe o navă avariată, n-am de unde să ştiu exact cum stăm. Operativul m-a pus în gardă. Pericolul e mare. O navă pe furtună, o navă în care *apa creşte...*

— Geo, ia timona. Drum doi cincizeci, jumătate viteză. Eu mă duc să văd ce e jos. Voi doi să nu scăpaţi din ochi ancora!

Geo trece la timonă, tăcut. Cei doi marinari îmi fac loc, la fel de tăcuţi. Mi se pare că îngrijorarea mea li s-a transmis şi lor. Dar nu pot să-i liniştesc. Ar trebui să fiu mai întâi eu însumi liniştit.

Cobor la motoare. Huruitul e mult mai redus ca de obicei. I se adaugă, pe alt ton, piuitul pompelor, pe care n-am mai avut ocazia să-l aud pe vedetă. Când pun piciorul jos, apa îmi trece de genunchi. Involuntar, încerc să păşesc ferindu-mă de micul val care plescăie în compartimentul invadat de lumină galbenă. Mă lovesc de o traversă de sus. Mă aplec pe vine şi înaintez. Prin costumul de piele simt răceala apei.

Mai întâi dau cu ochii de Ghiţă. Îi văd fundul pantalonilor şi tocurile de la bocanci ieşind pe jumătate din apă. Stă îngenuncheat între motoare şi bate cu ciocanul. În stânga, Ion s-a lipit de perete. Ba nu, de perna aceea, pe care cred că n-a lăsat-o din mână. În dreapta, Matei moşmondeşte cu o şurubelniţă îndesind câlţi în jurul unui cep de lemn.

— Bate aici! ţipă el spre Ghiţă.

Ghiţă se îndreaptă să-l ajute. Când se ridică, de sub genunchi ţâşneşte iarăşi apă. Cu o mână nepăsătoare, ca şi cum în fiecare zi ar fi avut de astupat găuri sub linia de plutire, pune genunchiul celălalt peste spărtură. Apa nu mai ţâşneşte.

— A mai crescut! strigă Ion fără să se dezlipească de pernă.

Fratele lui se uită la el şi rânjeşte:

— Vezi să nu te ude la...

Abia acum a observat că sunt aici. Zâmbeşte vinovat şi explică, vorbind tare, cum s-a obişnuit, deşi zgomotul motoarelor nu mai e atât de puternic.

— Creşte, tova' lent. Am bătut dopuri peste tot, dar tot intră. Mai ales de când am pornit iarăşi...

— Pompele nu fac faţă, strigă Ion din colţul lui.

Încerc parcă să mă dezvinovăţesc:

— Nu erau calculate pentru aşa ceva.

Ghiţă gesticulează cu ţăruşii aceia ca nişte arme preistorice:

— Nimic nu era calculat pentru aşa ceva. Zece găuri deodată, pentru o coajă de nucă...

Ridic din umeri. Aş vrea să-i spun asta-i situaţia, ce să-i faci, dar n-are rost. Văd ei şi aşa că asta-i situaţia. Ion se suceşte puţin, fără să-şi dezlipească perna de sub coaste.

— E mare? îl întreb.

Îmi arată cu mâna cam dimensiunea unei căni. Clatin din cap trist. Ion clatină şi el din cap. Uneori nu-i nevoie de vorbe ca să exprimi foarte exact ceea ce gândeşti.

Întinde gâtul spre mine:

— E prost că nu putem să-i punem dop. Trebuie placă, nituri sau măcar nişte proptele. Locu-i strâmt...

— Şi cât ai s-o ţii aşa?

— Pân-acasă, tova' lent, râde Ion.

N-are idee cât mai e pân-acasă...

Mă duc lângă el, încerc să-i iau locul:

— Dezmorţeşte-te un pic.

— Lăsaţi, tova' lent. N-am obosit.

— Atunci mai fă mişcare, îl îndemn. Mai bate dopuri, bagă câlţi pe lângă ele, aşa, pentru variaţie. Lasă-mă pe mine aici.

Îl gonesc cu chiu cu vai şi mă ghemuiesc în locul lui. Apăs perna cu braţul. Îmi dau seama că e destul de greu şi de neplăcut. Ion trebăluieşte prin compartiment, alături de ceilalţi. E ceva. Am adăugat un om luptei acesteia disperate, un om îndemânatic, care şi-a găsit îndată ceva infinit mai util decât să apese o pernă peste spărtură. Halal misiune! Plecasem din port tremurând de nerăbdare să realizez o victorie, şi iată-mă pe o navă ciuruită, în primejdie, iată-mă pe mine, comandantul, îngenuncheat, învins, umilit că nu pot face mai mult pentru ea

decât să apăs o pernă peste spărtură. Totuşi, e o treabă importantă. Am senzaţia că abia acum fac ceva care într-adevăr contribuie la alungarea nenorocirii. Încerc să traduc experienţa asta unică, s-o văd cu un ochi obiectiv, din exterior. Mi se pare captivantă. Este, în sfârşit, o *aventură,* o veritabilă aventură despre care voi putea povesti luni de zile la careul de pe nava-bază, fumând şi aruncând scrumul în farfurioara cănii de ceai: „Apa creştea văzând cu ochii, domnule. Atunci am pus şi eu mâna pe o pernă d-aia...”

Cât îmi dorisem o întâmplare care să mă treacă în rândul eroilor de roman! O visam în şcoală, în dormitor, seara, când şoaptele se potoleau prin colţuri, la mustrările repetate ale plantonului. Sau pe „Mircea”, în hamac, în serile fierbinţi de pe Mediterana... Ca spaţiu, am navigat mult. Am trecut peste şapte mări, am poposit pe meleaguri străine, am văzut porturi pe care alţii le zăresc în treacăt, la jurnalele cinematografice. M-am fotografiat sub palmierii de pe Coasta de Azur şi am vizitat Turnul Londrei. Am trecut prin Gibraltar, am dat ochii cu furtuna din Atlantic. În Malta am dăruit o ilustrată cu nava noastră unei fete îmbrăcate în burnuz alb şi ea mi-a dat o floare ciudată, cum n-am mai văzut niciodată, o floare mov pe care am presat-o în caietul de calcule astronomice. Sunt un om umblat, Cora, n-o spun cu înfumurare, drumul nostru până-n Anglia şi-napoi echivalează cu jumătate din ocolul lumii...

Şi nicăieri o întâmplare cât de mică, o ispravă oarecare, o... hai să zic pe nume, o aventură demnă de povestit! Cartul la timonă, o dată ziua şi o dată noaptea, zece zile; pe urmă o escală, un drum cu autocarul, o plimbare prin strălucitoarele oraşe cu grupuri de turişti şi vitrine multicolore şi sute de maşini, apoi iarăşi liniştea largului...

Când am absolvit şcoala, m-am pomenit la postul de observare. Pe ţărm, departe de lume, la capătul unui drum obositor şi anost, printre coline cu iarbă săracă şi stânci ţâşnind din solul sterp ca într-un peisaj selenar. Prima oară am ajuns acolo cu un docar prăfuit, al grănicerilor. Avusesem norocul să vin în autobuz cu comandantul lor, un căpitan cărunt, rotund la faţă, care se urcase lângă mine din Constanţa. Îmi povestise că are o fată la liceul de muzică şi că abia aşteaptă să iasă la pensie, să se mute în Constanţa.

— De ce nu vă mutaţi de-acum? Cu casa, vreau să zic.

— M-am deprins acolo, în sat. Avem locuinţă bună, vecini cumsecade, un doctor care cântă la vioară, învăţătorul... Dar mă gândesc că fata termină şcoala, o s-o dau la institut, îi trebuie condiţii... De fapt, soţia mă pisează să ne mutăm. Eu unul n-am de ce mă plânge. Plus serviciul. Nici nu ştii când trece ziua. Zeci de kilometri, călare, prin toate coclaurile...

Mi se părea romantic atunci. În şosea, la staţia de maşină, ne aştepta docarul acela prăfuit. Mă simţeam un fel de explorator, înaintând în trapul mărunt al calului printre colinele acelea pustii. Undeva, în stânga, foarte departe, se zărea o trâmbă de fum.

— Mâine o să fie frumos, mi-a spus căpitanul.

— După ce cunoaşteţi?

— Se vede fumul de la cărămidărie. Asta se întâmplă numai când e vremea foarte liniştită...

Mă gândeam la înfrăţirea cu natura, la plăcerile unei vieţi pe jumătate sălbatice, la surprizele pe care un asemenea loc izolat ţi le poate oferi. Eram *în campanie,* un luptător, un erou în perspectivă. Mă mângâiam cu gândul că aventură e însăşi prezenţa mea acolo, dar curând a dispărut şi asta. Făceam pregătire cu soldaţii, plecam la Constanţa la o lună o dată, când eu, când plutonierul, ajutorul meu; serile stăteam de vorbă cu pescarii când veneau din larg — şi unde-i aventura?

Am îndrăznit să protestez când ne-a venit comandantul companiei în control. Un căpitan înalt, cu mustaţă neagră, cu o ţinută pe care i-o invidiam în secret. Părea descins din romanele lui Pierre Loti. Venise tot cu docarul grănicerilor. A controlat postul în amănunt, a pus întrebări soldaţilor, a cercetat jurnalul staţiei şi l-a luat la zor pe radiotelegrafist că nu-l completează cu toate datele; a demontat lunetele ca să vadă cum sunt întreţinute, apoi pistoalele-mitralieră şi măştile de gaze... Pe urmă m-a luat la plimbare pe dealul din preajma postului, un deal galben şi bătut de vânt.

— Cum te simţi aici? Ai vreo greutate, vreo neplăcere?

— Greutate, nu. Dar ca să fiu sincer, mi se pare absurd. M-am făcut marinar, am învăţat ani de zile, am navigat şi pe ocean, ca să ajung aici, să păzesc o gheretă...

— Ce vrei să spui?

— Eu sunt marinar, aş vrea să fiu pe vapor, tovarăşe căpitan-locotenent.

— Şi aici cine vrei să stea? Un vânător de munte, probabil? a glumit căpitanul. Trebuie să facă cineva şi treaba asta. În viaţă nu poţi totdeauna să alegi numai ce-ţi convine...

M-am dat bătut doar din politeţe. Mă uitam şi la el: ţinuta aceea falnică, de lup de mare modern, nu se prea potrivea cu cabrioleta care-l adusese. Poate că nici lui nu-i convenea. Poate visase şi el *aventura*... Sau poate chiar o obţinuse, în alt moment al traiectoriei sale prin viaţă... Iar acum era comandantul companiei şi inspecta posturile de observare. Da, trebuia să facă cineva şi asta...

Spiritul de echitate m-a ţinut până la viitoarea inspecţie, când am început iarăşi: vreau pe vapor... Până la urmă, am învins. Victoria mea este această vedetă, este furtuna albă, este perna pe care o apăs cu disperare ca să nu intre apa. Deşi, văd bine, pe bordaj se preling şiroaie discrete, se adaugă încet dar sigur apei care plescăie în compartiment. Apa aceasta cu reflexe minerale, acoperită parcă cu un strat mişcător de metal violet, uleiul prelins din motoare...

Un dop sare la suprafaţă şi între motoare gâlgâie un şuvoi spornic. Ion înjură şi sare să-l astupe cu talpa bocancului.

— Iar ne-a făcut figura, îmi spune. Viteza e de vină. Ne aruncă dopurile afară...

— Mi-ai mai spus asta. Ceva mai nou n-ai?

Nu răspunde. Întinde mâna spre Ghiţă care-i dă ciocanul, cu gestul unui ajutor de chirurg care dă instrumentele la mână. Pescuieşte dopul care plutea undeva, sub motorul din babord, şi-l fixează acolo unde bolboroseşte mereu izvorul acela. Ion pare şi el mai vesel acum. Pune ciocanul pe etajera cu margini înalte, la locul lui, şi se apropie de mine:

— Permiteţi, tova'lent. Lăsaţi-o pe mâna mea...

Fără să mai fac fasoane, mă desprind bucuros de postul acela incomod şi stupid — să apeşi o pernă de piele pe un perete; îi sunt recunoscător că m-a scăpat la timp de sarcina asta absurdă; el poate s-o facă mai bine decât mine şi în general ar trebui să-i las în pace, că se descurcă ei...

— Mă duc sus, le spun. Dacă e ceva grav, raportaţi imediat.

Două dopuri sar în acelaşi timp. Plescăind caraghios în apa

rece ca gheaţa, Ghiţă şi Matei iau treaba de la capăt.

Îi urmăresc câteva clipe şi mă cuprinde o furie neputincioasă împotriva acestei împrejurări care-i pune pe oamenii mei la o muncă de Sisif, fără nicio perspectivă decât „principalul e să plutească”. Dar poate că asta e într-adevăr, principalul. Urc pe punte, şi din urmă glasul lui Ghiţă:

— Micşoraţi viteza, tova’lent! Altfel ni le aruncă pe toate afară!

VI

Nu mai am timp să gândesc. Şi nici curaj. Ar trebui să uit ce se întâmplă, să fac abstracţie de nenorocirea care ne-a lovit. Numai aşa pot să acţionez cu sânge rece, să fiu calm, să-i determin pe oamenii mei să fie calmi la rândul lor, să lucreze fără gândul că totul e zadarnic, să lupte într-o bătălie pe care o socotesc dinainte pierdută. Dacă ne-am pierde capul, dacă un singur minut oricare dintre noi s-ar lăsa cuprins de panică şi deznădejde, totul ar fi pierdut. Panica şi deznădejdea sunt molipsitoare, frica ghemuită într-un colţ al sufletului ar năvăli la suprafaţă, ar creşte ca o spumă, ar inunda gândirea şi ar întuneca-o. Nu, trebuie să-i conving pe oamenii aceştia să lucreze, să facă totul pentru ca nava...

— Apa creşte, tovarăşe locotenent!

Geo îmi întinde căştile. Îl simt în dreapta mea, la timonă, şi ştiu că lui, ca şi mie, îi e lehamite de veştile proaste care vin de la motoare. Iau căştile, eu sunt comandantul, trebuie să le iau în piept pe toate, întreb pe Ghiţă ce naiba s-a mai întâmplat. Nimic, decât că apa creşte, se teme că dacă ajunge la motoarele supraîncălzite, sau dacă se strecoară prin garnituri la baia de ulei, şi n-ar fi rău să mai reducem din viteză, sunt valuri mari, apa creşte, ne pomenim că dopurile astea, şi diferenţa de temperatură între blocul motor şi... Îi spun să scurteze episodul sau să-l amâne pentru săptămâna viitoare, să aibă grijă şi să nu se mai vaiete, ce dracu, o să vină maistrul jos să vadă despre ce e vorba.

— A trecut de genunchi, tova’lent, strigă iarăşi Ghiţă. Îi fac semn lui Geo să se ducă jos, apoi trec pe recepţie radio, tocmai la timp, fiindcă în cască răsună chemarea pe care operativul a

repetat-o probabil de zeci de ori:

— Răspunde dacă mă auzi... Catargul doi, răspunde...

— Sunt catargul doi, recepţie.

— Cum stai, locotenente?

— Prost, vă raportez. Apa creşte.

— Apa creşte... repetă omul acela pe care nu-l cunosc dar care-i singura dovadă că nu suntem singuri în acest univers de spaimă şi incertitudine, că dincolo de furtuna albă care joacă în lumina reflectorului, dincolo de hăul de smoală din jur, lumea există, viaţa merge înainte, iar cineva, altcineva decât noi, cei şapte de aici, veghează îngrijorat şi încearcă să ne dea curaj.

— Marius vine spre voi, în două ore e acolo, rezistaţi cum puteţi...

— Am înţeles, îi spun posac.

În cască se aude un pocnet uşor, apoi vocea lui Marius, caldă şi limpede, ca la telefon:

— Ţin-te bine, tăticu, vin spre voi cu o mie de rotaţii, mecanicii mei se tem că scot pistoanele prin eşapament. Ai apă multă?

Dac-ar fi Geo lângă mine, ar şti exact cum stăm.

— Vreo două tone, îi spun la nimereală.

— Fii atent, lansează torpilele, mă povăţuieşte Marius. Aşa se mută centrul de greutate mai jos şi poţi mări viteza...

Îmi vine-n minte chipul uscat şi trist al caporalului de pe şalupă, cu urechile căciulii fâlfâind în vânt: „Nu las eu ţânta, tova’lent!”

— Nu las eu torpilele, tova’lent.

— Treaba ta, spune Marius. Mai bine două torpile decât o navă cu oameni cu tot. Te-ai gândit la asta?

— Încă nu e cazul. Până una-alta, plutim.

Cât am dus dialogul acesta, în jurul meu s-a produs o anumită mişcare. Am recepţionat-o automat, în subconştient, şi acum o înţeleg. În stânga mea, Costea stă în picioare, deasupra capacului de la maşini. La câteva secunde capacul se deschide, el se apleacă, cu mâna întinsă, scoate o găleată plină şi o răstoarnă îndemânatic spre pupa, ca o gospodină care goleşte un lighean cu apă după ce-a spălat rufe. Vraşti! face apa şi se contopeşte curând cu fierberea valurilor de dincolo de bord. Urmăresc câteva clipe mişcarea asta, zece sau cincisprezece

găleţi pe minut, un ritm mulţumitor la urma urmei. Semn că Geo a trecut la fapte, în stilul lui obişnuit: repede, fără vorbă multă, cu organizare precisă şi aspră ca de ceasornic. Mulţumesc cerului că am un asemenea om drept tovarăş; totdeauna mi-a fost de mare folos, dar acum preţul lui este înzecit.

În prima lună, încercând să intru în rolul de adevărat comandant, îi arătam cutare neregulă măruntă, mă plângeam într-un fel de oamenii aceia, a căror răspundere cădea deocamdată asupra lui, ca mai vechi la bord. Atunci pe faţa lui se aşternea o umbră; nu zicea nimica, se apuca să remedieze singur neregula aceea sau îl chema pe cel în cauză şi-l lua la zor pentru ea. O singură dată a îndrăznit să-mi dea o replică, dar şi atunci a făcut-o politicos, ca un adevărat subaltern temător să nu-şi supere comandantul. Era într-o sâmbătă, ziua de curăţenie generală. Pe navă domnea o adevărată harababură: aici o husă pusă la muiat, cu un detergent verzui sclipind alunecos între cute; dincolo o perie de bordaj, la un pas mai încolo unul dintre motorişti spălând un filtru într-o tavă de tinichea plină cu benzină; mai spre prova, Costea înşirase vreo trei borcane cu pitură şi amesteca de zor, pregătind o combinaţie de o culoare incertă; mitraliorul îndopa cu câlţi ţeava mitralierei, fluierând fals o sârbă; de jos, de la motoare, Ghiţă zbiera cât îl ţinea gura să-i arunce careva nişte stupă. Venisem la bord cam supărat, nu mai ştiu din ce cauză; cert este că am surprins toată această zarvă care semăna foarte puţin cu ceea ce ştiam eu despre un echipaj.

— Ce mai iarmaroc, i-am spus lui Geo care îmi ieşise în întâmpinare.

— Curăţenia mare, mi-a explicat el.

— Credeam că-i incendiu.

Geo s-a uitat la mine cu precizie, fără să clipească, şi mi-a spus cu nevinovăţie:

— N-am înţeles, tovarăşe locotenent.

— Cam multă vorbărie pe navă, acuma înţelegi? Nu ştiu cum s-au deprins să ţipe cu toţii ca nişte precupeţe. Iar tu habar n-ai. Asta-i disciplină?

Geo a tăcut puţin, strângând din maxilare. Îi vedeam obrazul pulsând ritmic, aproape de ureche, acolo unde se termină favoriţii. Nu ştiam pe atunci că asta era la el semnul unei

supărări stăpânite. Toţi avem un asemenea semn; mie, în starea asta, mi se pare că mă strânge gulerul, pe urmă am aflat întâmplător că aşa este, arterele care duc spre cap se congestionează, aflux sporit de sânge şi aşa mai departe. Dar Geo strângea din dinţi, ceea ce era o deosebire. Un act voluntar, omul se străduia cu bună ştiinţă să-şi descarce energia în această apăsare capabilă să reteze, cred eu, o bară de fier de o jumătate de ţol.

— Dacă i-aţi fi văzut acum câteva luni, a spus el încă potolit. Atunci să fi văzut gălăgie pe punte. I-am mai domolit între timp.

— Nu-mi pasă ce era acum câteva luni, i-am spus iritat. Ce-a fost a fost. Eu vreau disciplină pe navă, asta-i.

— Faţă de atunci e un progres, a mai adăugat Geo tot aşa, stăpânit şi politicos.

— De la rău la satisfăcător, sigur, e un progres, i-am spus sarcastic. Dacă asta te mulţumeşte, treaba ta. Pe mine însă...

Geo s-a apropiat mult de mine, s-a aplecat spre urechea mea, de parcă ar fi vrut să-mi facă o confidenţă, şi mi-a spus fierbând:

— Ascultaţi la mine, tovarăşe locotenent. E foarte uşor să critici pe altul, *când vii la lucrul gata făcut.* M-am chinuit un an de zile, eu şi locotenentul-major, ca să punem treaba pe picioare, Dumnezeu ştie câţi nervi ne-au mâncat băieţii ăştia şi alţii care-au fost înaintea lor, până să-i facem să înţeleagă ideea de echipaj. Nu ştie nimeni prin ce-am trecut. Ce vedeţi acuma e floare la ureche, dar pentru asta nu-s destule vorbele şi eu n-am cum să vă conving altfel. Aşa că o să ţin seama şi o să strâng şurubul şi mai tare, dacă asta vreţi.

— Hai, potoleşte-te, i-am spus. Ce te aprinzi aşa? Nu mai are voie omul să-şi spună o părere? Ai dreptate, vin la lucrul gata făcut, ai dreptate, tu şi locotenentul-major aţi făcut un lucru însemnat, dar vrei să spui că asta-i tot ce ai dorit? Că asta-i tot ce se poate obţine de la un echipaj bun? Să n-ai nicio năzuinţă de progres? Ar fi foarte trist, Geo, şi nu se potriveşte cu firea ta. Vreau o îmbunătăţire, asta-i. Ţi se pare că cer prea mult?

— Nu-i prea mult, dar mi-e necaz că munca altuia nu-i preţuită şi nu se ţine seama de...

— Lasă, nu pune chiar aşa la inimă. Vrei să-ţi cer scuze? Poftim, te rog să mă scuzi, am greşit.

— Nu, tovarăşe locotenent. N-aţi greşit. Aveţi dreptate şi o să

iau măsuri! Permiteţi să plec!

S-a dus de lângă mine, cătrănit, şi câteva zile a tunat şi a fulgerat. Pe urmă i-a mai trecut, dar apucase să le dea oamenilor un anumit impuls pe care-l simt şi-acum. Ba într-o seară, când eram de gardă pe divizion, Costea mi-a spus deschis:

— Ştiţi, tova'lent, atunci la început credeam că ne merge. Eraţi nou, abia vedeaţi vedeta, iar noi ştiam toate dichisurile. Şi ştiţi cum e soldatul. Vrea să-şi îndulcească viaţa când se poate. S-o lase mai domol dacă nu-l vede nimeni, să mănânce două porţii când ţine figura, să doarmă cât are timp de asta, că pe urmă nu se ştie. Ca şi-acuma. Eu pierd trei ore din somnul meu, fac de cart, da mâine nu mă scuteşte nimeni de la program.

— Unde vrei s-ajungi? l-am întrebat. M-ai ameţit, cu vorbăria ta.

— Nicăieri. Atâta vreau să spun: la-nceput credeam că o să meargă, dar pe urmă ziceau băieţii că cu locotenentul nu ţine figura.

M-am bucurat în sinea mea de acest succes ieftin, fără să mă gândesc că până şi această victorie un pic înjositoare i-o datoram tot lui Geo...

Vraşti!... Vraşti!... La fiecare câteva secunde, ca un automat, un om se pleacă spre capacul din care vine câte-o pală de aer cald şi molâu, duhnind a ulei ars. A mai trecut un sfert de oră. Costea coboară şi-n locul lui, trece Drăguşin. Mi-i imaginez cum încarcă mereu căldările acelea, cum unul le întinde pe rând celui de afară, într-un circuit fără capăt.

Stau mai departe la timonă, în stânga mea capacul se deschide la fiecare cinci secunde, la fiecare cinci secunde cineva azvârle în mare o găleată cu apă, ce lucru inutil, mă gândesc fără voie, arunci apa din mare şi ea vine din nou înăuntru, o treabă zadarnică şi care-ţi istoveşte oamenii, dar cred că asta-i formula noastră de a rezista, n-avem încotro, trebuie să ţinem nava la suprafaţă până ne vine ajutor.

Şi pe urmă? mă fulgeră deodată un gând.

Ce va fi PE URMĂ?

Gândul acesta, Cora, e cel mai îngrozitor lucru pe care l-am simţit vreodată. Parcă mi s-au oprit, pentru o clipă, bătăile

inimii. Un zuruit ciudat îmi stăruie în urechi, nu mai respir, ochii mi s-au pironit undeva, în noapte, degetele au rămas ţepene pe timonă; trupul tot, într-o crispare de gheaţă, ca-n aşteptarea unei lovituri năpraznice, încordat şi strâns în sine, o fiară gata să se repeadă, sau să se apere, cu revolta deznădăjduită a celei din urmă şanse...

— Motorul din babord!... îmi urlă cineva în ureche

— Cum?

— Apa, tova'lent. A ajuns la pompa de injecţie şi...

E Ghiţă, îi disting în întuneric ochii strălucitori ca de pisică, reflexul luminii albe a proiectorului îi scoate din întuneric obrazul mânjit cu negru, asudat, crispat.

— Opreşte-l, îi spun.

— Am înţeles.

— Cum stăm cu apa?

— Tot aşa. Creşte.

Vraşti! face în stânga mea cineva azvârlind iarăşi apă. În universul ăsta de coşmar îmi face bine că constat că totuşi mai există un pic de ordine, că ceva merge înainte, ca şi când nimica nu s-ar fi întâmplat. Un motor se va opri, dar celălalt merge înainte, energie avem, o dovedesc beculeţele de control de pe tablou, legătura radio se păstrează şi la fiecare cinci secunde cineva goleşte în mare o cantitate de apă care s-a infiltrat, viclean, pe lângă dopurile bătute în pripă, printre ghemotoacele de cârlţi îndesate în jurul dopurilor; cineva şi cineva şi cineva veghează, nu sunt singur în lupta asta fără speranţă, şi asta-mi reînvie speranţa.

— Mergem într-un motor, îi spun lui Ghiţă, şi găsesc tăria să glumesc: Economie de carburant.

— Da, tova' lent.

Dispare de lângă mine, are destulă treabă acolo, jos. Manevrez timona până aduc nava pe drum; am mai mers într-un singur motor, făceam exerciţii pe mare, primeam prin radio semnalul „motorul babord avariat" şi continuam marşul corectând direcţia din cârmă. Dâra lăsată pe mare de înaintarea vedetei căpăta o înfăţişare curioasă, puţin asimetrică, dar mergeam înainte.

Vraşti! se aude mereu în stânga mea, parcă ritmându-mi gândurile. Minutele trec, înaintăm încet printre valurile de

smoală, uneori un talaz vine fără veste în faţa mea, se prăbuşeşte pe punte, nava se înclină, probabil apa dinăuntru aleargă într-o parte îngreunând-o şi mai mult, înclinarea creşte, un calcul ar arăta care-i limita la care ne-am putea răsturna, refuz să admit această limită, pentru asta am în mână unealta unică, minunată, suplă ca o prelungire a propriilor mele degete, fac viraje disperate şi redresez de fiecare dată nava, într-o echilibristică pe care o percep acum cu fiecare fibră a muşchilor, cu fiecare nerv: *trebuie să plutească!*

Şi mă gândesc, Cora, că niciodată viaţa nu mi-a dat prilejul să-mi încerc hotărârea şi tăria într-o măsură atât de mare; mă socoteam nepregătit pentru asemenea încercări, o existenţă banală, fără accidente, care-ţi permite să reflectezi pe îndelete, înainte de a face un pas — şi poate tocmai această reflecţie prelungită mi-a răpit ce aveam mai de preţ într-o anumită fază a vieţii mele.

Cum s-au petrecut toate astea? De ce am ezitat în clipa decisivă, de ce n-am avut îndrăzneala să pun picioru-n prag?

În primăvara când urma să plecăm cu „Mircea” pe ocean, în practică, scrisorile Miei au devenit deodată triste, îngrijorate. Nu mai găseam presărate în pagini descrieri de natură sau reflecţii despre cărţile citite, o nelinişte fără nume respira din fiecare rând, fără ca eu să-mi dau seama când începuse. În perioada aceea aveam mult de lucru, ne aşteptau examene dificile, cu profesori severi; călătoria proiectată pentru vară scurtase întrucâtva anul de şcoală, simţeam cum timpul se comprima, cum manualele şi cursurile litografiate ameninţau cu volumul lor puterea noastră de a înţelege totul, de a reţine totul. Directorul de studii ne prevenise în treacăt că restanţierii vor rămâne în şcoală să se pregătească pentru examenul din toamnă, în timp ce ceilalţi vor călători pe Mediterana, vor vizita coasta Franţei, Gibraltarul, Anglia... Ţi-am făcut această descriere ca să înţelegi exact condiţiile în care s-a petrecut ce s-a petrecut.

Cufundat în problemele de geometrie analitică şi drept maritim, învăţând pe de rost caracteristicile armamentului sau rezolvând complicate ecuaţii, îmi scăpau nuanţele din scrisorile ei, nu luam în seamă unda de deznădejde care plutea peste paginile scrise mărunt, cu litere înflorite de caligraf medieval; săptămâni de-a rândul nu ieşeam din şcoală, ne petreceam

duminicile în recapitulări febrile, şi-i scriam în chip de scuză scurte scrisori în care-i arătam că sunt foarte ocupat. Când am ieşit, după o asemenea perioadă, şi am căutat-o acasă, am dat cu ochii de mătuşa ei, se transformase mult de când n-o mai văzusem, de la vizita aceea din vacanţă; părul ei cărunt şi îngrijit îi atârna acum, în şuviţe nepieptănate, dintr-o basma legată la nimereală; un capod lălâi, decolorat până la cenuşiu, cu mânecile suflecate, îi dădea o înfăţişare stranie, ca un costum de carnaval. Când am sunat, a ieşit trântind uşa marchizei; avea o ţigară-n mână şi venea spre poartă târşâind în silă nişte papuci buni de aruncat la gunoi.

— Sărut mâna, am bâlbâit. Mia e acasă?

A aruncat o privire înapoi. Mia ieşise şi ea în uşă.

— Vin acum, Radule!

— Stai niţel acolo, i-a strigat mătuşa cu glas răguşit. Am o vorbă cu dumnealui.

— Tanti... a încercat Mia.

— Intră-n cas'!

Şi s-a făcut spre ea aşa cum ai goni un câine vagabond care s-a luat după tine pe stradă.

Mia a dispărut dincolo de uşa cu multe ochiuri de geam patrate şi bătrâna şi-a târşâit papucii mai aproape de poartă. Aşteptam, ţintuit locului de privirea ei fixă, halucinată, aşteptam urmarea, deşi undeva în subconştient creştea dorinţa nebună să mă îndepărtez cât mai repede de poarta aceea.

— Ascultă, băiete, mi-a spus bătrâna cu glas spart, parcă pusă pe harţă. De-un an de zile te tot ţii de capul fetei. Ce ai de gând? Fă la un fel. Ori o iei de nevastă, ori nu-i mai încurca drumurile. Trebuie să-şi facă şi ea o situaţie. Până când o s-o ţineţi aşa? A respins trei cereri în căsătorie din cauza ta!

S-a întrerupt, a pâcâit din ţigara stinsă, a aruncat-o cu dispreţ în stratul de flori încă nelucrat şi s-a întors iarăşi spre mine, punând mâna-n şold:

— Credeai că-ţi merge, să profiţi de o fată fără mamă? Eu — şi şi-a împuns cu un gest nesigur pieptul, de câteva ori — eu îi sunt mai mult decât mamă! Şi n-o să spună nimeni că n-am grijă de ea!

S-a întors brusc, fără să-mi arunce o privire, şi s-a dus în casă, hârşâind cu papucii aceia oribili pe aleea de beton. Avea un

mers straniu, şovăielnic, poticnit, şi mi-a trecut prin minte întrebarea dacă nu cumva trăsese o duşcă înainte de această plăcută convorbire, în care eu n-avusesem prilejul să articulez niciun sunet. Uşa s-a trântit în urma ei de-au zăngănit gemuleţele acelea în ramă de fler. Câteva secunde am rămas locului, prostit, incapabil să iau o atitudine, apoi am plecat încet. Mia m-a ajuns din urmă în capul străzii. Respira repede, probabil că alergase după mine să m-ajungă:

— De când te strig! m-a mustrat ea. De ce-ai plecat aşa de repede? Ţi-a zis ceva mătuşa?

— Ei...

— Ce ţi-a spus? A vorbit urât, aşa-i? Ştiam eu. Trebuia să te previn. Dar ţi-am scris în scrisori şi credeam că ai să înţelegi. Nu ştiu ce-i cu ea de la o vreme. Bea coniac şi cafea toată ziua. Cu mine se poartă ca un zbir. Îmi vine uneori să-mi iau câmpii. Când mă-ntorc de la serviciu, mi-e teamă să mai intru în casă.

— Ascultă, Mia, de ce nu te muţi în oraş?

— Undeeee? a întrebat ea ascuţit.

— În oraş. Cu cameră mobilată. Decât să suporţi la infinit teroarea asta...

— Eşti copil, a decretat Mia ridicând din umeri. Crezi că m-ar lăsa? Ea, dar mai ales tata? Le-au intrat tot felul de prostii în cap, toată ziua îmi dau sfaturi şi mă ameninţă — iar tu, hodoronc-tronc: să-mi iau cameră în oraş!

Am tăcut. Nu-mi venea nicio idee. O idee aveam eu, dar nu îndrăzneam să mi-o spun măcar mie însumi. Abia împlinisem douăzeci de ani; Mia avea cu doi ani mai puţin... Poate că mătuşa avea dreptate. De ce n-aş cere-o în căsătorie? Dar nu îndrăzneam să spun lucrurilor pe nume. Cum să-ncep? Ce-o să zică? N-o să râdă de mine? Ce-i ofeream eu, elev de şcoală militară, aflat undeva, la jumătatea drumului? Dacă ideea i se pare absurdă sau, mai rău decât atât, ridicolă? Mergând alături de ea, pe stradă, dialogam în gând:

— Mia, ce-ar fi să ne căsătorim?

— Vorbeşti serios? Să mă căsătoresc *cu tine?*

— Cu mine. Doar ne iubim. Ne cunoaştem bine de atâta vreme. Mi se pare firesc să...

— Termină cu prostiile. Unde-o să locuim? Să stau singură săptămâni întregi, şi să te aştept la poarta şcolii, duminica?

— Bine, dar mai am niţel şi termin şcoala.

— Şi? După asta? Te repartizează cine ştie unde, sau pleci cu vaporul, sau... Ce fel de viitor îmi oferi tu?

Bine-nţeles că un dialog ca acesta n-avea cum să mă încurajeze. Am decis să mai aştept, s-o iau cu binişorul, să pipăi terenul înainte de a mă avânta într-o complicaţie de proporţii şi răspunderi pe care deocamdată le intuiam numai. Am discutat despre lucruri mărunte, am pus-o la curent cu preocupările mele, i-am povestit despre colegi şi profesori, pe urmă am întrebat-o aşa, ca din întâmplare:

— Şi tu... cum o mai duci? Am auzit că ai primit nişte cereri în căsătorie.

— Multe mai auzi tu, mi-a spus ea îmbufnată. Şi ce dacă am primit? Vrei să ştii ce răspuns le-am dat? O dată ce mă vezi aici, cu tine...

Am strâns-o de mână, recunoscător. Mă preferase, deci. Dar trebuia să merg mai departe.

— Înseamnă că nu ţi-au plăcut candidaţii.

— Candidaţii? Nu mi-a plăcut ideea. E o diferenţă. De ce să mă căsătoresc? Am o colegă care a-nceput-o de la şaisprezece ani. Cu serviciul, cu spălatul rufelor, cu copil... Arată ca o stafie. Are un soţ care nici mâncarea nu ştie să şi-o încălzească singur.

— Poate nu-s toţi aşa, am încercat.

— Nu mă interesează. Deocamdată nici nu vreau să mă gândesc la asta. Toate la timpul lor.

Cred că-nţelegi de ce am lăsat subiectul ăsta, cel puţin, pentru moment. În fond puţin îmi păsa de ideile mătuşii, odată ce nici Miei nu-i păsa. N-aveau decât să vină zece candidaţi, ea tot mie îmi scria şi tot cu mine se plimba în scurtele învoiri de duminică după-amiază. Şi am rămas în expectativă, bucurându-mă în mod laş că nu eram obligat să iau nicio hotărâre...

Până în vară, în preajma plecării, am evitat să mă mai gândesc la asta.

...Se petrece ceva ciudat. Mă uit la aparate şi-mi dau seama că e ceva în neregulă. De fapt, ar trebui să înţeleg odată că n-are cum să fie în regulă. Carena ciuruită ca o sită, un motor avariat, furtună... Totuşi de ce nu înaintăm? De ce motorul lucrează în plină turaţie şi totuşi viteza a scăzut atâta?

— Să vină maistrul sus, poruncesc omului de lângă mine, telegrafistul de data asta, care goleşte neobosit găleţile cu apă.

După o clipă Geo e aici, prezenţă masivă şi liniştitoare.

— Ordonaţi, tovarăşe locotenent.

Iar mă înfurie cu protocolul lui.

— Viteza, îi spun. Aproape că stăm pe loc.

Geo se uită la aparate. Pe urmă pune mâna pe proiector. Mătură valurile cu lumina aceea veselă, în care furtuna albă face să danseze milioane de fluturaşi cenuşii, apoi o aţinteşte asupra punţii. Balustrada pare învelită în celofan; parâmele cu care e legată ancora au încremenit într-un înveliş sticlos. Câte-un val trece peste punte, spală învelişul acela, îi dă o strălucire şi mai intensă, parcă netezindu-l.

— A dat chiciură, mă informează Geo. Dar vântul s-a mai domolit niţel.

— Viteza, îl repet. Nu vezi că nu mai înaintăm?

Oftează, dă din cap cu înţelegere, lasă proiectorul în voia lui şi se apropie de mine:

— E şi normal, tovarăşe locotenent. Apa din forpic îngreunează nava. Nava merge înclinată, pupa iese afară din apă, elicea nu mai prinde nici pe jumătate.

— Ai vreo soluţie? îl întreb nerăbdător.

— Soluţie? Toate lucrurile au soluţie. Să inundăm magazia de muniţii de la pupa. Aducem nava la orizontal...

— ... Şi ne ducem la fund.

— Nu. Dacă lansăm torpilele, se uşurează...

— Torpilele? ţip la el. Eşti nebun? Să lansăm torpilele fără să încercăm nimic altceva? Ce-i acolo, în forpic? Poate-i numai o-mpunsătură de ac. Se poate astupa cu degetul. Douăzeci de găleţi de apă. Infiltrate treptat, în timp. Dacă era o infiltraţie mai serioasă, nava s-ar fi înclinat demult. Într-un sfert de oră îl golim. Şi tu mă sfătuieşti să lansez torpilele! Nu te mai recunosc, zău aşa!

Îi simt mâna viguroasă apucându-mi braţul mai sus de cot, zmucindu-l, atrăgându-mă spre el:

— Ne scufundăm, nu vezi? îmi urlă în ureche. Ne ducem dracului, cu torpile cu tot. Numai tu eşti de vină. Tu, cu eroismul tău inutil. Trebuia să cauţi şalupa pe toată marea. La ce ţi-a folosit? Ce rost avea toată schema asta? Că i-ai spus

bezmeticului de caporal să taie remorca? O tăia el şi aşa, n-avea grijă. Te-a impresionat cu poveştile lui, că n-o lasă? Parcă era ţinta lui taică-său! Şi-acuma, poftim! Pierdem nava! Ce te leagă pe tine de nava asta? Eşti venit aici de două luni. Nu ştii nimic despre ea. N-o simţi în palme, în tălpile picioarelor, n-o simţi! Se duce la fund centimetru cu centimetru, se umple cu apă, merge cu botu-n jos ca o balenă moartă, şi tu habar n-ai. Asta-i nava mea, să ştii! Aici am deschis ochii. De trei ani, zi de zi, dimineaţa urc pe punte şi o simt cum vibrează sub paşi. Şi-acuma o pierd, o pierd cu fiecare minut care trece!

Îmi dă drumul de braţ, simţisem strânsoarea aceea dureroasă ca de cleşte, dar mă bucur că în sfârşit s-a spart gheaţa, s-a spart pojghiţa aceea de politeţe neutră, Geo merge de-a dreptul, spune făţiş ce gândeşte! O bucurie ciudată, amară ca orice bucurie mijită-n ceasuri grele. Şi totuşi, abia acum simt îndârjirea cum mă cuprinde din creştet până-n tălpi, o fierbinţeală care-mi iuţeşte sângele ca un pahar de alcool înghiţit în grabă. O bucurie nebunească, o exaltare fără nume, vecină cu demenţa: cu un om ca ăsta poţi răsturna munţii, îl am aliat fără rezerve, pot înfrunta cu el viaţa şi moartea!

— Dă-mi o ţigară, spune Geo telegrafistului care răstoarnă, imperturbabil, eterna găleată cu apă.

— Imediat, tova' maistru!

Ţip la Geo:

— Lasă ţigara, Geo, dă-o dracului de ţigară! Ia un om cu tine şi du-te la forpic.

— Eu? face el potolit. Am nevastă şi copil.

— Ai mai spus astăzi fraza asta. Pentru ei fă-o!

— Ne riscăm viaţa degeaba. Acum trebuie să apară ajutorul.

— Nu ştiu când apare ajutorul. Ajutorul e aici, în noi. Nădejdea, salvarea, e în mâna noastră. Trebuie să ne salvăm!

Cred că a-nţeles. N-avem timp de discursuri, de vorbe mari; totul e limpede şi lesne de înţeles. Cât mai avem o şansă, trebuie s-o folosim.

— Te duci, sau mă duc eu? îl întreb nerăbdător.

— Mă duc, spune simplu Geo. Să vină Costea sus! îi spune lui Matei. Şi dă-mi odată ţigara aia!

Marinarul îi întinde o ţigară şi chibrituri. Şi-o aprinde, pitulat după scutul comenzii, unde vântul bate mai puţin. S-a înălţat

iarăşi lângă mine, masiv, dominator. Dar parcă-l simt mai aproape acum, de când a avut izbucnirea aceea.

— Ascultă, Geo, tu ştii ce-nseamnă nava asta pentru mine? O visam de când aveam zece ani, când nici nu ştiam bine cum arată o navă. Am hrănit visul ăsta toată viaţa. Îţi închipui că mi-e uşor s-o pierd? Mă crezi un om de nimic, căruia nu-i pasă de ce se-ntâmplă? Nava este a mea cât e şi a ta. O iubesc cum o iubeşti şi tu. Dar spre deosebire de tine, nu mi-am pierdut speranţa.

— Speranţă nebunească, spune Geo trăgând din ţigară. Măcar să ne ţină la suprafaţă până vin ăia. Dacă mai apucăm vreodată să-i vedem venind. Nu ştii ce e jos.

— Ba ştiu. Dar mai ştiu că suntem şapte oameni aici. O să luptăm.

— O să luptăm degeaba. E prea grav ca s-o mai putem scoate la capăt. Cred că până să vină ei, ne bălăcim în zeama asta de jos.

Face un gest de dispreţ spre apa neagră, un gest pe care i-l intuiesc doar, din tonul cu care a pronunţat cuvântul.

— Deocamdată pluteşte.

— Poate, dacă lansăm torpilele...

— Nu lansez nimic!

Costea a venit pe punte, cărând după el toate materialele. Aş vrea să ştiu ce gândeşte.

— Ţi-e teamă, Costea?

— N-are importanţă, spune el. O viaţă are omul. Dacă credeţi că ajută la ceva, mă duc şi-n fundul iadului.

— Bravo. Ştiam eu că...

— Hai să mergem, mă întrerupe Geo. Discursurile la şampanie, nu acum.

Pleacă spre prova, şi Costea îl urmează ca o umbră. Vestele de salvare, portocalii, dau ceva grotesc siluetelor lor înalte. Potrivesc nava din cârmă atât cât să pot evita valurile mai mari. Cel puţin să le uşurez drumul pân-acolo.

VII

Mi-i imaginez în compartimentul acela mic, lipsit de aer, o cutie de chibrituri în care doi oameni abia au loc să se

clintească. Forpicul este un compartiment cu pereţii piezişi, care urmează forma navei, tot mai ascuţită spre prova. Un spaţiu de siguranţă, pentru caz de ciocnire, un loc care şi aşa nu poate folosi la nimic. Acolo se află lanţul ancorei şi vinciul, e al naibii de strâmt, mi-i închipui pe cei doi cotrobăind prin apa care umple pe jumătate compartimentul, căutând pe pipăite să vadă unde sunt spărturile. Lumina nu ajută la nimic, vor trebui să lucreze orbeşte... Geo a luat ciocanul. Vor bate dopuri în spărturi. N-am încercat niciodată să bat cu ciocanul sub apă...

„Orice furtună e o primejdie potenţială, tovarăşe locotenent”. Parc-au trecut ani de când mi-a spus această frază, avea dreptate Einstein, relativitatea, asta e, totul depinde de viteza cu care se petrec lucrurile, timpul are dimensiuni schimbătoare, şi mai depinde de temperatura interioară, ani de zile eşti rece şi liniştit, treci cumva pe lângă evenimente, afli despre întâmplări extraordinare şi ţi se par simple poveşti, nu crezi în extraordinar cită vreme eşti departe de el — şi deodată, vîltoarea te absoarbe, te frământă, te remodelează, dă sufletului o înfăţişare nouă, totul într-o fracţiune de timp atât de scurtă, scurtă dar aptă de minuni...

Păstrez direcţia, cu motorul lăsat foarte încet, şi caut să evit valurile mari. Când şi când sting proiectorul şi mă uit în jur, pe marea întunecată. Nu, nicio luminiţă, suntem singuri, atât de singuri sub cerul negru, între talazurile care forfotesc, clocotesc, năpădesc fără veste puntea, rânjesc sfârâind lângă bordaj, aşteptând clipa în care să ne cotropească de-a binelea, bufnesc în coastele navei, pândesc din toate părţile ca o haită de lupi. Uneori mă întreb, absurd, dacă marea nu-i o fiinţă vie, o vrăjitoare rea căreia am cutezat să-i încălcăm domeniul, iar drept pedeapsă ne-a trimis această urgie pe care-o înfruntăm în hohotele de râs ale furtunii.

În sfârşit, capacul de la forpic se deschide, Geo sare afară, se apleacă, ia căldarea, o răstoarnă peste bord, o înapoiază celui de jos, trânteşte repede capacul, vine un val, îl izbeşte, vesta portocalie licăreşte prin spuma albă care-o înconjoară, valul a trecut, iarăşi capacul, iarăşi căldarea goală, o muncă atât de mizeră, de diferită de ceea ce ştiu eu despre serviciul pe o navă...

Cei doi oameni golesc neîncetat forpicul, n-am cum să-mi dau

seama dacă nava s-a îndreptat sau nu, simţul echilibrului s-a alterat, nu simt decât legănatul acesta în care nu ştiu niciodată bine care-i orizontala, măcar de-ar fi ziuă, m-aş lua după linia orizontului, dar bezna a-nghiţit demult hotarul dintre mare şi cer.

Ce-ai face, Cora, dacă ai fi soţia mea şi m-ai şti aici, departe, împreună cu marinarii mei, luptând pur şi simplu pentru viaţă, pentru ziua de mâine, pentru iubirile încă neconsumate, pentru băieţii ăştia cu dorurile lor, cu visele lor? Tot zbuciumul nostru are drept punct de plecare o frază aruncată de cineva: „principalul e să plutească”. Mă întreb, Cora, cum ai suporta tu plecările mele, cărora neprevăzutul le atârnă deasupra un mare semn de întrebare. Ne cunoaştem de-un an, ţi-am recitat versuri şi te-am ascultat când îţi povesteai viaţa, te-am făcut părtaşă viselor mele şi te-am îmbrăţişat în cămăruţa aceea scundă, mirosind a var proaspăt, şi ţi-am spus că n-am curaj să mai iubesc. Dar te iubesc fără voia mea, te-ndepărtez cu raţiunea, în timp ce inima mă-ndreaptă către tine, mă balansez nehotărât între drumuri, am fost totdeauna un nehotărât, sau am fost până-n seara asta, până la coşmarul pe care-l trăiesc acum şi care şi-a pierdut din intensitate prin însăşi durata lui dincolo de limitele omeneşti.

Lângă mine, capacul de la motoare se deschide iarăşi, reîncepe balansul unui om cu o căldare în mână: vraşti! Probabil că apa creşte iarăşi, s-a infiltrat, au slăbit dopurile, ori pompele s-au înfundat, la urma urmei nava tot e sortită pieirii, un singur gând mă stăpâneşte, să rezistăm până vine ajutorul, salvarea, deocamdată salvarea e în noi, îmi repet asta fără încetare, trebuie să-i fac pe oamenii aceştia să înţeleagă...

Ah, dac-aş şti *semnul,* dac-aş stăpâni puterea aceea necunoscută, capabilă să insufle oamenilor din energia mea, din dorinţa mea de a rămâne demni până la capăt, dar poate că-l ştiu, semnul, *omul ăsta ştie semnul,* poate că-l ştim cu toţii dar n-am arătat-o până acum, tocmai pentru că n-a fost nevoie. Citeam undeva că un tigru care aleargă cu prada în gură, urmărit, şi întâlneşte un obstacol, sare peste el, şi în clipa săriturii dezvoltă o putere egală cu a unui automobil, *dar numai în clipa aceea,* ca şi cum ghemul acela de muşchi, de nervi, de tendoane, păstrează cu grija în sine această energie latentă,

capabilă să se dezlănţuie numai într-o împrejurare deosebită, oameni buni, dacă un tigru *ştie semnul,* de ce nu l-am şti şi noi?

Poate că-l ştim...

Sigur că-l ştim!

Dovada? Sunt oamenii mei, oamenii mei care preferă să nu dea niciun titlu glorios faptei lor, ei au altă treabă, să acţioneze, ei fac de fapt nava să plutească, un comandant nu este nimic fără soldaţii care-i ascultă ordinele şi care i se supun la bine şi la rău, poate nici nu era nevoie de intervenţia mea, s-ar fi descurcat şi singuri, ba nu, trebuia o mână, *un semn,* un simbol al autorităţii care să adune eforturile tuturora la un loc, să le conjuge, să-i facă să înţeleagă că nu sunt şapte inşi, ci un colectiv format din şapte inşi, m-am socotit şi eu printre ei, e firesc, fac parte organică dintre ei, ei fără mine şi eu fără ei, ne-am pierde şi ei şi eu sensul adevărat, sensul acesta unic tradus într-o frază pe care cineva mi-a repetat-o din camera lui liniştită şi bine luminată de pe ţărm: „principalul e să plutească...”

Noi, colectivul, mă umflu-n pene când rostesc fie şi mintal fraza asta, de fapt suntem al naibii de puţini; Geo şi Costea la prova, eu imobilizat aici, la timonă, mai rămân patru inşi, unul face vraşti! la fiecare cinci secunde, goleşte apa asta interminabilă, rămân trei, dintre care unul apasă o pernă peste spărtura cea mai mare, rămân doi, cu schimbul, încarcă mereu găleata cu apă, folosesc probabil ispolul, un fel de făraş adânc cu care pescarii golesc bărcile de apă pe vreme rea, şi mergem înainte, dincolo de toate acestea ne împlinim determinarea fundamentală, destinul eroic dar nespectaculos, de când, oare de câte ore durează acest efort al tuturora, această luptă tristă cu un final îndoielnic, acest efort care seamănă mai degrabă a pedeapsă absurdă?

Dar trebuie s-o îndeplinim cu toată hotărârea, abia acum înţeleg cu adevărat ce înseamnă să fii hotărât, să ştii ce vrei şi mai ales ce să ceri altora. Ce-am cerut eu de la viaţă? Care mi-a fost ţinta, care mi-au fost speranţele, ideile, sensul de a exista? O singură dată m-am aflat în pragul unei hotărâri radicale, dar atunci am luat-o o secundă prea târziu. Probabil că aici, ţi-am spus, e greşeala mea.

În preajma plecării, ne-am ambarcat pe „Mircea” pentru

antrenament. Ieşeam în larg o zi sau două, ridicam velele, făceam de cart, ca să ne deprindem pentru drumul lung care ne aştepta. Geo absolvise şcoala de maiştri şi, până la repartizare, fusese numit la nava-şcoală, să dea o mână de ajutor la pregătirile de plecare. Când l-am întâlnit pe punte, am sărit bucuros la el:

— Măi, ce mai apariţie! Parc-ai fi amiralul Nelson în persoană!

— Prezintă-te frumos, elev! a glumit Geo. Salută-mă cât mai ai timp. La anul pe vremea asta o să te salut eu şi o să-ţi spun „tovarăşe locotenent”.

— Eşti repartizat pe „Mircea”?

— Da de unde! Stau aici până vă văd plecaţi, fac cârcă pentru voi şi pe urmă — bai-bai! Vă fac cu mâna de pe chei. Aşa-i viaţa câte odată. Unul munceşte şi altul foloseşte. Tu ce faci? Pleci la plimbare, hai?

— Plec, i-am spus cu mândrie. Îţi stă grozav în chip de maistru.

— Mie? a râs Geo măgulit, apoi s-a întors către un marinar care târa ceva pe punte: Măi frăţioare, nu ţi-e milă de puntea asta curată ca masa? Fă bine şi umblă mai cu grijă!

Soldatul l-a ascultat în poziţie de drepţi şi i-a răspuns după regulament:

— Am înţeles!

Îl admiram. Geo arăta ca un adevărat lup de mare, impunea oamenilor cu statura lui, cu glasul puternic şi hotărât, cu privirea lui mândră şi dreaptă...

— Au să moară fetele după tine, Geo.

— Lasă că nici cu tine nu mi-e ruşine. Te-am văzut mai ieri la film cu o fată drăguţă... E logodnica ta?

— Nu, m-am apărat eu ca de-o învinuire. Aşa, o cunoştinţă.

— Drăguţă, în tot cazul. Şi ştii că mă pricep...

Am râs amândoi. Pe urmă, fiecare cu treburile lui. După-amiază, învoire generală. Mai era o zi până la plecare. Am pornit spre oraş cu aripi la picior. Ca să nu mai dau ochi cu mătuşa, îi scrisesem Miei să mă aştepte în fiecare zi la aceeaşi oră, la fereastră; am să trec pe stradă şi o să mă vadă. Dacă n-am venit într-un sfert de oră, înseamnă că se amână pentru ziua următoare...

M-a aşteptat cu fidelitate zi de zi, până la învoirea aceea. Am

trecut în sus şi-n jos pe strada ei; la a doua trecere, şi-a găsit de lucru pe afară şi mi-a făcut un semn tainic. Am pornit mai departe şi am aşteptat-o în colţ. Purta o rochie simplă, dreaptă, până la genunchi, albă cu nişte cercuri roşii şi albastre care sugerau nişte colaci de salvare. Cred că o pusese în onoarea mea. Dar era tristă şi am întrebat-o de ce.

— Tanti, a oftat ea. Nu-mi dă pace deloc. O obsedează ideea că rămân nemăritată.

Am râs, a râs şi ea, şi n-am băgat de seamă că râsul ei era silit.

— Aşa-s bătrânii, Mia. De la o vreme încep să aibă griji care nu-i privesc.

— Parcă ar vrea să scape de mine. Şi doar o ajut la treabă, îi fac toate voile, salariul i-l dau tot în mână. Ce mai vrea de la mine?

Mergeam în stânga ei, şi aş fi vrut s-o încurajez, dar nu aveam cu ce. În loc de asta, mă vedeam iarăşi, în închipuire, sărindu-i în ajutor ca un Făt-Frumos din poveste, deşi ştiam că n-am nici pe departe posibilităţile acestui personaj în a scoate din încurcătură fetele triste. Nu găseam cuvintele, totdeauna ne e greu să consolăm pe alţii de nişte necazuri despre care habar n-avem.

— Fă-te şi tu că nu observi, i-am spus.

— Cum să nu observ, dacă-mi repetă toată vremea mărită-te, mărită-te, mărită-te?

— Îmi pare rău că lucrurile au ajuns până aici. Părea aşa de cumsecade atunci când am văzut-o...

— Chiar era cumsecade. Şi este şi acum. Mai puţin obsesia asta, pe care nu pot să mi-o explic... Dar hai să vorbim despre lucruri mai interesante.

— Despre ce?

— Despre meseria ta, de exemplu.

Eram în elementul meu. Îi mai vorbisem despre visele mele, despre dorul de călătorie, acum toate acestea primeau o formă precisă; i-am înfăţişat viaţa de marinar, cu riscurile ei şi cu minunăţiile ei, i-am vorbit cu acelaşi avânt, cu aceeaşi bucurie lăuntrică, aproape o exaltare, care precede un eveniment visat, dorit, aşteptat...

— Tu cel puţin ai o certitudine, a murmurat ea într-un târziu.

Se înserase, mergeam în neştire pe bulevard, pe sub marile coroane foşnitoare ale teilor; lumea se rărise, cred că ne apropiam de marginea oraşului, am luat-o de mână, am întors-o spre mine, ne-am îmbrăţişat. Pe urmă, când ne-am desprins, sub privirile critice ale unei bătrâne simandicoase, i-am spus căutându-mi cu grijă cuvintele, tremurând de teamă îndată ce le pronunţam, pândindu-le efectul pe faţa ei tristă:

— Mai am un an şi termin şcoala. După asta, am putea să ne căsătorim. Să scapi de...

Ea a tresărit şi mi-a dat drumul de mână:

— Lasă, Radule, să nu mai vorbim despre asta. M-ai înţeles greşit. Eu ţi-am povestit aşa, ca unui prieten. Nu ca să-ţi stârnesc compătimirea. Îţi dai seama, nu m-aş căsători niciodată de nevoie, sau dac-aş şti că asta e un act de binefacere.

Răspunsul ei m-a descumpănit. Greşisem undeva, în toată această construcţie minunată care era dragostea noastră, ceva fusese clintit din loc şi totul ameninţa să se năruie, ca-n comediile vechi în care un domn îmbrăcat corect, cu o figură impasibilă, izbuteşte în câteva clipe să devasteze o casă. Nesigur pe mine, poate încă nedecis, mă mustram că nu reflectasem destul înainte de a pronunţa cuvintele acelea. O cerere în căsătorie nu se face aşa, pe stradă, în ajunul unei plecări, şi nu se leagă de o discuţie anterioară. Avea dreptate să fie nemulţumită; lăsasem impresia că îi fac această propunere nu din dragoste, ci din milă. Aş fi vrut să-i demonstrez că n-are dreptate, că sentimentele noastre, că firea noastră, că amintirile noastre, preferinţele noastre comune — totul ne apropie, iar căsătoria n-ar fi decât o urmare firească a atâtor lucruri frumoase şi pure.

— Înţelege, Mia, aici e vorba de dragoste şi nu de... Ai interpretat greşit, de fapt eu mai demult am vrut să...

— Te rog, Radule. Te rog din suflet, să nu mai vorbim despre asta acum.

— Dar când să vorbim?

— Altă dată. E vreme destulă pentru toate.

Am tăcut.

Am tăcut, inhibat de defectul acela pe care zadarnic încercam să mi-l scuz; nehotărârea mea începuse îndată să-şi caute justificări: de ce să insist? S-ar supăra şi mai tare. O gafă

reparată e de două ori gafă. Mă mulţumeam cu refuzul acela; în fond mi-am făcut datoria, mă scuzam faţă de mine, dacă ea nu vrea, ce rost are să stărui?

— E târziu, hai să ne întoarcem, mi-a spus ea.

În colţul străzii, feriţi de ochii mătuşii care probabil pândeau pe după perdele, ne-am sărutat pentru ultima oară.

Geo şi Costea au terminat, în sfârşit, cu apa din forpic. Unul îl ajută pe celălalt să iasă din compartiment, îi văd cum închid cu o grabă disperată capacul, apoi un val îi acoperă; se lasă amândoi târâţi de apă, se lasă să cadă pe puntea săltată brusc, şi în câteva clipe sunt lângă mine. E trist să vezi un om istovit, dar mi se pare groaznic să vezi doi oameni de statura lor, doi bărbaţi înalţi şi voinici, ajunşi la capătul puterilor. Drăguşin îi ajută să treacă dincoace de scut şi le întinde ceva.

— Ce-i asta? întreabă Geo.

— Coniac, tova' maistru. Trageţi o-nghiţitură.

Îi văd pe amândoi, pe rând, ducând la gură bidonaşul; îi las să răsufle; le spun fără să mă desprind de timonă:

— Bună treabă, Geo. Navigăm aproape ca în condiţii normale.

Tac amândoi şi-şi freacă obrajii îngheţaţi şi uzi. Drăguşin şi-a reluat ocupaţia lui monotonă: vraşti! vraşti!...

— E o cârpeală de doi bani! izbucneşte Geo. Acolo trebuia cheson de ciment. Nici nu ştiu cât o să ţină. De două ori au sărit dopurile afară.

— Sunt găuri mari?

— Mici. Vreo trei cât degetul. Or mai fi şi altele mai mărunte, dar nu le-am găsit. Apa se infiltrează. Dacă nu vin ăia într-o oră, luăm distracţia de la început.

Vorbele lui îmi trezesc iarăşi durerea aceea chinuitoare, ascuţită: şi dacă vin „ăia" într-o oră? Bine-nţeles, atunci suntem scăpaţi... Vedeta cealaltă se va apropia, săltând pe valurile înalte, voi vedea luminile ei în dans ciudat, apoi glasul lui Marius, întărit de megafonul electric: „îmi pare rău că aţi păţit-o, tăticu". Va arunca spre noi o parâmă, atâta, nici gând să ne apropiem bord lângă bord, pe balansul ăsta navele s-ar lovi una de alta ca doi iezi care se hârjonesc pe-o pajişte. Marea e atât de puternică şi de temută, încât schimbă înfăţişarea lucrurilor, îşi; impune propriul ei sistem de valori; în faţa forţei ei uriaşe

forţa cea mai mare după dimensiunile omeneşti devine o jucărie. „Puţină baie, tăticu, ar striga apoi Marius, nu se poate altfel, v-aş fi scutit bucuros de plăcerea asta”, şi-n lumina proiectorului oamenii vor sări unul câte unul, vor coborî pe parâmă, se vor avânta gâfâind spre nava cealaltă, întâi l-aş trimite pe Ion, e cel mai greu lovit de starea mării, ba nu, mai întâi pe Geo, ca să le dea curaj tuturora, nu e glumă să te târăşti douăzeci de metri prin valuri ţinându-te de o biată parâmă, unul câte unul vor sări în apa rece, se vor căţăra pe puntea vedetei celeilalte, bucuroşi că sunt teferi.

Ultimul voi sări eu, comandantul, aşa se cuvine, aşa. Scrie prin cărţile despre naufragii, comandantul părăseşte nava ultimul, sau, alteori, rămâne eroic, cu un zâmbet senin, singur pe puntea vastă şi pustie care se afundă încet, comandantul, salutând, preferând să piară eroic decât să supravieţuiască dezonoarei de a-şi fi pierdut vaporul... Romantic, dar nu se potriveşte cu cazul de faţă; asta era prin cărţi, sau poate aşa gândeau oamenii vremurilor de demult, acum e altceva, şantierul naval e capabil să construiască altă navă într-un timp anume, dar niciun şantier din lume nu poate să construiască un comandant care-a luptat până-n ultima clipă ca să-şi salveze nava. A făcut ce-a putut, comandantul. Cine i-ar cere să...?

Ultimul voi sări eu, comandantul, va trebui mai întâi să deschid valvulele de inundare, dacă mai e nevoie de aşa ceva, oricum, aşa scrie la carte, nava trebuie scufundată de-a binelea, ca nu cumva epava să rămână între două ape şi să lovească vreun vapor în trecere... Epava? EPAVA?? Asta se cheamă epavă, o vedetă torpiloare întreţinută perfect, cu motoare puternice, cu radiolocator nou-nouţ, cu timona asta care mi-a devenit atât de familiară — epavă?

Oricum, altă soluţie nu-i, în război comandantul îşi face socoteala că la un atac, din zece vedete plecate atât la sută nu se vor mai întoarce niciodată... Asta în război, dar acum, din cauza unor blestemate de spărturi, să las bijuteria asta să se ducă la fund, să-i urmăresc, de pe puntea salvatorului, ultima legănare înainte de...? Ba Marius nici n-o să-mi dea voie, ştie că m-ar impresiona prea mult, ar pune motoarele vedetei lui în plin şi ar spune răguşit „Gata, tăticu, distracţia s-a terminat”, iar mâine la bază vor avea un echipaj şi un comandant fără navă...

Toate gândurile astea, Cora, îmi trec prin minte acum, lângă mine un om aruncă netulburat găleţile cu apă, ce-o fi gândind, vraşti! zgomotul a început să mă agaseze, vraşti! o obsesie, ba nu, un indiciu că cei de jos nu-şi fac gânduri din astea, vraşti, pur şi simplu ei golesc apa, principalul e să plutească, pluteşte, asta-i tot ce vor şi tot ce realizează acum mâna aceasta de oameni — oamenii mei. „Nu las eu ţânta, tova'lent", iar eu să las vedeta, nava pe care mi-am realizat visul de marinar?

— Geo!

— Ce-i, Radule?

E liniştit, sau izbuteşte să pară, sau e atât de istovit încât până şi glasul lui pare indiferent, neutru, lipsit de modulaţiile emoţiei.

— Geo, ar fi păcat s-o pierdem.

— Mare păcat. Ţi-am spus doar: o simt ca pe-o parte din mine.

— Şi eu o simt ca pe-o parte din mine. Nu pot să-ţi explic acum...

— Nu-i nevoie, spune el. Te cred.

— Treci o clipă la timonă. Mă duc pe jos.

— Bine.

El trece-n locul meu, ştiu că e obosit, îngheţat, i-ar trebui un sfert de oră de odihnă, tuturora ne-ar trebui un răgaz oricât de scurt, o clipă de uitare, simt nevoia, măcar pentru un moment să evadez din acest univers straniu, de coşmar, să uit ameninţarea sumbră care-mi strânge inima, să-mi smulg doar pentru o clipă din inimă neliniştea şi regretul şi gândul dureros, ce bine era dacă nu se-ntâmpla asta, gândul chinuitor că am pierdut ceva drag, oftez, viaţa e un şir de pierderi imperceptibile, de renunţări, de capitulări şi de înfrângeri.

Cobor, mi se pare straniu zgomotul acesta, un singur motor în funcţiune, pompele ţiuind tot aşa, şi Ion, ghemuit în colţul lui, cu figura crispată şi imobilă, apăsând la nesfârşit perna pe spărtura aceea. Ghiţă a lăsat găleata din mână când m-a văzut, iar Matei a rămas cu ispolul în aer, ce instrument demodat, uite că toate lucrurile au raţiunea lor de a exista, până şi această modestă unealtă a pescarilor. Un şuvoi subţire de apă se scurge din ispolul încă plin, Matei observă şi-l lasă repede în jos şi apa curge toată odată. Apa le vine până la genunchi, aici unde mă aflu locul e ceva mai ridicat, dar nava face un salt şi atunci îmi

simt picioarele învăluite în ceva rece, mă uit la picioare, apa e tot aşa, gălbuie cu reflexe frumoase de curcubeu şerpuind într-un desen schimbător, petele de ulei care s-au amestecat, s-au prelins, s-au zbătut şi s-au întins şi se împrăştie la fiecare picătură în cercuri de culori înşelătoare. Apa tremură la vibraţiile motorului, parcă înfiorată de briză; mă târăsc cum pot, aplecat, ridic sprâncenele spre Ion şi el îşi ghemuieşte mai mult umerii, cu un zâmbet umil, de parcă ar. Avea vreo vină.

— Mai poţi? îl întreb.

Încuviinţează energic din cap, de câteva ori la rând; îşi dă seama că dac-ar vorbi, n-aş înţelege niciun cuvânt. În schimb cred că înţelege ce-i spun.

— Când ne vine ajutor, părăsim nava. O să facem o baie, ăsta-i singurul dezavantaj.

Fac un gest ajutător, mâna întinsă orizontal, cu palma-n jos, apoi mişcarea bruscă a unui înotător care plonjează.

Ion se uită la mine. Are ochii nefiresc de mari, strălucitori şi uimiţi parcă. Stă de câteva ore în apă, cu spatele lipit de perna aceea pe lângă care supurează ne-ncetat şuviţe transparente. Mă tem că a răcit, poate are febră, altfel nu-mi explic strălucirea aceea din priviri. Dar trebuie să-l fac să vadă adevărul în faţă. Îmi continui discursul care are efectul unui cuţit răsucit într-o rană, în rana propriului meu suflet:

— Aşa că s-a zis. Vedeta doi — amin!

Tai aerul cu podul palmei, arătând spre motor, spre perna pe care-o apasă, spre tot ce-i în jur. E un gest simplu dar elocvent, îi arăt că ne scăpăm de un lucru care ne-a chinuit destul.

— Nu! ţipă Ion. Eu nu plec d-aici!

Mi se pare că n-am înţeles bine. Mă aplec spre el, lărgesc puţin catarama căciulii; croncănitul motorului îmi ronţăie timpanele.

— Nu plec d-aici! repetă Ion în urechea mea şi strânge mai tare umărul în perna aceea, fără de care în câteva minute nava s-ar umple cu apă.

Îl bat pe umăr, îi zâmbesc, mă duc la Ghiţă care şi-a reluat mişcările gospodăreşti cu găleata: o apleacă, o târăşte pe pardoseala de metal, apa vâjâie în gura largă a căldării, pe urmă o îndreaptă, Matei adaugă câteva ispoluri cu apă, Ghiţă o ridică, o mână i-o smulge în sus, el aşteaptă cu mâinile-n şold; vraşti!

Zgomotul abia se aude de aici, pe urmă o mână coboară găleata.

— Mai avem niţel, îi strig la ureche. Vine vedeta trei să ne ia de-aici.

— Şi nava? întreabă Ghiţă.

Ridic din umeri într-un gest anume exagerat, un fel de „n-am ce-i face”. Îi strig în ureche:

— Bine că a rezistat pân-acum.

— Rezistă şi mai departe, spune el şi umple iarăşi căldarea.

Matei mânuieşte ispolul cu gesturi de negustor sau de morar, toarnă de câteva ori în căldare, îi face semn lui Ghiţă, Ghiţă o ridică spre punte, de unde se iveşte mâna cuiva. Căldarea dispare în sus, ca absorbită.

— Rezistă, spune şi Matei.

Urc pe punte. Costea fumează, stând pe vine la adăpostul scutului: lumina de la motoare îi aşterne pe faţă reflexe stranii, parcă e un indian ghemuit lângă foc. Geo este la timonă, nava merge înainte.

— Am fost jos, îi spun lui Geo.

— Ştiu.

— Băieţii spun că mai rezistă.

— Până-n port?

— Până-n port.

— Şi dacă se-ntâmplă ceva? întreabă Costea.

Mă uit la el. Lumina galbenă, care vine de la motoare, sărăcită de griul scutului, îi face faţa arămie şi mustaţa pare şi mai neagră. Băiat frumos, Costea ăsta. E de crezut povestea cu fetele de pe litoral şi cu cântăreaţa aceea şi cu toate celelalte aventuri.

— Dacă se-ntâmplă ceva? mai întreabă el o dată.

— Ce să se întâmple? mă răstesc.

— Un singur lucru, tova’ lent. Ultimul lucru care i se poate întâmpla unui om.

— E destul să sară două dopuri deodată, spune şi Drăguşin. Şi aşa, abia dovedim să...

Îşi lasă vorba neterminată. Se apleacă, o mână întinsă, căldarea – vraşti!

Mă aplec asupra radarului. Pe ecran, într-o margine, un punct luminos...

— Au sosit! strig la ei. Se apropie...

Nimeni nu strigă ura. Parcă nici n-ar fi auzit ce spun. Suntem patru inşi aici, fiecare cu gândurile lui. Abia acum mă-ntreb, Cora, dacă consensul din momentele cruciale este ceva adevărat, dacă în momentele de cotitură oamenii gândesc la fel. Ne bucurăm cu toţii că vine salvarea, că ne-a uşurat de povara cumplită a ideii de moarte, că în mai puţin de-o oră vom fi la adăpost de primejdie... Dar bucuria noastră are şi partea ei amară, orice bucurie poartă în sine germenii unei tristeţi nemărturisite. Pleci undeva, într-un loc mult dorit, dar îţi pare rău după ce laşi în urmă; voioşia plecării e însoţită de chipurile oamenilor pe care nu-i vei mai vedea, poate, niciodată. Te muţi într-o casă nouă, mai frumoasă, mai bună, dar arunci o ultimă tristă privire cămăruţei care ţi-a adăpostit totuşi ani şi vise şi de care te leagă amintiri...

Casa asta a noastră, vedeta doi, unde fiecare îşi lasă. Un vis, o întâmplare, un colţ numai al lui, un fragment de viaţă...

Mă aplec iarăşi spre ecran. Punctul înaintează imperceptibil; cu fiecare rotaţie a antenei se mută abia vizibil dar neabătut spre centru, spre noi, aşa e construită staţia radar: oriunde ai fi, te socoteşti centrul cercului acesta, de aici pornesc, cu degete nevăzute, fâşiile de undă care pipăie delicat şi precis depărtările, îţi aduc un ecou, îţi semnalează o prezenţă care se desenează incert, ca un bob arzător, pe sticla netedă. Îmi pun căştile.

— Catargul doi, catargul doi, aud vocea aceea devenită familiară.

— Sunt catargul doi, recepţie.

— Catargul trei v-a văzut, vine spre voi cu toată viteza. Aveţi aprobarea să abandonaţi nava. Luaţi documentele şi pavilionul. Opriţi motoarele şi staţiile înainte de... (aici omul face o pauză, îl simt că-i vine greu şi lui să pronunţe cuvântul acela cumplit, ultimul cuvânt care se poate referi la navă, un cuvânt echivalent cu moartea, dacă admitem că navele au viaţă). Localizaţi cât mai precis coordonatele (ştiu de ce-mi cere asta; aici adâncimea nu e prea mare, suntem într-o zonă cu fund drept, nisipos, vor încerca s-o scoată iarăşi, după ce se potoleşte marea, vor veni scafandrii şi o vor căuta zile-ntregi, o vor găsi, o vor lega cu cabluri pe sub pântece şi macaralele vor trage şi va ieşi la

suprafaţă o epavă ruginită, acoperită cu mâl şi scoici...).

— ...Ai grijă de oameni, mai spune glasul acela. Ia toate măsurile de siguranţă, locotenente.

— Am înţeles.

Ce-am înţeles? Că peste o oră voi fi un comandant fără vapor? Că voi dezlega pavilionul de pânză aspră, îl voi împături şi-l voi ascunde la piept, înainte de a părăsi puntea?

— Geo, avem aprobarea să abandonăm nava.

— Am înţeles, spune Geo.

Aşteptarea asta chinuitoare! Pe mare timpul are alte dimensiuni. O ciocnire de trenuri se consumă în câteva secunde, un avion se prăbuşeşte vertiginos, dar scufundarea unui vas este o agonie care durează ore şi zile întregi, o agonie interminabilă şi cu atât mai îngrozitoare: ai timp să simţi amănunţit, să percepi conştient fiecare fază a distrugerii implacabile, lente, un timp în care te simţi neputincios, stai cu braţele încrucişate şi aştepţi o minune, dar nu se-ntâmplă nicio minune, totul se poate calcula cu precizie, apa creşte cu atâţia centimetri pe minut, deci în atâtea ore rezerva de flotabilitate se consumă, la istoria maritimă am citit o mulţime de lucruri îngrozitoare, un vas incendiat în plin ocean, un cuirasat lovit de torpile, un petrolier ca o torţă gigantică luminând nopţi în şir marea, în timp ce în jurul lui roiesc neputincioase vasele venite-n ajutor; catastrofe importante, de mari proporţii, cu victime numeroase...

Pe lângă toate astea, o vedetă scufundată de furtună, echipajul ei salvat şi adus bine-sănătos în port — mare ispravă! Niciun ziar n-ar găsi de cuviinţă să scrie măcar o ştire de trei rânduri despre una ca asta. Da, dar e *vedeta mea,* sunt oamenii mei, şi sunt eu, centrul acestui cerc în jurul căruia se roteşte raza albă a radarului. Pentru mine, pentru cercul acesta în centrul căruia se află nava, pentru noi cei de aici, e mai important ce se-ntâmplă cu o vedetă, cu această vedetă, decât soarta unei flote întregi de acum un veac. Dacă tot trebuie să pier, ce importanţă are dacă pier singur sau dispar alături de mine zece, o sută, o mie de oameni? Prin ce e moartea mea mai puţin importantă dacă nu se produce în mijlocul unui cataclism ci se datoreşte unui accident banal, anonim?

— Lumină la prova! strigă Geo voios.

Stingem proiectorul. Întunericul doare privirile cu scânteile lui negre. După o clipă disting departe, în faţă, o luminiţă incertă ca o părere. Apoi proiectorul lui Marius, ca o văpaie albă, izbucneşte drept spre noi din depărtarea aceea. Abia acum Costea dă un chiot de bucurie şi Drăguşin la fel. Drăguşin, în plus, se apleacă peste capacul de unde extrage mereu aceeaşi găleată plină, zbiară la cei dinăuntru, ascultă răspunsul lor pe care nu-l înţeleg, difuzat cum e de zgomotul acela atât de familiar al motoarelor navei mele.

VIII

— Nu mă mai urc pe vapor în viaţa mea, aud în spate glasul lui Costea.

— Vorba!

Intervenţia lui Geo, brutală, necuviincioasă aproape, mă unge la inimă. Îl înţeleg că-i încordat, încordarea grozavă care-l stăpâneşte şi mă stăpâneşte şi pe mine acum, în clipa decisivă; ne apropiem de vedeta cealaltă, care se apropie şi ea; valuri urlă şi se îndeasă unele în altele, tăindu-ne calea, dar ne apropiem şi, însumate, vitezele noastre ating iuţeala unui tren accelerat. Acum, când suntem îndreptaţi înainte, cu privirea, cu sufletul tot, avem vreme să băgăm în seamă mişcarea robustă, impetuoasă, a vasului nostru.

— Bună maşină! strigă Geo lovind cu palma în scutul care răsună prelung. Rănită, lovită, dar tot mai merge.

— Şi o să mai meargă, îi spun.

— Te gândeşti să...

— Da, mă gândesc. Poate că reuşim.

— Riscul e mare, spune Geo.

— Ştiu. Dar merită. Toate lucrurile au un preţ pe lumea asta. Şi mi se pare că acum...

— Mă duc jos, să mai vedem o dată.

— Du-te. O să te convingi.

Geo a dispărut, sunt singur, dacă nu-l socotesc pe Costea, dar Costea nu mă mai interesează acum, după ce-a spus vorba aceea, pe care aproape că o iau drept insultă personală.

— Nu mă mai urc pe vapor, repetă Costea.

— Nici nu meriţi! Un laş ca tine n-are ce căuta aici! Asta-i

treabă pentru oameni întregi! (Îi spun toate astea cu o senzaţie de uşurare, cu acea degajare pe care ţi-o dă vinul sau dragostea sau triumful, dar eu n-am nimic din toate acestea acum, poate doar senzaţia că oricum n-am ce pierde).

— Tova' lent, încearcă el.

— Taci, Costea, în faţa mea n-ai dreptul să vorbeşti, sau ţi-ai pierdut dreptul ăsta, m-ai minţit, ne-ai minţit mereu, te-ai minţit în primul rând pe tine, acuma sunt sigur că toate poveştile tale sunt invenţii, tu şi cascador, ha-ha! Poate ai visat tot ce ne-ai înşirat aici sau poate ai citit pe undeva.

— Mă jur că...

— Degeaba, Costea. O dată s-a ivit prilejul să te măsurăm, să te măsori tu însuţi... Acuma, gata. Degeaba orice protest.

Costea tace, din întunericul sălii maşinilor se iveşte statura masivă a lui Geo, Costea se uită spre el, parcă aşteaptă de acolo salvarea, dar Geo, după câte-l ştiu eu, e şi mai categoric decât mine şi mai ales acum n-ar glumi cu o poveste serioasă ca asta.

— Cred că ai dreptate, spune Geo fără să se uite la el. Am putea să încercăm. Ar fi o şansă...

— Ar fi, bine-nţeles.

Vedeta lui Marius e tot mai aproape, îi văd numai proiectorul şi dâra fosforescentă a elicelor, topită repede în spuma mării care-o goneşte din urmă; facem manevra clasică, pe care-am repetat-o la exerciţii în formaţie — ajungem să navigăm paralel, strângând unghiul tot mai mult; acum îi aud motoarele şi încordarea mi-a înteţit bătăile inimii.

— Aici suntem, tăticu, spune Marius prin radio. Vă dăm parâma, fiţi gata.

— Gata de primirea parâmei, îi spun lui Geo. Tot echipajul pe punte!

— Parcă era vorba... spune Geo, apoi, ca un alergător care se loveşte de un obstacol neprevăzut: Am înţeles!

Oamenii de jos, umbre negre, răsar pe rând din întuneric şi se îngrămădesc cum pot în spatele meu. Nu stau să-i privesc; simt doar că lipseşte unul.

— Unde-i Ion? întreb.

— A rămas acolo, explică domol Ghiţă. Cu perna aia a lui. Dacă o lasă zece secunde, s-a terminat.

De la nava lui Marius ţâşneşte parâma spre noi. Cade pe

punte, lângă mitralieră; Geo o prinde şi o leagă strâns. Parâma e lungă, atârnă într-o curbă largă la jumătatea distanţei între nave; acolo se întâlnesc, contopindu-se, razele proiectoarelor de la mine şi de la Marius; lumina dureros de puternică se îngemănează, se concentrează ca într-un studio de televiziune, parâma aceea e lucrul cel mai important acum, este eroul principal, este semnul supravieţuirii noastre, al legăturii dintre nava condamnată şi lumea adevărată, vie, puternică, solidară cu noi. Când vine vreun val mai mare, parâma devine o linie dreaptă, vibrândă, şi-n jurul ei ţâşneşte evantai de stropi. Manevra asta e o caznă cumplită, trebuie să ţin distanţa şi valurile fac tot ce pot ca să mă depărteze de Marius. Simt că-mi transpiră mâinile, trebuie să fac mişcări de o fineţe deosebită, faptul că merg cu un singur motor mă încurcă şi mai mult, dar dincolo de asta e o încordare şi mai mare, nesiguranţa, gândul la oameni mai mult decât la fier.

— Daţi-vă mai aproape, le strig băieţilor peste umăr şi, sigur că mă ascultă cu toţii, le spun repede: Nu-i vreme de discursuri. În câteva clipe trebuie să ne hotărâm. Salvarea a venit, e la un pas de noi. Avem aprobarea să părăsim nava. Dar dacă credeţi că se mai poate face ceva...

— Avem aprobarea? E-n regulă, spune Costea. Eu am plecat, tova' lent. Nu-mi place să mă joc de-a viaţa.

Cu mişcări feline, furişe parcă, trece balustrada, se încleştează de parâma aceea care se bâţâie zmucit, apoi începe să depene grăbit mâinile şi picioarele; îl văd în frânturi de clipă, mă uit la el cum se depărtează, nimeni de pe bord n-a scos niciun sunet. În câteva clipe, Costea e dincolo; pe nava cealaltă s-au şi rânduit doi inşi lângă balustradă, să-l ajute, îi întind mâna aplecându-se ei înşişi deasupra apei, până când par gata să cadă; Costea urcă voios pe punte, se uită spre mine, când e sigur că-i privesc face semn voios din mână.

— Cine urmează? întreb şi simt că glasul mi-a răguşit deodată. Cine urmează acum?

— Ion zice să stăm aici, spune Ghiţă. Şi cred că are dreptate.

— Cum a ţinut o noapte-ntreagă, mai ţine, spune Drăguşin.

— Mai scoatem apă, mai întărim dopurile... spune Matei.

— Ar fi cazul să dezleg parâma, spune Geo în chip de concluzie.

Mă uit la ei. În clipa asta îmi trec prin minte tot felul de gânduri fără şir; sunt clipe, Cora, când gândeşti cu o iuţeală nemaipomenită, când reflecţii de ceasuri întregi se cristalizează, se concentrează, devin o esenţă pe care-o poţi exprima minunat de simplu. Poate ar trebui să le mulţumesc pentru curajul lor, să le spun cuvinte calde, să-i îmbărbătez. Dar nu-i vreme pentru asta şi simt că vorbele sunt prea sărace. Gândurile s-au rezumat în fraza pe care-o încerc mai întâi în minte înainte de a o rosti în microfon: Rămânem aici, e hotărârea întregului echipaj!

— Marius, rămânem la bord. O să rezistăm, aşa spun băieţii.

— Eşti de milioane, tăticu, tu şi băieţii ăia. Numai să aveţi grijă. Cred că v-aţi gândit bine înainte de a spune asta, nu?

— Ne-am gândit. Încercăm.

— E-n regulă. Rămânem lângă voi, până-n port. În caz de ceva, săriţi.

— Asta-i tot, îi spun. Recuperează parâma, te rog. Apoi, lui Geo: Mola parâma!

Parâma cade, moale, între nave, şi se târăşte iute spre vedeta trei. Măresc viteza.

— Sunt cu ochii pe voi, tăticu. Luaţi-o înainte. La nevoie, săriţi fără teamă. Vă pescuim noi. Cel mult vă alegeţi cu un guturai...

— Repede, apa, ţip la marinarii mei. Cred că s-a adunat ceva între timp. Acuma, dac-am început-o, nu mai dăm înapoi!

Tresar cu toţii şi se bulucesc la intrarea maşinilor. Unul a rămas sus. După câteva clipe, reîncepe distracţia: vraşti! De data asta într-un ritm mai rapid. V-aţi mai odihnit, le spun în gând. Sau s-a adunat al naibii de multă apă...

Mergem spre port cu motorul în plin.

Alergăm spre liman, prin tunelul cu ziduri de smoală; vijelia ne-a scris pe obraji duritate de criţă; între tâmple şi ochi ni se iscă întâiele riduri — e un semn de neşters că în noi s-a schimbat pe nevrute ceva; aceiaşi suntem, care-am fost până ieri la plecare, dar în suflete-am strâns o măsură mai nouă a vieţii; rămânem tot noi, biruind şi cu inima strânsă, fiecare e-n drept mai matur să privească în sine, să găsească uimit noi proporţii în gânduri şi-n lucruri; îmi simt sufletul plin, deocamdată nelimpede încă, totuşi ştiu că-n străfund germinează ceva fără seamăn; încolţeşte acum frumuseţea tăioasă şi pură, pe care-o numim cu un simplu cuvânt *bărbăţie...*

— A ajuns ca la-nceput, mă vesteşte Geo.

— Cum ca la-nceput?

— Crescuse binişor cât am stat la poveşti pe punte. Şi cred că în forpic e jale.

— Deocamdată cred că merge. Un sfert de ceas mai stai şi tu locului.

— Ar trebui, oftează el. Dar nu se poate. E vreme destulă după aia. Meritǎm o mică vacanţă pentru refacere. Dar în port, nu aici. Hai, Drăguşine.

Drăguşin tropăie pe lângă mine. Îşi adună sculele; îi văd gata de lucru, cu găleata şi ciocanul şi ţăruşii de lemn. Dumnezeule, şi noaptea asta care nu se mai termină, şi valul care scaldă-n forfote albe puntea de la prova până-n faţa scutului, şi primejdia asta, primejdia...

— Prima dată a fost mai greu, spune Drăguşin. Şi când săruţi o fată întâia oară, la fel. După aia, e mai simplu.

— Hai, filozofule, râde Geo. Cugetările astea ţine-le pentru la pensie. Au să te asculte nepoţii ca pe un oracol.

Pleacă amândoi pe puntea bântuită de furtună, furtuna albă care toarce fuioare pestriţe în lumina reflectorului.

În stânga mea, Ghiţă goleşte automat găleata: vraşti! şi iarăşi, mereu, vraşti! Zgomotul acesta o să-mi aducă aminte toată viaţa de furtuna albă şi de echipajul meu, primul meu echipaj, primul meu echipaj:

— Tovarăşe locotenent, vă prezint echipajul vedetei doi!

— Bună ziua, marinari, eu sunt locotenentul...

Ce oficial mă prezentasem, ce şi-or fi zis despre mine atunci, îşi dă ifose locotenentul, să-l vedem când o mirosi marea ce mai zice, uite ce-am zis, am zis şi gata, sunteţi martori, mai mult decât martori, părtaşi la treaba asta care deocamdată nici nu-i isprăvită, dar oricum, *echipajul e de milioane, tăticu...*

Echipajul, şase inşi şi cu mine şapte, când i-am privit pentru prima oară în faţă aş fi vrut să le spun câteva cuvinte minunate, care să-i înaripeze, să le toarne flăcări în inimi. Băieţi, tovarăşi ai mei, le-aş fi spus, vreau de la voi tot ce se poate cere; vreau hărnicie şi elan, curaj şi sinceritate; aş dori să mă iubiţi ca pe-un prieten, şi chiar dacă nu mă iubiţi, aş vrea să mă-nţelegeţi: sunt alături de voi, ne vom bucura şi vom suferi împreună, vom trece prin aceleaşi întâmplări, avem acelaşi ţel; să fim toţi ca unul şi

fiecare pentru toţi...

Nu le-am spus, atunci, aceste vorbe, şi nu le-am spus niciodată, dar se vede că nici nu trebuiau spuse, ele plutesc între noi, pe punte, îndărătul scutului ocrotitor; la mitralieră, de veghe lângă fruntea lui Drăguşin, încordată de spaima lui veche; jos, în căldura motoarelor, unde doi fraţi îşi dispută, fără să ştie, întâietatea în inima comandantului lor; la staţie, între zecile de butoane pe care Matei, modestul Matei, le dirijează cu măiestria unui organist; în zarva curăţeniei de dimineaţă, în bucuria unei plecări spre oraş, în emoţia unui exerciţiu de alarmă, în veştile de acasă care devin cel mai adesea proprietatea tuturor; echipajul, această noţiune abstractă, se concretizează în mintea fiecăruia, se alcătuieşte ca o maşină delicată, unde fiecare rotiţă depinde de cealaltă şi o determină pe următoarea, un circuit continuu, din care doar acum, în episodul decisiv, s-a dereglat ceva pentru o clipă.

— Şi ce-ai de gând să faci la toamnă, Costea? l-am întrebat o dată.

— Mai e pân-la toamnă. Ce rost are să-mi fac planul de pe acum?

— Mă gândesc că trebuie să-ţi faci un rost, să te fixezi. Doar n-o să umbli toată viaţa aşa...

— De ce să nu umblu, tova’lent? Caut, până găsesc un colţişor potrivit, ceva care să-mi convină din toate punctele de vedere...

Acuma înţeleg mai bine de ce a schimbat şapte meserii, de ce pleca de fiecare dată, urmărit de blestemul unei rătăciri interminabile; probabil colţişorul acesta, liniştit ca un arbust de seră, ferit de întâmplări neaşteptate, lipsit de greutăţi şi de înfruntări, nu există niciunde; Costea e de fapt un laş, fuge de viaţă, nu-i plac complicaţiile şi riscul; înfăţişarea lui sportivă şi robustă ascunde un suflet mic şi slab, lipsit de rezistenţă, neînstare să dea piept cu realitatea. Ca dovadă, nici acum...

Nu, mai bine să nu mă gândesc la Costea, cel puţin acum nu-i momentul, n-are rost să mă gândesc la el, ştiu bine c-o să cadă tot în picioare, e talentul lui, e ştiinţa lui cea mai de preţ, e crezul cu care s-a strecurat prin viaţă, s-a strecurat şi acum, încearcă să-l acuzi, „ce-aveţi cu mine, o să spună, n-am fost laş, era ordin să părăsim nava şi am părăsit-o, ceilalţi treaba lor,

dacă-i mănâncă pielea”; nu, formal n-am ce acuzaţie să-i aduc, pur şi simplu a plecat, *avea aprobarea sa plece,* formal nu-l reţinea nimica; după lege aş fi avut dreptul să-i ordon, dar cred că n-aveam puterea s-o fac, era prea proaspăt efortul cu care mi-am ordonat mie însumi, angajarea aceasta fulgerătoare şi tandră, rămânem, încercăm, cât ne-or ţine puterile, e drept, au rămas cei puternici, iar mâine voi cere alt om în loc, un servant torpilor din rezerva de echipaje, sau un om oarecare din gardă, dintre şoferii care aduc alimente, de oriunde, specialitatea îl învăţ eu, principalul e să fie om!

Examenul acesta pe care l-am trecut cu bine, l-am trecut? Nu anticipez, dar dincolo de reuşita noastră, îndoielnică încă, se înscrie încercarea; chiar dacă intervine ceva neprevăzut, chiar dacă apa se infiltrează mai tare şi nu-i chip s-o oprim, chiar dacă suntem nevoiţi până la urmă să aruncăm torpilele sau chiar să părăsim nava şi să se piardă în neant tot efortul acesta supraomenesc, să punem sub semnul inutilităţii lupta aceasta crâncenă — meritul nostru rămâne că am încercat, că am vrut să facem un lucru, că ne-am luat la trântă cu imposibilul. Sunt mândru de mine, Cora, şi de oamenii mei. Şi cred că-mi dai dreptate.

— Se vede că băieţii tăi ştiau semnul, îmi spune Marius.

— Sau dacă nu-l ştiau, l-au descoperit acum.

— Ce semn? Despre ce semn vorbiţi? întreabă intrigat operativul.

— O glumă, tovarăşe căpitan-locotenent, răspunde Marius care-l cunoaşte pe omul acela, părtaş nevăzut la aventura noastră.

Mi se pare mie, sau vântul s-a mai potolit? Îl întreb şi pe Marius, da, vântul scade mereu, furtuna s-a potolit tot aşa de repede cum s-a iscat, un simplu capriciu al vremii, dar cu atâtea urmări!

— De m-ar vedea taică-meu acum! zbiară voios Drăguşin aruncând undeva, jos, sculele de care s-a folosit în forpic.

— Mare ispravă, mormăie Geo. Cel puţin să reziste până-n port. Să nu mai fac o dată cursa asta care mă scoate din sărite.

— Trageţi un coniac, băieţi, şi gata. După aia vedeţi ce mai e pe jos.

Geo ridică din umeri. Drăguşin scoate de undeva bidonaşul cu

coniac şi i-l întinde. Geo îl respinge cu un gest:

— Vrei să ajungem afumaţi în port?

— Atunci nu mai beau nici eu, spune Drăguşin cu regret. Îl pun la loc, tova'maistru?

— Dă-i lui Matei, să se mai încălzească.

— Şi-aşa m-am încins, tova'maistru, spune Matei. Cred că am scos vreo cinci sute de căldări.

Nu le mai urmăresc discuţia. Vorbesc lucruri atât de banale, de fireşti, care acum mi se par extraordinare, în împrejurarea asta toate lucrurile, cât ar fi de simple, capătă o semnificaţie deosebită, sunt înconjurate de aureola clipei unice. La vreo sută de metri în urma noastră, Marius ne urmează cu credinţă, gata să intervină. Parcă ghicind ce se petrece aici, mă cheamă prin radio şi-mi oferă un om de-al lui să ne ajute. Bine-nţeles că mândria mă face să refuz.

— Nu te-ngâmfa, tăticu, mă dojeneşte Marius. Crezi că dacă vine un om din afară, îţi micşorează gloria cu ceva?

— O scoatem la capăt, răspund. Intenţia, oricum, rămâne lăudabilă şi o notez.

— Intenţia e intenţie şi-atât. Dacă nu vrei să beneficiezi de ea...

— Deocamdată nu.

Geo râde lângă mine:

— Acuma tot am început. S-o terminăm aşa, cu forţele noastre.

IX

Se face ziuă. Zorii tulburi, cafenii aproape, aruncă o lumină timidă peste lume. În urma noastră, vedeta lui Marius — o simt ca pe o prezenţă discretă, ocrotitoare, prietenoasă — se opinteşte grăbit pe talazuri.

Furtuna s-a potolit cu totul. Au rămas urmele ei, pe marea care continuă să urle şi să fiarbă. Îi vor trebui câteva zile ca să se liniştească. Dacă nu cumva între timp, o nouă furtună... Dar mai bine să nu mă gândesc la asta, furtună, mi-e destul furtuna albă, urmele ei rămase pe mare, dar şi aici, între noi şi în noi; a fost poate singura întâmplare extraordinară din viaţa mea şi a celorlalţi oameni de la bord; o vom povesti, fără-ndoială,

cândva, îndulcindu-i asprimile, exagerându-i latura spectaculoasă, o vom relata, pierzând treptat unele amănunte, născocind altele cu timpul, este experienţa noastră unică, botezată cu nume straniu: furtuna albă...

Sunt şi lucruri pe care nu le vom povesti niciodată, lucruri prea grave, prea profunde ca să poată fi tălmăcite într-o istorisire. Cu ce cuvinte să descrii frica lui Drăguşin transformată în contrariul ei, ce nume să dai faptei lui Costea, singurul om de aici căruia i s-a părut peste puteri să rămână, să înfrunte primejdia! Ce laude să aduci prin cuvinte băieţilor de jos, mecanicii şi radistul, oameni atât de simpli şi atât de viguroşi sufleteşte, un echipaj — echipajul e de milioane, tăticu!...

Mă gândesc la toate astea, Cora, şi încep să mă încredinţez că n-o să ţi le povestesc niciodată, tu nu trebuie să ştii ce-i aceea o furtună, furtuna albă, e de ajuns că mă ştii în larg, înfruntând asprimile mării şi încercând să rămân eu însumi — sau să devin un altul, mai bun, mai hotărât.

— Cred că nu toţi oamenii pot fi marinari, mi-ai spus odată.

— De unde ţi-a venit ideea asta?

— Mi se pare că e o viaţă deosebită. Pe care nu toţi o acceptă.

— N-o acceptă fiindcă n-o înţeleg. E destul să fii pus într-o situaţie extraordinară. Găseşti putere să-i faci faţă. Mai ales când ştii că n-ai altă soluţie.

— Extraordinarul! Asta ţi se pare definitoriu pentru meseria ta?

— Nu ştiu... ţi-am răspuns atunci cu sinceritate.

Şi mă-ndoiesc şi acum. Poate că da. Poate că extraordinarul e unul dintre lucrurile care contează în mod deosebit. Dar o furtună nu este ceva extraordinar. Face parte din meserie şi atât. Furtuna albă e a mea, şi toate furtunile pe care mi le-am asumat o dată cu semnul Marinei, ancora mică, argintie, prinsă pe epolet. Semnul şi, poate, determinarea unui destin. Al meu. Al lui Geo. Al caporalului acela ambiţios... Caporalul!

Întreb la bază:

— Ştiţi ceva de şalupă?

— Nicio grijă, îmi răspunde operativul. Se apropie. A ajuns în bătaia radiolocaţiei. Nu se pierde el, caporalul.

— Sunt sigur de asta.

— Îl cunoşti şi dumneata, locotenente? Mi-a fost subordonat,

anul trecut...

— Îl cunosc. E un om de ispravă.

Operativul face o pauză. Îl aud iarăşi:

— Toţi sunteţi oameni de ispravă. Altfel... mai ales pe mare...

Ştiu ce vrea să spună. Acum o lună, sau acum o zi, n-aş fi ştiut pe deplin. Da, Cora, cred că ai avut dreptate: nu toţi oamenii pot fi marinari...

— Uită-te în radar.

Îi fac semn lui Geo care tot repetă mişcarea cu găleata. El pune găleata pe punte şi se apropie de aparat. Se uită, sare spre mine:

— Pământ!

Zâmbesc cam neîncrezător. Nici măcar n-am destulă putere să mă bucur. Geo trece în locul meu, la timonă, ca să-mi lase satisfacţia de a vedea cu ochii mei. Mă uit îndelung la pata aceea incertă care tiveşte partea de sus a ecranului.

— Costineşti, îi spun nesigur. Cred că e partea mai ridicată, care...

— Aşa cred şi eu. Dar n-are importanţă. Corectăm puţin drumul. Chestie de un sfert de oră în plus. Am scăpat, asta-i. Nu te bucuri?

— Sigur că mă bucur.

Şi totuşi am un ciudat sentiment de tristeţe, ca şi cum jocul acesta pasionant, încercarea aceasta, întrecerea asta s-ar fi terminat înainte de vreme.

— Începuse să-mi placă, îi spun lui Geo.

— Te cred, râde el. Şi mie-mi place. Acum, când e pe sfârşite. Dar a fost un moment când n-o vedeam bine.

— Momentul ăla îl ştiu şi eu.

— Asta ţi-a fost examenul de comandant, râde Geo. Ştii, mă întrebam dac-o să poţi s-o scoţi la capăt.

— Eu? Singur? Dacă nu eraţi voi...

— Lasă modestia. *Eşti un comandant.*

Acum mi se pare că e momentul discuţiei pe care mi-o făgăduisem de două luni. Acel moment al explicaţiilor pe care până acum n-am avut îndrăzneala să-l... Îi vorbesc nepăsător, n-am pic de emoţie, vorbesc simplu şi fără efort:

— Geo, cred că ar fi vremea să-mi explici şi mie ce înseamnă fasoanele astea. Ce-au însemnat, mai bine-zis.

— Ce fasoane?

— Lasă că ştii tu. De când am venit pe vedetă şi până-n noaptea asta. Te-ai purtat ca şi cum aş fi fost un străin. Ca şi când mă vedeai prima oară. De ce, Geo?

Geo tace. Îl las. Îşi aprinde ţigara. Nu fuge de lângă mine. Înseamnă că până la urmă va vorbi. Iar eu stau lângă el. M-aş vrea masiv şi implacabil, apt să-i impun un acces de sinceritate. Vine o clipă când adevărul e mai scump decât orice. Şi am face orice ca să-l obţinem.

Mă uit cu coada ochiului la Geo. Fumează folosind tehnica aia a lui, cu ţigara adăpostită în podul palmei. Nu pare că vrea să scape de discuţie. Dar nici nu-i e uşor să vorbească. Tace şi asta mă nelinişteşte. Abia acum încep să mă simt prost.

— M-am gândit că eşti supărat pe mine, spune el.

— De ce să fiu supărat?

— Pentru povestea cu Mia.

Îmi simt pulsul undeva în josul urechii. Respir adânc, înghit, parcă m-aş afla undeva pe munte după o ascensiune rapidă, sau la un exerciţiu de înot subacvatic.

— Care poveste cu Mia?

(Nu-mi aud cuvintele. Eu însumi nu le aud, cred că am vorbit fără glas, dar nu mai e nevoie, întrebarea a rămas suspendată între noi ca o prezenţă materială, o mică vietate perseverentă, imposibil de alungat.)

— Care poveste? repet.

— Cum, nu ştiai?

— Ce să ştiu?

— Că m-am însurat cu ea.

Vestea trece pe lângă mine, nu-mi lasă nicio impresie, deocamdată. Parcă nici nu mi-e destinată mie anume. Încerc să mă analizez în clipa asta, să-mi dau seama ce simt. *Nu simt nimic.* Am citit undeva că abia după consumarea evenimentului încercăm să dăm un nume senzaţiei ce l-a însoţit. Rămân o clipă inert, gol de gânduri, paralizat.

— Va să zică nu ştiai, spune Geo. Dar tot aveai să afli până la urmă. Trebuia să afli. Am bănuit că nu ştiai. Dar nu eram sigur. Trebuia să afli în cele din urmă, repetă el.

— Când s-a întâmplat asta?

— Ce importanţă are? S-a întâmplat şi atâta. Ai iubit-o, nu-i

aşa?

Tac. Nu există cuvinte ca să confirme un lucru deosebit. Un „da” ar părea atât de sărac, lipsit de semnificaţie. Cum poate un „da” să rezume povestea primei iubiri?

— N-am ştiut atunci, spune Geo. Nu vreau să mă dezvinovăţesc. Pur şi simplu n-am ştiut. Crede-mă. Dacă ştiam...

— Lasă, Geo.

— Nu, nu pot să las. Trebuie să mă explic. Altfel nu te-aş mai privi în ochi, la gândul că tu ştii numai partea de deasupra a lucrurilor.

Încerc să râd. Simt doar obrajii îngheţaţi cum se încreţesc. Un fel de rictus, probabil. Adevărul e că povestea m-a lovit drept în moalele capului.

— Ce parte de deasupra? Ce importanţă are dacă ştii mai mult decât asta?

— Pentru mine, are, spune Geo. Nu mai face pe prostul. La ora asta ne aflăm într-o poziţie falsă noi doi. În ochii tăi lucrurile stau cam aşa: ai iubit o fată, ai plecat cu nava şi eu, prietenul tău, am venit în lipsa ta, am încântat-o, am luat-o de nevastă. Şi-ţi spun asta acum, după trei ani de zile. Condamnabil gest. Pentru un prieten. Pentru *un fost prieten.* Fiindcă după asta nu văd cum mai poţi fi prieten cu individul ăla.

— Lasă, Geo. Ce-a fost a trecut.

— Dar trebuie să afli cum a trecut. Nu-mi spune că eşti un suflet nobil, iertător, gata să mă absolve de vina asta. Oricât de nobil ai fi, nobleţea are o limită. Iar asta se află dincolo de limită... Nu ştiu dacă înţelegi.

— Înţeleg. O să-nţeleg mai bine dacă-mi spui tot ce a fost.

— Chiar dacă te doare?

— N-are de ce să mă doară. Sunt trei ani de atunci, au intervenit alte... alte iubiri. (Îl mint conştient, acest „alte” înseamnă de fapt una singură. Dar spun o minciună de dragul adevărului, pentru a netezi calea adevărului. Minciuna asta îl poate face mai sincer).

— V-am văzut o dată pe stradă împreună. Mi-a plăcut de ea şi ţi-am spus: „Drăguţă fată. E prietena ta?” Îţi aminteşti cum mi-ai răspuns? „Aş, e o cunoştinţă”. Şi am crezut. Pe urmă, în ziua plecării, m-ai rugat să trec pe la ea.

— Da, îi confirm. (Era după noaptea aceea tulbure; întors la

navă nu dormisem o clipă, toată noaptea în hamac, cu perna arzându-mi sub căpătâi, cu gândurile şi mustrările că altfel trebuia să-i vorbesc, iar în zori, când se schimba cartul de ora patru, decizia aceea fermă: trebuie să îndrept totul înainte de plecare.)

— M-ai rugat să mă duc la ea acasă, s-o chem pentru după-amiază la poartă, fiindcă tu nu mai puteai ieşi.

— Este adevărat. Nu se mai dădea învoire.

— Dar nu mi-ai spus de ce trebuia neapărat să vină. Nici nu ţi-am pus vreo întrebare. M-am dus la ea acasă. Nu venise încă de la serviciu. Mătuşa ei, o ştii, a ieşit la poartă: „Dar ce ai cu ea?”, „Am să-i spun o vorbă de la un prieten”. M-a măsurat din cap până-n picioare, avea o privire pătrunzătoare, care mă stingherea. M-a poftit în casă. Mi-a făcut cafea şi mi-a adus un păhărel de vişinată. Pe urmă s-a aşezat cu mine la taifas, faţă-n faţă, la masă. Eu mă grăbeam, cunoscusem o blondină pe plajă cu o zi înainte şi trebuia să mă întâlnesc cu ea mai pe seară. „Şi ce treabă ai cu Mia?” m-a întrebat. „Am să-i spun o vorbă din partea unui prieten”. A strâmbat puţin din nas. „Ah, băiatul ăla”. „E băiat bun”, i-am spus. „Băiat bun? Un încurcă-lume, zice mătuşa. Nimica serios. Pierdere de vreme...” Asta mi-a schimbat puţin gândurile, mă-nţelegi? Pe de altă parte tu: „aş, o cunoştinţă”; pe dincolo mătuşa: „nimica serios”. Recunoaşte că n-aveam de unde să...

— Stai niţel, Geo. Nu te-am silit eu să vorbeşti. Dar dacă tot ai început, nu mai ocoli. Aici nu-i vorba de mine şi de mătuşa. Ci de Mia. În primul rând de Mia. Cum de-a acceptat ea?

Geo îşi aprinde altă ţigară. Îl pândesc, încordat. Mă pândeşte şi el. Mi se pare ciudat procesul ăsta în largul mării, pe o navă care acum două ceasuri părea pierdută, cu marea hohotind în jurul nostru, cu un om care la doi paşi mai încolo scoate când şi când de jos o găleată cu apă şi o răstoarnă peste bord: vraşti!

— N-am pretins niciodată că sunt un bun psiholog, spune Geo. Dar la femei mă pricep niţel mai bine decât tine. M-am ţinut de capul Miei, în fiecare după masă eram acolo, o luam la plimbare, stăteam de vorbă... Mătuşa mă încuraja. Am înţeles mai repede decât tine un adevăr simplu: voiau s-o mărite. Cu orice preţ. Mai târziu mi-a povestit Mia cu gura ei. Venisei tu cu nişte proiecte depărtate, cu o promisiune vagă că după ce termini şcoala o să

faci şi o să dregi. Dar ea nu mai rezista. Nu putea să mai reziste. Mi-am dat seama repede de asta. Şi-mi plăcea Mia, de ce să mint? (Aruncă ţigara peste bord şi-mi pune o mână pe umăr). Îmi place şi acum, înţelegi?

— Dar cum a acceptat Mia? Tot nu mi-ai spus.

— I-am vorbit. Ştiu să vorbesc cu femeile. I-am descris viaţa în culori frumoase, i-am descris perspectiva să scape de mătuşă, şi de tot ce o înconjura. În două săptămâni hotărârea era luată. Evitam să vorbim despre tine. Şi eu, şi ea. Se frământa totuşi, mi-a şi spus mai târziu. Avea senzaţia că te trădează. Dar pentru ea nu exista altă cale, ştii? Eu... habar n-aveam. Puneam tristeţea ei, tăcerea ei, pe seama situaţiei din familie. Şi într-o zi, mătuşa ne-a lăsat singuri acasă...

— Spune mai departe.

— Ce să spun? A început să plângă când şi-a dat seama. Ca orice fată căreia i se întâmplă... asta. Am liniştit-o cum ştiam eu. I-am spus: „Lasă, Mia, mâine mergem să depunem actele de căsătorie”. A zâmbit printre lacrimi. Nu ştiam că o iubeşti, înţelegi? Nu ştiam.

— Ciudată poveste, Geo.

— Ciudată, da. Dar pentru mine, atunci, nu era deloc ciudată. Umblasem cu zeci de fete. Multe dintre ele mă dezamăgiseră. Mia e o fiinţă perfectă în felul ei. Am luat-o cu mine aici, la Mangalia, la căminul garnizoanei. Toată averea noastră erau două geamantane. Taică-său, când a aflat, a rămas trăsnit. Venise s-o viziteze, ca totdeauna, din an în paşti. Mia îşi făcea bagajele, mătuşa se smiorcăia pe lângă ea, eu fumam şi mă uitam la televizor. I-au spus în trei cuvinte cum stau lucrurile. M-a întrebat de una şi de alta, făcând-o pe tatăl grijuliu. Pe urmă ne-am îmbătat amândoi şi am dormit pe duşumea. Dimineaţa, când m-am trezit, plecase. Un bilet pe masă: „Vă doresc multă fericire”. Şi câteva sute de lei. Am cumpărat cu ei un radio. Asta-i tot.

— Acuma, după trei ani, poţi să-mi spui dacă nu regreţi.

— Nu regret. N-am regretat nicio clipă. Îmi ştii firea, îmi trebuia o fată ca Mia. M-a strâns de pe drumuri, cum s-ar zice.

— Totuşi am auzit că...

— Ce-ai auzit? râde Geo. E drept că am mai călcat pe alături din când în când. Dar asta era în firea mea, nu ştiu cum să-ţi

spun. Ea răbda. Şi suferea, dar nu spunea nimic. Până când m-am încurcat cu o puştoaică şi a aflat amiralul.

— Ştiu povestea.

— Nu găseam tăria să mă desprind. Aş fi făcut o mare prostie, ştii? Am aflat mai târziu că individa aia era o...

Tace. Tăcem amândoi. În depărtare se văd clădirile albe ale Mangaliei. Le privesc fără emoţie. Acum marşul are în el ceva de toate zilele. În urma noastră vine Marius cu vedeta lui. Valurile scad treptat, de parcă lumina zilei a speriat stihiile şi le-a domolit. Ca o mustrare, maneta motorului din babord a rămas la „stop”. Nu simt nici oboseală, nici tristeţe, ci un mare gol în suflet. Dar mai am ceva de lămurit. Trebuie să merg până la capăt.

— Geo.

— Ai spus ceva? tresare el din gânduri.

— De ce te-ai potolit în ultima vreme? Băieţii spun că eu te-am influenţat, dar eu ştiu bine că n-am avut niciun rol în asta.

— Greşeşti. Ai avut. Fără voia ta, bine-nţeles. A-nceput după ce m-am întors de acolo. Lipsisem trei săptămâni de acasă, individa stătea în alt cartier, eu evitam să mă arăt prin oraş, era vară, lume multă, nu era greu să mă furişez, o evitam, şi când m-a mustrat amiralul am lăsat-o baltă şi am venit acasă. Mia plângea şi mi-a spus: „Radu n-ar fi făcut asta”. În seara aia am aflat mai multe amănunte despre prietenia voastră. Am înţeles că nu fusese o legătură măruntă şi trecătoare... Mi-a povestit cum v-aţi cunoscut, mi-a arătat scrisorile tale. În cele din urmă, se făcuse dimineaţă, trebuia să plec în port. Făcusem o noapte albă şi scrumiera era plină de ţigări fumate pe jumătate. Mia arăta foarte prost dar era liniştită. Are o stăpânire de sine... În timp ce mă îmbrăcam, îmi făcea cafea şi am întrebat-o: „Vrei să spui că-l regreţi pe Radu?” A lăsat jos ibricul cu o mişcare lentă şi calmă şi a ridicat ochii spre mine cu mişcarea aia pe care probabil ţi-o mai aminteşti. „Asta depinde de tine”, mi-a spus. Atâta mi-a spus.

— Şi totuşi, firea ta...

— Firea mea? Vreo două săptămâni după aia am aflat că vii în Mangalia. Mă gândeam că o să afli tot, că ştii şi de căsătorie şi o s-o compătimeşti: „Pe ce mâini a încăput biata fată!” Asta n-aş fi suportat.

— Înţeleg. Acum însă te-ai eliberat de povară. Lucrurile s-au limpezit, eu ştiu totul sau aproape. Mai ai motiv să te porţi aşa, să dai impresia că ai făcut-o fericită? Nu cumva ai s-o iei de la capăt cu aventurile?

— Crezi că nu există nimic bun în mine? spune Geo trist.

Trecem de farul din capătul portului. Ocrotită de dig, apa se întinde ca un asfalt străveziu; pietrele grele par presărate cu zahăr; vântul slăbeşte, casele ţărmului zac lucitoare sub brumă, cât de ciudată îmi pare acum nemişcarea aceasta! Liniştea punţii mă doare în muşchii-ncordaţi, ochii deprinşi cu balansul haotic al mării resimt dureros fermitatea pământului alb. Digul masiv şi-un bărbat singuratic care salută; un şuier de tren depărtat; fumul vâscos de deasupra unei clădiri; pavilioane-n culori vii, fluturând ca aripi de păsări captive pe turla postului de radă; un claxon scurt ca un ţipăt; câţiva pomi, cu ramurile albe şi groase; suntem acasă, acasă.

— Maşina amiralului, spune Geo.

O văd şi eu după o clipă; se-ndreaptă spre port, o cunoaştem cu toţii de la distanţă.

— Catargul doi (vocea fermă şi totuşi caldă, voalată de nesomnul care a însoţit nesomnul nostru) catargul doi, acostează la locul obişnuit. Te aşteaptă nava de salvare, începeţi imediat operaţiunile.

— Am înţeles!

Pun motorul în plin; dacă mergeau amândouă, le-aş fi pus la jumătate viteză, ca de obicei; acum însă îl pun în plin. Intru în port cu o viteză onorabilă, Drăguşin şi Geo pregătesc parâmele de acostare, fac manevra obişnuită, acostez lângă nava de salvare. Totul merge repede, mă uit în şapte părţi odată, abia am vreme să recepţionez ce se petrece. Cum am legat parâmele, pe puntea noastră sar câţiva marinari în salopete negre, aducând după ei furtunuri flexibile pe care le cufundă în inima navei. Opresc motorul. De la salvator se aude oftatul ritmic, profund, al pompelor de mare putere. Încerc să-mi desfac fermoarul costumului. Abia acum mă simt dărâmat.

— Felicitări, băiete, îmi spune cineva. Acuma las-o pe mâna noastră. O golim de apă şi o ridicăm pe doc. Să n-ai nicio grijă. Hai, du-te că te aşteaptă amiralul.

Cobor — n-am izbutit să desfac fermoarul — cheiul bine curăţat de zăpadă, amiralul înaintează spre mine. N-aud ce spune, îl văd nelămurit cum se apropie, mi s-au fixat ochii pe cocarda strălucitoare a caschetei lui. Încerc să salut, să-i dau raportul, dar el s-a apropiat de mine şi mă îmbrăţişează.

Pe urmă un amalgam de senzaţii, de tablouri frânte, izolate — doi inşi în halate albe ducându-l între ei pe Ion şi n-am puterea să întreb ce dracu-i asta; comandantul divizionului strigând nişte ordine; marinarii mei aliniaţi în stânga mea începând cu Geo, şi amiralul strângându-le mâna la fiecare în parte; Marius vesel spunându-mi ceva despre botezul mării; nu prea înţeleg ce se petrece, mă trezesc în careul navei-bază, în dreapta amiralului, loc de onoare fiindcă în stânga lui stă comandantul divizionului; simt că mă ustură faţa, sunt proaspăt ras, da, Marius a spus asta, „trebuie cu maşina electrică, cu lama de ras te jupoi de viu după o noapte de ger”; marinarul de serviciu aduce cafea, ceştile acelea cilindrice, joase, albastru de cobalt cu chenar auriu şi o ancoră tot aurie, exactă, imprimată pe-o latură, ancora noastră, semn al aventurii noastre. Geo stă lângă mine şi gustă din coniac. Amiralul ciocneşte cu mine şi spune:

— O să mai ciocnim odată, când vine decretul de decorare.

— Nu pentru decoraţii... îngân şi mă simt ridicol, deşi toţi din jur mă privesc cu simpatie.

Sorb din cafeaua tare, amară, apoi gust din coniacul care-mi toarnă foc până-n vârful degetelor. Mă abandonez plăcerii de a sta aici, în scaunul acesta confortabil, aproape un fotoliu, şi pe fereastra largă văd catargele vedetelor şi marinarii umblând cu treburi încolo şi-ncoace. Viaţa merge înainte, îl aud pe amiral vorbind cu comandantul divizionului, îi dă instrucţiuni cu glas scăzut, şi comandantul nostru încuviinţează din cap respectuos, cu ochii la carneţelul în care-şi notează de zor.

— Tot echipajul va fi propus pentru decorare, îmi spune amiralul.

— Afară de unul, precizez ca-n vis.

— Ei da, afară de unul. Ce să-i faci? Uită povestea asta, locotenente. Cel puţin deocamdată nu te mai gândi la ea. Nu sunt toţi oamenii din acelaşi aluat.

— Dar crezusem în el, tovarăşe amiral. Mă simt de parcă mi-a furat ceva. Nu ştiu ce, dar aşa simt.

— Toţi simţim asta, dar n-ai ce-i face. Nu te mai gândi. Spuneai că vrei să fie înlocuit.

— Da. Cred că nu mai merită să...

— Eu aş zice că puteţi încerca. Voi toţi, ceilalţi. Tocmai pentru că e altfel decât voi... Ar putea să-i fie o lecţie. Ce zici?

— Nu pot da un răspuns acum, tovarăşe amiral.

— Ai dreptate. Nici nu cer răspuns. Mă gândesc însă că ar fi o experienţă interesantă... (Se uită spre Geo.) Şi dumneata... ţi-am uitat numele.

— Sunt maistrul Mihăilă.

— Aha, povestea aia neplăcută, sper că te-ai domolit. Îmi pare bine că te văd în împrejurarea asta. Nu-mi place să mă cert cu oamenii.

— N-o să vă mai dau ocazia, spune Geo.

Se ridică, ne ridicăm cu toţii.

— Încă o dată te felicit, locotenente, şi-ţi aduc mulţumirile comandamentului. Echipajul să fie trecut în cartea de onoare...

— Am înţeles, spune comandantul divizionului.

Iese să-l conducă pe amiral. Eu şi Geo ne aşezăm. Geo lasă capul pe rezemătoarea fotoliului, aţipeşte într-o clipă.

— Geo, eu am plecat spre oraş.

— Trebuie să dormim un ceas-două, murmură Geo. Altfel ne ducem pe copcă.

— Du-te şi culcă-te în cabina mea. Eu am o treabă urgentă.

— Merg şi eu acasă, spune Geo. Noaptea asta a fost cât zece.

Plecăm. Comandantul ne oferă maşina lui. Pe drum tăcem. Fiecare adâncit în gânduri. În dreptul blocului meu şoferul încetineşte.

— Dă-i înainte, îi spun. Direct la policlinică. Pe urmă îl duci pe tovarăşul maistru.

Geo se uită la mine întrebător, dar n-am chef de confidenţe. Maşina frânează în faţa policlinicii. Clădirea albă, cu ferestre mari ca nişte vitrine de cinematograf, cu siluete în halat alb umblând de colo-colo.

— Ţine-mi pumnii, Geo.

— Aha! Să fie-ntr-un ceas bun!

Râde şi-mi strânge mâna. Şoferul schimbă semne furişe cu o fată în halat alb care trebăluieşte pe lângă ambulanţa oprită în faţa uşii. Cobor fără alt cuvânt. Trebuie să te găsesc. Te caut.

Dacă s-ar stabili între noi un semnal telepatic, ai coborî scările zburând. Aşa, le urc eu. Tot zburând. Sau aproape. Sora de la fişier se uită mirată după mine. Nu-mi pasă. Un copil bandajat la cap mâzgăleşte peretele cu cretă. Nu-mi pasă. Am o ţintă anume; nimic altceva nu mai contează acum.

Pe culoar trece cineva. Eşti tu, *trebuie* să fii tu. Cu nişte eprubete în mână. Treci şi te uiţi la eprubete. Ies din colţul meu:

— Cora!

— M-ai şi speriat. Ce-i cu tine la ora asta?

— Vreau să stăm de vorbă. E ceva urgent, care nu suferă amânare.

— Hai în laborator.

— Cora! Dragostea mea...

— Radule, stai cuminte!

— Nu-mi pasă!

— Ce s-a întâmplat? Parcă erai plecat pe mare.

— M-am întors. Vreau să vorbim.

— Ia loc.

— N-am timp. Am venit să-ţi spun... să te întreb...

— Radule!

— Vrei să ne căsătorim?

Te văd zâmbind şi mi se ia o piatră de pe inimă.

SFÂRŞIT